

Mottatte hørings svar

Forslag til tariffmodell fra 2019 – Utforming av tariffer i transmisjonsnettet

1	Agder Energi	23	Kvinnherad kommune
2	Alcoa	24	Lyse Elnett
3	BKK produksjon	25	Lyse produksjon
4	Borregaard	26	Mørenett
5	Celsa Nordic	27	Nito
6	Distrikts Energi	28	Norcem
7	E-CO Energi	29	Nordlandsnett
8	Eidefoss	30	Norsk Industri
9	Eidsiva Energi	31	Norske Skog
10	Eidsiva Nett	32	NTE
11	Elkem	33	Ringerikskraft
12	Energi Norge	34	SFE
13	Eramet	35	Skagerak nett
14	Forbrukerrådet	36	SKL
15	Glitre	37	SKS Produksjon
16	Hafslund nett	38	Småkraftforeningen
17	Hydro	39	Sogn og Fjordande fylkeskommune
18	Industriclusteret Grenland	40	Sognekraft
19	IndustriEL	41	Statkraft
20	Inovyn	42	Sunnfjord energi
21	Kraftfylka	43	Tizir
22	KS Bedrifter	44	Trønder Energi Nett (TEN)

Statnett SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Dato: 14.03.2018
Vår referanse: 642324/v3

Hørings svar - forslag til tariffmodell fra 2019

Vi viser til rapport "Forslag til tariffmodell fra 2019" med undertittel "utforming av tariffer i transmisjonsnettet" av januar 2018 og ønsker med dette å gi våre kommentarer.

Agder Energi er et av Norges største energikonsern både i form av kraftproduksjon og nettvirksomhet. I nettvirksomheten har vi også nettkunder innenfor kategorien "store kunder". Statnett sin tariffmodell har derfor betydning for oss i flere dimensjoner. Vi vil i det følgende derfor gi kommentarer og innspill i forhold til alle Statnett sine kundegrupper.

Sammendrag – konklusjon

- Agder Energi er mot fjerning av dagens k-faktor-modell. Dersom modellen skal fjernes må avregning i større grad baseres på fysisk utveksling med sentralnettet. En form for nettobetraktning har vært i bruk i tarifferingen siden 1992, selv om dette ikke har fremstått eksplisitt. Statnett sitt forslag innebærer et brudd på prinsippet om at faktisk bruk skal ligge til grunn for avregning.
- Agder Energi mener at det finnes solid samfunnsøkonomisk teori som tilsier at det er uttak som bør bære de residuale kostnadene i nettet. Agder Energi mener derfor at tariffen for innmating bør reduseres.
- Agder Energi mener at rabatter for spesielle brukere må kunne dokumenteres i objektive nettmessige forhold.
- Nye lokaliseringssignal har ikke dokumentert samfunnsøkonomisk nytte. Agder Energi mener at det gir liten mening å innføre nye lokaliseringssignal på et tidspunkt der de aller fleste relevante investeringsbeslutninger allerede er fattet mht. fremtidens transmisjonsnett.

Bakgrunn

Transmisjonsnettkostnadene har de siste årene steget voldsomt. For uttak fra transmisjonsnettet har tariffen steget fra 230 kr/kW i 2016 til 360 kr/kW i 2018. Det utgjør 56,5% på to år. For innmating har

tariffen steget fra 0,8 øre/kWh i 2013 til 1,3 øre/kWh i 2017. Det utgjør 62,5% på 4 år. I hht. Statnett sine prognoser vil tariffene måtte øke betydelig også årene framover da kostnadsgrunnlaget og inntektsrammen stiger.

I denne konteksten er det naturlig at Statnett vurderer om dagens tariffmodell er utformet slik at tarifferingen ikke gir brukerne av transmisjonsnettet et incitament til en samfunnsøkonomisk ikke optimal tilpasning.

I sin drøfting konkluderer Statnett med at lokaliseringssignalene i dagens modell både er feilaktige og for svake. Agder Energi mener Statnett sin drøfting av dette ikke er basert på reelle forutsetninger, og vi tror at foreslåtte nye lokaliseringssignaler vil være mindre treffsikre enn lokaliseringssignalene i dagens modell. Eksisterende kunder har allerede fungerende lokaliseringssignaler gjennom individuelle marginaltapsberegninger og områdepriser. Disse har til en viss grad betydning ved den kortsiktige tilpasningen. Agder Energi kan ikke se behov for å introdusere nye, kompliserte og diskuterbare modeller for å skape lokaliseringssignaler som man allerede i utgangspunktet har bestemt seg for skal tones ned når tariffene øker.

Statnett konkluderer med at dagens k-faktor ikke fungerer som et lokaliseringssignal. Agder Energi mener at dette heller ikke er eller har vært meningen. K-faktor har vært en tilnærming til fysikken. Ved å fjerne denne blir fysikken helt fraværende og det resterende kun et spill om fordeling. Agder Energi savner derfor en prinsipiell drøfting av hva som skal være grunnlaget for avregning av forbruk. Skal det være en brutto maksimallast under et utvekslingspunkt, skal det være netto (faktisk) belastning eller skal det være utvekslingskapasiteten? Uten en slik drøfting kan vi ikke slutte oss til forslaget om å fjerne dagens k-faktor-modell. Statnett sitt forslag omfordeler betydelige kostnader. Agder Energi kan ikke se at Statnett har drøftet dette i alle nødvendige dimensjoner. For eksempel er det mye som tyder på at områder med mye lokal produksjon og mye uttak (med lav k-faktor og stor rabatt) trenger mer regionalnett enn områder uten lokal produksjon. Det innebærer at kunder bak transmisjonsnett med lav k-faktor i dag må betale mer for sitt regionalnett enn kunder i områder med høy k-faktor (lite rabatt).

Tariff for innmating av produksjon er, med hensyn til de residuale ledd, begrenset av EU-forordning 838/2010. Statnett drøfter seg fram til at dagens tak på innmatingstariff er uheldig og ønsker å påvirke EU-lovgivningen i retning av å fjerne taket. Agder Energi registrerer at det er et stor sprik mellom Statnetts forslag og en teoretisk tilnærming til hvem som bør bære de faste kostnadene i nettet for å minimalisere de samfunnsøkonomiske tapene. Faglig sett er det tunge argumenter for at produksjon ikke bør betale de faste kostnadene i nettet. Flere EU-land har brukt en slik tilnærming. Statnett unnlater i sin drøfting å åpne hele utfallsrommet. På den måten unngår man å måtte drøfte hele tariffingsproblematikken og samfunnsøkonomien. Det etterlatte inntrykk blir dermed at alt til syvende og sist dreier seg om "en rimelig kostnadsfordeling". Agder Energi mener at det er gode grunner for å redusere produsentenes tariffer i stedet for å øke dem.

Statnett innførte fra 2015 en ny rabattordning for de store forbrukerne i landet, de såkalte SFHB-bedriftene (stort forbruk høy brukstid). Agder Energi mener at en rabatteringsordning med rabatter opp mot 90% ikke kan gis en "nettmessig begrunnelse" (forskriftenes krav til en differensiering i tariff). Slik Statnett nå formulerer seg i høringsrapporten ser det ut til at dette nå er en felles

forståelse. At disse store forbrukerne fortsatt skal ha rabatter i forhold til alminnelig forsyning er fornuftig, det har de alltid hatt, men det bør fokuseres mer på den nettmessige begrunnelsen og beregninger av denne enn en prosentsats. Høy brukstid innebærer i seg selv lav gjennomsnittspris. For eksempel vil et smelteverk med 8000 timers brukstid få en nettleie på 4,5 øre/kWh med dagens tariff, mens ordinært forbruk med brukstid på 3000 timer vil betale 12,0 øre/kWh. En rabatt til SFHB bør gis en adekvat nettmessig begrunnelse dersom den skal være troverdig og ikke i bunn og grunn være basert på "en rimelig kostnadsfordeling". Dersom det ikke kan gis en slik begrunnelse vil det kunne reises spørsmål ved om rabattordningene står seg i forhold til EUs statsstøtteregulering. Agder Energi tror ingen er tjent med en slik usikkerhet.

Avregningsgrunnlag og k-faktor for uttak

Statnett foreslår ved denne korsvei en vesentlig omlegging av sitt tariffregime. Ved slike vesentlige endringer har man en mulighet til "å løfte alle steiner" og vurdere hensiktsmessigheten ved alle sider av tariffingen. Det opplever vi ikke at Statnett her gjør. Et forhold som forbigås uten drøfting er selve tariffingsgrunnlaget. I alle grensesnitt mellom Statnett som leverandør og Agder Energi Nett som kunde har Statnett installert målere som på timebasis måler utvekslingen mellom oss. Måleverdiene fra disse målepunktene viser hva Agder Energi Nett (AEN) leverer inn i og hva vi henter ut fra transmisjonsnettet. Måleverdiene viser da selvsagt også hvor mye AEN belaster transmisjonsnettet med i de timene nettet er mest belastet – de dimensjonerende timene. I avregningen derimot har denne reelle belastningen av nettet ingen rolle (utover beregningen av den marginale tapskostnaden). Her brukes derimot en bruttobelastning bak målepunktet som ikke på noen måte er egnet for å beskrive nytten, bruken av eller behovet for transmisjonsnett. Det er vanskelig å finne støtte til dagens praksis i forskriftene der det for eksempel i § 13-1 punkt a heter : "tariffene skal refereres tilknytningspunktene". Agder Energi er innforstått med at denne praksisen har vært benyttet lenge, men den er så vidt Agder Energi er kjent med ikke vurdert av regulator, sannsynligvis fordi den aldri har vært påklaget. Det er også en praksis som er svært annerledes enn den AEN kan bruke i avregningen av sine kunder, som selvsagt må baseres på målingen i grensesnittet mellom kunden og AEN.

Poenget med denne problematiseringen er at k-faktorjusteringen etter Agder Energi sitt syn representerer en måte å korrigere dagens avregningsgrunnlag til noe som er nærmere fysisk utveksling slik at kundene bak et punkt med lav k-faktor belastes for lavere andel av kostnadene i transmisjonsnettet. Dette fordi de faktisk har mindre behov for transmisjonsnett. Å fjerne k-faktorjusteringen innebærer at faktisk behov og faktisk bruk ikke skal ha noen betydning for prisen. En alternativ tilnærming, som er like treffsikker, vil da for eksempel være å benytte et fastbeløp pr. kunde uavhengig av geografisk plassering i landet som betaling for transmisjonsnett (eventuelt differensiere på kundetype/kundestørrelse). Å gjøre hele denne problematikken om til en diskusjon om lokaliseringssignal mener vi er en avsporing.

Dersom Statnett mener at kunder bak transmisjonsnettpunkt som i liten grad belaster transmisjonsnettet betaler for liten andel av kostnadene, bør det komme tydelig fram slik at dette kan kommenteres og diskuteres åpent.

I Agder er det et omfattende regionalnett bak hvert enkelt utvekslingspunkt med transmisjonsnettet. Det er uttaks kundene som må bære hele belastningen med dette regionale nettet, mens nettet også i stor grad er bygd og dimensjonert for å ta imot en produksjon som er betydelig større enn det lokale forbruket. Dersom uttaks kundene ikke skal møte en lavere transmisjonsnettkostnad enn andre og i tillegg skal måtte bekoste et dyrt regionalnett, kan byrdefordelingen totalt sett bli svært urimelig. Dette er en del av det totale bildet som Statnett ikke beskriver i sitt arbeid med tariffene i transmisjonsnettet.

Agder Energi er imot Statnett sitt forslag om å fjerne dagens k-faktorjustering. Dersom Statnett mener at dagens k-faktorer gir for stor rabatt i forhold til den økningen som vil komme i tariffgrunnlag, er en alternativ løsning å innføre gradvis større begrensning i mulig rabatt. Denne ble for noen år siden regulert ned til maksimal rabatt på 50% (minimum k-faktor lik 0,5). En trinning ned til minimum 0,55 i 2019 og 0,60 i 2020 burde vurderes framfor konstruksjon av nye og ukjente modeller.

Tariff for innmating av produksjon.

Agder Energi er av den oppfatning at spørsmålet om tariffing av produksjon ikke drøftes i sin fulle bredde i Statnett sin rapport. Det innebærer at beslutningsunderlaget blir mangelfullt og konklusjonene lite robuste. Statnett konkluderer med at det gitte taket på innmatingstariffens "residuale ledd" er uhensiktsmessig i forhold til et mål om mest mulig samfunnsøkonomisk rasjonell tilpasning av nettets brukere. Statnett vil derfor aktivt arbeide for å fjerne taket gitt av EU-forordningen. Statnett sine analyser "tyder på at en økning til et nivå rundt 2 øre/kWh har små konsekvenser".

Agder Energi vil påpeke at en økning fra dagens 1,1 øre/kWh til 2,0 øre/kWh innebærer en økning i kostnader for produsentene i Norge på over en milliard pr. år. Statnett viser selv i sin rapport til beregninger av eventuelle prisstigninger som følge av dette. Beregningene tilsier at produsentene vil bære det aller meste av kostnaden med en tarifføkning og at svært lite vil bli veltet over på de norske forbrukerne og prisene på eksportert kraft. Statnett konkluderer dermed som følger: "De samfunnsøkonomiske ulempene ved økt tariff blir da neglisjerbare". Dette er en konklusjon Agder Energi vil bestride. I et integrert marked skaper det konkurransevridninger i disfavør av norsk kraftproduksjon.

Det finnes tung samfunnsøkonomisk teori som tilsier at de residuale kostnadene i nettet bør belastes alminnelig forbruk. Dette er blant annet beskrevet i en egen rapport av professor Nils-Henrik Mørch von der Fehr ved Universitetet i Oslo utarbeidet for Energi Norge. Når det er lagt fram solid faglig dokumentasjon som direkte motsier Statnett sin konklusjon burde dette vært drøftet i rapporten.

Skulle Statnett få gjennomslag for sitt mål vil resultatet være at den norske kraftproduksjonens verdi reduseres med mange milliarder kroner. Dette kan ikke forsvares uten en solid faglig begrunnelse.

Statnett hevder å være i dialog med andre TSO-er i forskjellige EU-land om en felles innsats i arbeidet med å fjerne tariff taket. Agder Energi kan vanskelig se at det tjener Norges interesse at Statnett

velger en strategi som både er svakt faglig forankret og svekker norske kommuners og den norske stats verdier.

For ordens skyld vil vi nevne at Tyskland, et land vi snart har etablert et tilkoblingspunkt mot gjennom en ny kabel, ikke krever innmatingstariff av sin produksjon. Denne forskjellen i rammebetingelser mellom norsk og tysk produksjon i samme kraftmarked er ikke gunstig for Norge. Også i Storbritannia er det foretatt utredninger med tanke på å fjerne innmatingstariffer.

Nye lokaliseringssignaler for produksjon

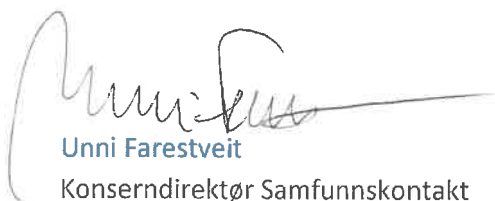
Som tidligere nevnt ser Agder Energi ikke noe behov for å introdusere nye lokaliseringssignaler. Disse vil ikke ha noen reell funksjon mht. lokalisering av hverken nytt forbruk eller ny produksjon, men kun drive omfordeling mellom allerede eksisterende brukere. For eksempel vil produksjon i overskuddsområder måtte ilegges en høyere tariffkostnad fordi produksjon i underskuddsområder skal få en premiering. Dette ivaretas i dag av energileddet i tariffene.

Systemdriftskostnader

I rapporten fremholder Statnett at det svensk-norske initiativet til et nytt konsept for balansering (Nordic Balancing Concept) vil danne utgangspunkt for en helt annen modell for balanseringen i Norden. Initiativet har nå også fått støtte fra de andre nordiske landene og det bør derfor ligge til rette for en raskere implementering. Dette, sammen med den europeiske harmoniseringen av balansemarkedene, bør derfor snarest mulig legge en større del av systemdriftskostnadene på de som forårsaker kostnadene (full cost of balancing). Agder Energi synes det hadde vært naturlig at Statnett her hadde benyttet anledningen til å drøfte fordelingsspørsmålet.

Agder Energi ser at en større nordisk harmonisering vil ta noe tid, men synes ikke det bør være en begrunnelse for ikke å endre en særnorsk løsning hvor 50% av systemdriftskostnadene belastes produksjon.

Med hilsen
Agder Energi AS

Unni Farestveit
Konserndirektør Samfunnskontakt

Innspill til Statnetts forslag til tariffmodell 2019

Vår ref: TL

Deres ref: Innspill til tariffmodell 2019

Dato: 16.03.2018

Alcoa

Alcoa Norway ANS er en aluminiumsprodusent med to smelteverk i Norge, i Mosjøen og på Lista, med et kraftforbruk som nærmer seg 5 TWh per år. Alcoas aluminiumsverk har vært en sentral del av det moderne norske kraftnettet siden byggingen av disse og de nærliggende kraftverkene og representerer to av de største punktuttakene i det norske nettet. Siden aluminiumsproduksjon er en kontinuerlig prosess er dette også to av de mest stabile uttakene og bidrar til roterende masse i systemet, ikke minst på sommertid. Samtidig stiller vi vår kortsiktige fleksibilitet til rådighet som reserver når det er påkrevd eller ønskelig.

Aluminiumsproduksjon er som kjent også blant de mest kraftintensive prosessene og vår virksomhet er svært kraftprissensitiv. Dette betyr åpenbart at Alcoa er avhengig av at vi har et velfungerende kraftsystem i Norge, men det betyr også at forutsigbare rammebetingelser på kraft er en forutsetning for å fortsette den positive utviklingen, hvor vi ser at norske verk klarer å tiltrekke seg investeringer i den globale konkurransen om disse. Nettkost er en ikke ubetydelig del av disse kostnadene.

Nettkostnader og forutsigbarhet

De forslag som er lagt ut på høring medfører både en svært stor omfordeling mellom kunder og kundegrupper og en økning i nettariffen for enkelte industrikunder som vanskelig kan la seg forsvare. For Alcoa, som regner med å møte de samme endringene på regionalnettsnivå i Helgeland, vil en gjennomføring av Statnetts forslag da bety at vi må betale 75 millioner kroner mer i nettleie i 2019 enn i 2018. I 2020 vil kostnadene ha økt med ytterligere 35 millioner. **Det er ikke en justering, det er en dramatisk økning i kostnadene, fra ett år til et annet.** I et scenario hvor Statnett kun innfører ny reduksjonsfaktor for industrien, men beholder K-faktoren slik den er i dag, kan vi se for oss en økning i årlig nettleie på 150 millioner kroner i 2020 sammenlignet med 2017. Da har vi kjøpt Statnetts forutsetninger om flaskehalsinntektene, vel vitende om at det er stor usikkerhet også om disse, og at det er en risiko som faller på forbrukssiden alene.

Statnett sier det er nødvendig å ta hensyn til kundenes prisfølsomhet i fastsetting av tariffen. Da er det på sin plass å minne om at aluminium er et produkt hvis pris noteres på globale råvarebørser. Det betyr at Alcoa ikke har noen mulighet til å øke prisen og velte sine kostnadsøkninger over på kundene. Økningen av nettariffen vil dermed spise en betydelig andel av våre overskudd. Statnetts rullering av tariffstrategien representerer dermed ikke bare en skarp kostnadsøkning, men også en betydelig regulatorisk risiko som svekker både investeringsevne og -vilje.

Fordeling av nettkostnader

Det som har vært forutsigbart lenge er at investeringsnivået er på tur opp på historiske høyder og med det også kostnadene for kundene, i hovedsak forbrukskundene. Her kan vi bare gjenta det Norsk Industri har sagt over flere år: Statnett må gjøre mer for å holde investerings- og kostnadsnivået nede. Kostnadsnivået til Statnett burde også, for lengst, medført en redusert beregnet effektivitet, avkastning og dermed også inntektsramme.

At investerings- og kostnadsnivået ville føre til at nettleie ble en betydelig faktor på strømregningen, også for alminnelig forbruk, burde ikke komme som en overraskelse på noen og aller minst Statnett. Dette i seg selv kan ikke være en drivkraft for å endre fordelingen av nettkostnadene mellom de ulike kundegruppene.

Basisen for fordeling av kostnadene ligger nedfelt i forskrift og samfunnsøkonomisk teori og er i og for seg gode. For industrien innebærer det at de kostnader hver enkelt bedrift entydig påfører nettet dekkes via marginaltap, områdepriser og anleggsbidrag. Framover vil det, slik det nå ligger an til, bli gitt anledning til å ta anleggsbidrag også i masket nett. Det vil i praksis si at industrien enten allerede har dekket det meste av kostnadene bedriftene er opphav til gjennom å være tilknyttet nedbetalte anlegg, økt betaling ved investeringer i industriradialene (slik Alcoa og BP nå vil gjøre for de nye Listaledningene, til tross for at dette er oppgraderinger som gjøres for å legge til rette for eksport), eller framover gjennom anleggsbidrag. Industri skiller seg slik markert fra alminnelig forbruk og må håndteres ulikt når residuale kostnader skal fordeles. Vi opplever at Statnett bare til dels tar hensyn til dette når de vurderer «industriens andel av kostnadene». Statnett tar utgangspunkt i gruppens andel av det totale effektbehovet, gjør en tilsynelatende vilkårlig vurdering om at halvparten av investeringene i transmisjonsnettet i perioden 2012 til 2022 er drevet av reinvesteringer og forsterkninger og kommer fram til et beløp industrien burde dekket, dersom industriforbruk var som alminnelig forbruk. At industriens uttak ikke krever på langt nær de nettinvesteringer som tilsvarende forbruk for alminnelig forsyning tas ikke hensyn til. Ei heller altså at industrien i stor grad dekker sin andel av kostnadene gjennom betaling for industriradialer og gjennom anleggsbidrag.

Nå vet Statnett heldigvis at det ville være samfunnsøkonomisk irrasjonelt å laste en svært stor andel av kostnadene over på industrien. Industriens forbruk påfører nettet færre kostnader og mange av forbruksprofilene medfører direkte besparelser. I tillegg legger Statnett nå vekt på at redusert industriforbruk og ikke minst bortfall av industrilast vil føre til «dårligere utnyttelse av nettet og kan gi høyere kostnader ved framtidig nettutvikling og nødvendig ombygging. Det kan også føre til at andre kunder får høyere tariffkostnad fordi det blir mindre forbruk å dele de samlede kostnadene på.» Man legger dermed opp til å differensiere tariffen for forbrukskundene slik det alltid har vært gjort, basert på ikke diskriminerende og objektive forhold og samfunnsøkonomisk rasjonell fordeling av kostnader, med mål om en effektiv utnyttelse og utvikling av nettet.

Prinsipielt og faglig er dette riktig, og vi mener både relevant norsk og europeisk regelverk gir stort rom for å skille mellom ulike kundegrupper når kostnadene skal fordeles. Det gjøres derfor også i de land vi operer i, men da helt uten referanse til «en viss andel av kaken» og justeringer etter hvert som man ser et behov for å fordele kostnadene på en annen måte. For eksempel er nettareffene i Spania differensiert på basis av hvilket spenningsnivå kunden tar ut på, hvor de som tar ut på det høyeste nivået betaler en sats som er på om lag 20% av høyeste sats (<http://www.edpenergia.es/recursosedp/doc/portal-clientes/20130827/precios/tarifas-electricas-para-empresas.pdf>). Eller det mer hjemlige eksempelet, hvor produsentenes andel av kostnadene blir stadig mindre, på grunn av det EU-bestemte taket på innmatingstariffen. Det siste er neppe riktig, men

gjør at Statnetts begrunnelse for en økning av industriens andel av kostnadene, fra 6 til 11%, synes søkt, eller basert på andre behov og betraktninger enn forskrifter og EU-regelverk, det være seg statsstøtte eller annet.

Hva angår selve reduksjonsfaktoren for industrien som er foreslått (40%) og kriteriene for å bli omfattet av denne nye industritariffen vil vi komme tilbake med kommentarer på modellen etter hvert som vi blir trygge på at vi kommenterer på en modell som også NVE vil kunne godkjenne. Vi har i utgangspunktet ingen problemer med å se at bortfall av industriforbruk vil være svært uheldig og kostbart for både Statnett og andre nettkunder, snarere tvert imot. Vår kritikk vil heller være at det ikke er noen som helst sammenheng mellom Statnetts erkjennelse av at de som netteier må ta hensyn til de enkelte kundenes prisfølsomhet og den foreslåtte økningen av kostnadene, som rammer de mest kraftintensive bedriftene med de største enkeltuttakene hardest. Altså at man med den faktiske modellen øker tariffene mest for de kundene som har størst nytte for nettet, som er de mest prisfølsomme og hvis bortfall vil gi de største konsekvensene for Statnett. Vi savner også en konkret vurdering av kostnadsbesparelsene ved industriforbruk og dermed kompensasjonen for ytterligere bidrag til nettet, ikke minst ulikheter i tjenestene som mottas, slik som for eksempel nedtransformering.

Vi viser for øvrig til Norsk Industris innspill vdr det videre arbeidet med industritariffen med ønske om forsvarlig tid til høring på endelig modell og valg av en modell som er regulatorisk og samfunnsøkonomisk robust over tid.

Fjerne taket på innmatingstariffen

Statnett mener (side III) at «Det EU-fastsatte taket for produsenter hindrer utformingen av en helhetlig og konsistent tariffmodell. Taket medfører at aktørene ikke står overfor riktige prissignaler og at kostnadsfordelingen kan bli urimelig.» Man sier videre at «Dette blir særlig tydelig i en situasjon hvor de samlede nettkostnadene stiger vesentlig og hvor etablering av ny produksjon for eksport kan bli en driver for økte nettkostnader».

Alcoa er enig i Statnetts analyse og konklusjon om at et fast tak på innmatingstariffen er uhensiktsmessig og mangler begrunnelse; konkurransemessig, nettmessig og fordelingsmessig. Det bør åpenbart være en prioritert oppgave for norske aktører å få satt søkelys på og endret dette. Vi erkjenner dog, som Statnett, at det er vanskelig å få gjort endringer i relevant EU-forordning på kort sikt. Vi har likevel to innspill i denne sammenheng: 1) At produsentene bidrar med inndekking av en stadig mindre del av kostnadene kan ikke medføre press på at industrien skal ta en større andel. Det blir særlig urimelig nå driveren for økt nettkostnader er eksport. Handelsdrevne investeringer bør prinsipielt dekkes av produsenter, ikke forbrukerne. Når det ikke er mulig kan de ikke pålegges de mest prissensitive kundene. 2) EUs begrensninger gjelder kun for transmisjonsnett. Vi vil i likhet med Norsk Industri be Statnett bruke sin posisjon til å argumentere for forskriftsendringer slik at innmating kan tariffes også i underliggende nett. En innmatingstariff på regionalnettsnivå vil være et betydelig bidrag fra produsentenes side og det vil bidra mest der behovet er størst: I (stadig mer) produksjonstunge nett med få forbrukskunder til å dele på kostnadene. Denne tariffen kan gjerne være en funksjon av tariffen i transmisjonsnettet, for slik å sikre at effekten av Statnetts tariffmodell og at kraftsystemet som sådan får et tariffregime som gir riktige signaler og fordeler på en samfunnsøkonomisk effektiv og rettferdig måte.

Fjerne K-faktormodellen, ny områdefaktor

Statnett ønsker at tariffmodellen skal gi effektive signaler om riktig lokalisering av nytt eller økende forbruk, ny eller økt produksjon, men mener at dagens K-faktormodell, som belønner forbruk i punkter med mye produksjon med lavere tariff, både gir feile og utilsiktede lokaliseringssignaler. K-faktormodellen foreslås derfor byttet med en modell som gir +/- 40 kroner for forbruk avhengig av i hvilket område det er lokalisert, og en tilsvarende reduksjon for produksjon underskuddsområder.

Alcoa har ingen problemer med å se at dagens K-faktormodell har svakheter. Punktvis signaler er uforutsigbare og gir tidvis utslag som vanskelig lar seg forsvare nettmessig. Men, i motsetning til Statnetts foreslåtte modell gir K-faktoren en faktisk belønning til økt uttak i områder med høy produksjon. Det er vanskelig å se at det foreslåtte signalet, som ligger fast uavhengig av at tariffen som sådan er ventet å øke kraftig i perioden, skal ha noen som helst betydning som incentiv. Et signal som skal virke må være relativt til tariffen. Alcoa er svært positiv til et lokaliseringssignal som også omfatter produksjon. Samtidig, så lenge det ikke er mulig å øke innmatingstariffen og dermed gi høyere tariff i overskuddsområder gir forslaget ingen effektiviseringsgevinst for tariffsystemet. Det eneste resultatet av forslaget er dermed en voldsom omfordeling mellom kundene, hvor kunder i områder med stor produksjon (høy K-faktor i dag) vil oppleve en sterk økning, mens kunder i underskuddsområder vil se en merkbar tariffreduksjon. Dette er, som Energi Norge har påpekt, helt i strid med den «allmenne oppfatningen om rimelig og rettferdig kostnadsfordeling».

Forslaget fra Statnett virker derfor på alle måter umodent og lite gjennomtenkt. Inntrykket forsterkes av at den foreslåtte områdeinndelingen er lite begrunnet. Vi noterer oss at Statnett for eksempel ønsker innspill på selve inndelingen og at NVE har gjort oppmerksom på at dagens forskrifter ikke gir anledning til å gjennomføre ordningen for produksjon slik den er foreslått. Det er derfor åpenbart at det så langt ikke er mulig å vurdere den faktiske effekten av og effektiviteten i det forslaget som er framlagt.

Se egen tariffmodell i en større helhet

Det siste poenget om innmatingstariff i underliggende nett er et eksempel på en generell svakhet med Statnetts analyse og foreliggende forslag: Det gjøres ingen vurderinger av hva som blir den faktiske effekten av dette for landets nettselskaper og kunder på forbrukssiden. Det best utredede forslaget er det som ikke kan gjennomføres, økning av innmatingstariffen. Når Statnett endrer sin tariffmodell får det konsekvenser også i underliggende nett og for kostnadsfordelingen mellom kundene hos de regionale nettselskapene. Resultatet av Statnetts samlede forslag er at regionalnettseiere med mye (og økende) produksjon vil måtte øke nettleien for sine største og beste kunder dramatisk, og de vil se et skift i fordelingen av de totale kostnadene mellom produksjonstunge og forbrukstunge regioner, til fordel for de siste. Deres nett blir relativt sett mindre attraktive for lokalisering av nytt stort forbruk eller økning av forbruk hos eksisterende industri. Det er et paradoks. Et effektivt tariffregime krever at Statnett ser sin egen tariffmodell i en større sammenheng og gjør analyser av effekten av endringer også i underliggende nett. Vi vet at Statnett ikke har myndighet til å endre tariffmodeller i underliggende nett, eller endre forskriftsverket som regulerer tariffene, men så lenge Statnetts handlinger og påvirker tariffene også i der påhviler det selskapet både å analysere den faktiske konsekvensen av egne modeller og foreslå tiltak som kan redusere uheldige utslag. Som for eksempel innmatingstariff i underliggende nett, og tilsvarende gjennomgående tariff for industrien, slik at

Alcoa Norway ANS
Postboks 750
8654 Mosjøen

industrikunder med stor betydning for driften av transmisjonsnettet ikke blir vilkårlig utsatt for tariffsignaler som vil kunne redusere uttak og dermed øke Statnetts kostnader.

For Alcoa Norway ANS,

Toini Løvseth

Nordisk Energidirektør

Statnett SF
PB 4904 Nydalen
0423 OSLO

Deres ref.:
Vår ref.: 11966018

Dato: 15.03.2018

BKK Produksjons kommentarer til Statnetts forslag til ny tariffmodell fra 2019

Vi viser til Statnetts forslag til ny tariffmodell fra 2019 og ønsker å benytte muligheten til å gi våre kommentarer. BKK Produksjon legger til grunn at tariffing av transmisjonsnettet må baseres på samfunnsøkonomiske prinsipper om optimal fordeling av kostnader. Økonomiske signaler gitt gjennom tariffingen må ta sikte på effektiv utnyttelse og utvikling av nettet, mens resterende faste kostnader må fordeles slik at de samfunnsøkonomiske tapene blir minst mulig.

Vi er kjent med at Energi Norge sender kommentarer til forslaget om ny tariffmodell, og stiller oss bak disse. I det følgende fokuserer vi på viktige momenter i forhold til forslaget fra Statnett.

Statnetts forslag til tariffmodell fra 2019 løfter fram at dagens k-faktor må fjernes til fordel for en områdevis lokaliseringsfaktor, at tariffordningen for store forbrukere må justeres og at taket på innmatingstariffen bør fjernes. Disse grepene skal etter Statnetts mening sikre samfunnsøkonomisk effektiv utvikling og utnyttelse av kraftsystemet.

Kostnadsveksten er bekymringsfull

Vi kan ikke se at den foreslåtte tariffmodellen angriper den underliggende og fundamentale utfordringen knyttet til transmisjonsnettet i Norge, som er en voldsom kostnadsvekst de kommende årene. Kostnadsveksten har vært varslet over flere år, men prognosene for kostnadene har bommet mye: Fra 2010 til i dag er prognosen for totalkostnaden i transmisjonsnettet i 2020 steget med 85 % til nær 11 mrd. kroner. For 2025 er kostnaden prognosert til hele 15 mrd. kroner. Denne kostnadsveksten er bekymringsfull og vi ser ikke at Statnett har de rette insentivene på dette området. Den foreslåtte tariffmodellen gir dessverre ingen signaler som bedrer dette forholdet.

K-faktor-modellen bør videreføres og justeres

Den foreslåtte tariffmodellen introduserer en lokaliseringsfaktor som framkommer med utgangspunkt i effektbalansen i 16 områder i Norge. I gjeldende tariff er marginaltapsleddet et tydelig lokaliseringssignal, og i tillegg gir prisområdeinndelingen i spotmarkedet tilsvarende tydelige signaler om hvor det er ønskelig å plassere ny produksjon og last.

Vi kan ikke se at det er godtgjort at det er behov for enda flere lokaliseringssignaler, og det er heller ikke fra Statnetts side godtgjort at dette nye signalet vil ha en ønsket virkning. Det er lite trolig at lokaliseringsfaktoren i tariffen vil påvirke plassering av nytt forbruk eller ny

produksjonskapasitet i særlig grad. Det er trolig andre forhold som vil påvirke plasseringen. Ordningen med anleggsbidrag, som for øvrig er under diskusjon, inneholder også lokaliseringssignaler, men er ikke omtalt i relasjon til forslaget.

Lokaliseringselementet kunne tenkes å skulle påvirke Statnetts investeringer. Dette er imidlertid i stor grad for sent, i og med at det allerede er gjort investeringsbeslutninger for brorparten av de planlagte investeringene i transmisjonsnettet.

Den eksisterende K-faktor-modellen har fungert over lang tid og er godt innarbeidet. Den er ment å ivareta at de ulike tilkoblingspunktene i transmisjonsnettet belaster nettet ulikt. Alternativet som Statnett lanserer vil øke de relative kostnadsforskjellene uten at det kan reises noe rasjonale for det. BKK Produksjon mener at det vil være en bedre tilnærming å justere k-faktor-modellen for å kompensere for eventuelle urimelige utslag den gir.

Store forbrukere

Det er gode grunner for at stort forbruk skal bidra i større grad til betalingen av nettkostnadene, og vi er derfor positive til at Statnett ønsker å endre tarifferingen på dette området. Vi mener videre at Statnett bør vurdere en gjennomgående tariff for denne kundegruppen, med en utforming som sikrer en rimelig kompensasjon til regionalnettet.

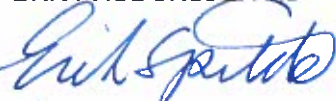
Innmatingstariffen må ikke skape dårligere vilkår enn i konkurrerende land

Statnett er svært opptatt av å øke innmatingssavgiften i tariffen, og vil arbeide for fjerning av det gjeldende EU-taket. Vi er uenig i både denne målsettingen og Statnetts begrunnelse på dette punktet. Det må sikres at kraftproduksjon i Norge ikke får dårligere vilkår enn i konkurrerende land, og Statnetts målsetting for størrelsen på innmatingstariffen er ikke i tråd med dette.

Systemdriften må i hovedsak dekkes inn i balanseoppjøret

I forslaget til ny tariffmodell viderefører Statnett systemtariffen som er pålagt produsentene til inndekning av kostnadene til systemdriften, men Statnett varsler endringer på dette området som følge av det kommende nordiske konseptet for balansering. Vi forventer at det på dette området blir etablert et system som henter inntekter til balansering fra de brukerne som i størst grad skaper behov for balansetjenester, og at mesteparten av inntektsbehovet kreves inn via balanseoppjøret.

Vennlig hilsen
BKK PRODUKSJON AS

Olav Osvoll
adm. direktør

Harald F. Sande

Vi viser til Statnetts høring av foreslått tariffmodell for 2019.

Borregaard AS støtter uttalelsen fra Norsk Industri innsendt 16. mars 2018.

I tillegg har vi følgende supplerende innspill til den foreslåtte lokalisingsfaktoren på +/- 40 kr/kW:

Lokaliseringsfaktoren innebærer at uttakskunder i tre områder får et vesentlig, lokaliseringmessig begrunnet påslag i nettarriffen uten at dette gir noen reelle lokaliseringsinsentiver. Verken industrien eller alminnelig forsyning har anledning eller insentiv til å endre plassering som følge av L-faktoren. Den fremstår da som en formuesoverføring fra nettkunder, stort sett på Østlandet og i området rundt Bergen, til kunder andre steder i landet. Et slikt påslag kan gi signal om å redusere effektuttaket i underskuddsområder med følgende redusert industriproduksjon og verdiskaping i samme områder.

NVEs forslag om innføring av anleggsbidrag i masket nett vil på sin side kunne gi riktige lokaliseringssignaler der økt effektuttak i et underskuddsområde gjør nettinvesteringer nødvendig. Dette gjelder både for nye og eksisterende nettkunder. Vi ber derfor om at Statnett avventer utforming og innføring av lokaliseringssignal til etter av NVEs forslag om anleggsbidrag i masket nett er vedtatt. Uansett bør tariffen utformes slik at anleggsbidrag er det primære lokaliseringssignalet. Dette vil kunne gi raskere løsninger på kapasitetsmessige utfordringer fra økt effektuttak. Det vil også gi faktiske og virkningsfulle lokaliseringssignaler til nettkundene uten på pålegge eksisterende kunder en ekstra kostnad som ikke har lokaliseringmessig effekt.

Et virkningsfullt lokaliseringssignal bør også i fremtiden delvis belønne punktuttak som ligger nær kraftproduksjon, da dette har et stabiliserende effekt på kraftnettet i området. I den anledning er det grunn til å minne om at det også i underskuddsområder er gunstig for kraftsystemet at det finnes store, stabile forbrukere med høy sommerlast. Dette gjelder særlig på Østlandet, som i er dominert av alminnelig forsyning på forbrukssiden og uregulerbare elvekraftverk på produksjonssiden.

Vennlig hilsen/Best regards

Jostein Røynesdal

Energy Director

+47 99019288

Statnett SF
Postboks 4904 Nydalen

0423 Oslo

Att: Ketil Røn (ketil.ron@statnett.no) og Gro Ballestad (gro.ballestad@statnett.no)

Deres ref:

Mo i Rana, 16. mars 2018

Innspill tariffmodell 2019

Celsa Nordic ønsker med dette å gi innspill til Statnetts høringsrapport med forslag om ny tariffmodell for transmisjonsnettet.

Nettariffen er en viktig del av industriens rammebetingelser. Evalueringen av dagens tariffmodell for store forbrukere (i dag kalt SFHB) viser tydelig nødvendigheten av umiddelbar endring av grunnleggende prinsipper og at dagens ordning opphører fra og med 1. januar 2019. Dette er svært viktig for Celsa Nordic. Vi har tidligere redegjort for at dagens tariffmodell virker diskriminerende for store enkeltforbrukere. Dette gjelder i særlig grad Celsa Nordic.

Basert bl. a. på prinsippet om at kundegrupper bør dekke de kostnadene de påfører nettet samt SFHB-bedriftenes kostnadsansvarlighet for driverne i Statnetts kostnadsvekst, foreslår Statnett en tariffreduksjon på 40 % sammenlignet med tariffnivået for alminnelig forbruk. Celsa Nordic støtter prinsippet om kostnadsansvarlighet og mener at alle kundegrupper bør stilles til ansvar for sin andel av Statnetts kostnader. På bakgrunn av Statnetts begrunnelse i rapporten, bør SFHB-bedriftenes tariffnivå ligge på 50 % av alminnelig forbruk.

Statnett foreslår tre kriterier for å innlemmes i SFHB. Effekt og brukstid er etablerte kriterier som bør videreføres. Kriteriet om tilknytning på 33 kV eller høyere spenningsnivå forstår vi er basert på en antagelse om at samtlige av dagens SFHB-bedrifter faktisk oppfyller kravet. Det er ikke tilfelle og kriteriet må fjernes. Tilknytningsbetingelsene for de aktuelle nettkundene er basert på historiske tilfeldigheter knyttet til nettutvikling og teknologi etablert flere tiår før Statnetts opprinnelse.

Kriterier rundt energi- og handelsintensitet er etter Celsa Nordics oppfatning underordnede kriterier med liten grad av nettmessig begrunnelse til tross for at de er viktige som grunnlag for å vurdere prisfølsomhet. Slike kriterier vil være vanskelig å definere, innehar betydelig kompleksitet og en eventuell utredning vil medføre risiko for forsinket overgang til en ny tariffmodell. Kriteriene rundt energi- og handelsintensitet bør ikke tillegges betydning.

Det er viktig at den nye tariffmodellen som trer i kraft fra 1. januar 2019 ikke virker diskriminerende. Likebehandling av kunder innenfor en kundegruppe må derfor være en forutsetning. Celsa Nordic er enig i at det ikke er framkommet noen form for nettmessig begrunnelse for differensiering innenfor kundegrupper.

Statnett foreslår en omlegging av dagens k-faktormodell til en områdevis lokaliseringsfaktor basert på effektbalansen i avgrensede geografiske områder. Da k-faktormodellen ble innført var hensikten å redusere ansvaret for sentralnettskostnadene for uttakskunder som er samlokalisert med kraftproduksjon, fordi en vesentlig del av uttaket ikke belastet sentralnettet. Det er mange utfordringer knyttet til en punktvis modell, f.eks. når store forbrukere er tilknyttet flere nærliggende tilknytningspunkt med ulik k-faktor. En

områdevis tilnærming er en konstruktiv og pragmatisk løsning på dette. Celsa Nordic støtter denne tilnærmingen på prinsipielt grunnlag.

Statnett har imidlertid ikke presentert et tilstrekkelig gjennomarbeidet forslag til områdeinndeling. Noen områder har stor geografisk utstrekning med store interne ulikheter, mens andre er svært små med en eller få aktører. Celsa Nordic forutsetter en justert, harmonisert og begrunnet områdeinndeling ved en eventuell konvertering til områdevis lokaliseringsfaktor.

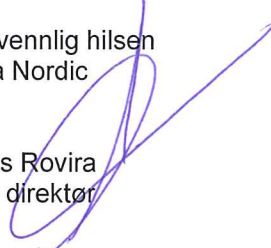
Statnett presenterer tre alternative modeller for fastsettelse av lokaliseringssignalets størrelse. De to første er basert på en prosentuell lokaliseringsfaktor, mens den siste baseres på en faktor knyttet til et fast kronebeløp. Ut fra illustrasjonen av tariffmessige konsekvenser synes alternativ 1 og 3 i utgangspunktet like. Med utgangspunkt i k-faktormodellens begrunnelse bør alternativ 1 velges. En slik justeringsfaktor må forutsettes å følge utviklingen i tariffnivå og ikke ligge fast over tid.

Bortfall av k-faktormodellen vil føre til en større grad av bruttotariffering. For store forbrukere lokalisert i regionalnett betyr det et økt kostnadsansvar for nett de benytter i liten grad. En vesentlig del av kraftuttaket til disse bedriftene er aldri innom transmisjonsnettet, men de må nå betale en større andel av transmisjonsnettets kostnader i tillegg til full tariff i regionalnettet. Basert på Statnetts hovedprinsipp i rapporten – kostnadsansvarlighet – bør derfor denne gruppens kostnadsansvarlighet i transmisjonsnett og gruppens relevante kostnadsansvar i regionalnettene legges inn i en gjennomgående, enhetlig tariff. Det vil bety en tariffering av denne gruppen som er prinsipielt lik tariffering av produksjon der enhetlig tariff er forskriftsfestet.

Celsa Nordic har ikke sterke syn på utviklingen av tariff for innmating. Det er imidlertid to forhold som har stor betydning for at en ny tariffmodell skal bli velfungerende og robust. Det ene er kostnadsansvarlighet, som bør gjelde alle kundegrupper. Det andre er det forskriftsfestede prinsippet om at produksjon i regionalnett kun betaler transmisjonsnettstariff. I flere regionalnett er kraftproduksjon den største kostnadsdriveren. Manglende konsistens i tarifferingsprinsippene illustrert ved at gjennomgående, enhetlig tariffering av alle store forbrukere basert på kostnadsansvar ikke er innført, kan føre til alvorlige skjevheter i den nye tariffmodellen.

Med vennlig hilsen
Celsa Nordic

Carles Rovira
Adm. direktør

Statnett SF
Pb 4904, Nydalen
0423 Oslo

Vår ref.: Arvid Bekjorden Deres ref.: Kjetil Røn

Vår dato: 13.03.2018

Innspill (Høringsvar) fra Distriktsenergi til Statnetts tariffmodell 2019

Distriktsenergi representerer 66 lokale energiverk i Norge. Med dette følger våre innspill til den utsendte høringsrapporten.

Statnett foreslår en ny tariffmodell for transmisjonsnettet, som slik vi forstår det, medfører følgende konsekvenser: Alminnelig forbruk vil samlet sett betale mindre enn i dag, mens kraftkrevende industri (SFHB) tar en større andel av regningen. I områder med en lav k-faktor vil alminnelig forbruk betale mer enn i dag¹, mens kunder i områder med k-faktor lik 1 vil betale mindre². Produsenter betaler mer, med mindre de er lokalisert i et underskuddsområde.

Oppsummert mener Distriktsenergi at Statnett bør videreføre dagens modell (k-faktor) inntil det utvikles en modell som er vesentlig bedre enn dagens. Distriktsenergi støtter imidlertid forslaget om å knytte kostnadsansvaret til SFHB – bedriftene til hvor mye disse betaler i nettleie.

Det synes å være en målsetting med en effektiv utnyttelse av nettet, en begrenset økning av nettleien og en mer rettferdig fordeling av nettkostnadene. Disse målene stiller vi oss bak.

På det tidspunktet energiloven ble innført i 1991 utgjorde sentralnettet (transmisjonsnettet) 13% av de samlede nettkostnadene i Norge, mens regionalnettene sto for 17% og distribusjonsnettene for 70%. 40% av produksjonen hadde ikke direkte tilknytning mot sentralnettet, men kun til regional og distribusjonsnettene.

Kostnader i transmisjonsnettet har økt kraftig de senere årene, og er forventet å øke ytterligere. I 2018 har Statnett en anslått tillat inntekt på 8,2 milliarder kroner, hvor ca. 5 mrd kroner dekkes av forbruk via et fastledd. Mellom 2017 og 2018 har fastleddet økt med ca. 30 prosent, og er forventet å øke ytterligere med ca. 60 prosent innen 2022. Siden Statnett står for en stadig større andel av bransjens tariffgrunnlag er spørsmål knyttet til kostnadsfordeling blitt stadig viktigere. Det er i seg selv en stor utfordring for kraftbransjen at Statnetts

¹ I 2018 er gjeldende sats 360 kr/kW. En k-faktor på 0,5 gir 180 kr/kW, mens laveste sats i Statnetts nye modell vil være 202 kr/kW (40 kr/kW rabatt). Områder med k-faktor lik 0,5 vil derfor måtte dekke større andel av kostnader i transmisjonsnettet.

² En k-faktor på 1 gir 360 kr/kW, mens høyeste sats i Statnetts nye modell vil være 282 kr/kW (40 kr/kW påslag). Områder med k-faktor lik 1 vil derfor dekke en mindre andel av kostnader i transmisjonsnettet.

kostnader øker i dette omfang. I Distriktsenergi mener vi derfor at det er særdeles viktig at det jobbes med tiltak som kan begrense nettkostnadene.

Det er i hovedsak tre parter som finansierer strømmettet i Norge. Forbrukerne (alminnelig forbruk) er den klart største betaleren, mens produsenter og kraftkrevende industri betaler en mindre del av utgiftene til strømmettet. I forslaget til ny tariffmodell i transmisjonsnettet foreslås det til dels en betydelig omfordeling av kostnader mellom områder i landet og mellom de tre store kundegruppene.

Når det gjelder transmisjonsnettet er det naturligvis visse tjenester som alle nettkunder nyter godt av, blant annet frekvensreguleringen av nettet, samt den reserven og kraftutveksling som Statnett yter. Men den ytelsen er langt unna det ekstreme kostandsomfordelingen som tarifforslaget innebærer.

Statnetts forslag fremstår for oss like mye som et forsøk på kostnadsfordeling som ett lokaliseringssignal. Etter vår oppfatning er det ikke vanskelig å finne en «god» tariffmessig begrunnelse for et standpunkt som i bunn og grunn ender opp i spørsmålet om hvem det er som skal bære kostnaden til nettet. Det å gi lokaliseringssignaler kan åpenbart anses som viktig, dog må man våge å stille spørsmålet om signalene er noe annet enn signaler, dvs virker signalene i praksis eller er det først og fremst en teoretisk tilnærming for å fordele kostnader?

Det er ikke vanskelig å argumentere for at tilgangen til kraften bør være billigst der kraften produseres og ikke billigst der det ikke produseres energi overhodet, slik det er tilfelle med tariffen i dag. Dette er underlig, det er en systemfeil og det er også årsaken til at Distriktsenergi mener at det bør ses nærmere på en tilnærming med lik eller likere nettleie i Norge.

Alminnelig forbruk:

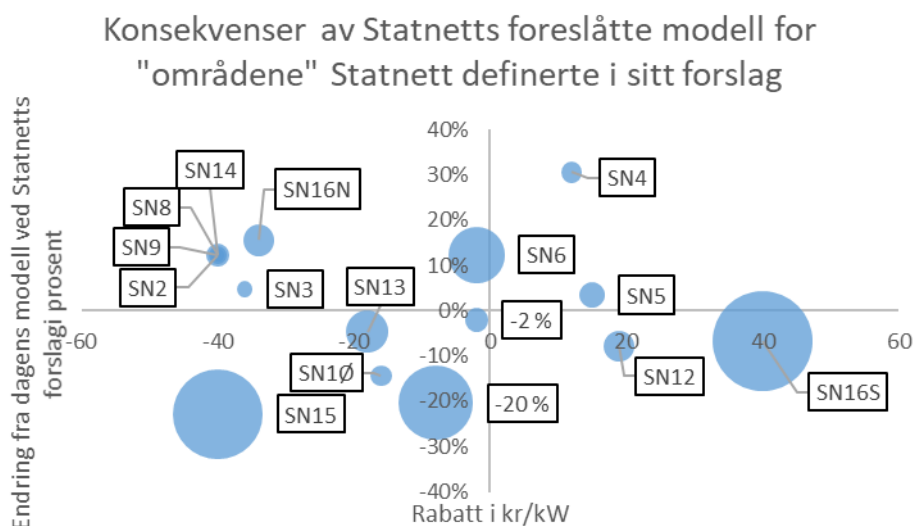
Sett fra en sluttkundens ståsted er det et paradoks at der strømmen produseres så er den dyrest å bruke. Det er grunn til å minne om at reelt sett belaster ikke underliggende uttak til et produksjonspunkt det overliggende nettet så lenge produksjonen i punktet er større enn uttaket. Kraften flyter minste motstands vei fra produksjonsstedene til uttaksstedene nedstrøms i kraftsystemet, og bare den kraften som produseres, og som ikke blir benyttet i underliggende nett, blir matet opp og overført i transmisjonsnettet. Det viser helt klart at samfunnsøkonomisk sett er det mest hensiktsmessig å ha produksjon samlokalisert med forbruk. K-faktoren var her ment å være en sjablong som ivaretok disse forholdene som i høyeste grad avlaster transmisjonsnettet.

Ved at K- faktoren settes lik 1 innebærer det tariffmessig at en flytter hele omsetningen av kraft inn i transmisjonsnettet og følgelig at kraftmarkedet begrenses til å ligge i transmisjonsnettet. Likeledes innebærer en slik betalingsmodell at den tidligere fordelingen med å ta ut kraft direkte fra energikilden hvor fossen er, flyttes til utvekslingspunktene i Statnetts transformatorstasjoner. Dette igjen innebærer at Statnett tar seg betalt for å kunne levere full reservekapasitet til alle underliggende nettnivåer samtidig under topplast. Det er særdeles tvilsomt om transmisjonsnettet har overføringskapasitet eller produksjonskapasitet til å kunne levere en slik ytelse. Kraft utveksles og belaster nettet med nettoeffekt, mens Statnetts

forslag i hovedsak innebærer tariffing av bruttoeffekt. Når en ser bort fra den lille prisjusteringen som er foreslått for uttak med +/- 16,5% og hvor det ikke gis signaler om hvorledes den skal videreføres i underliggende nettnivåer, så er det helt samfunnsøkonomisk uforståelig med en så stor grad av prisutjevning for uttak fra transmisjonsnettet inklusive stasjonsanlegg.

Kostnader til nettutbygging er knyttet til transportavstand og uttatt effekt som målt med SI enheter kan uttrykkes i VA · m. I praksis benyttes kW · km, og hvor kostnadene er lineært stigende med transportavstand mellom produksjonspunkt og forbrukspunkt under ellers like forhold. I forhold til uttatt effekt, avtar kostnadene med $\frac{1}{x}$ ved økende effektuttak under ellers like forhold. Lokalt uttak direkte fra kraftverk vil således koste langt mindre enn kraft som må transporteres langt og gjennom flere nettnivåer og stasjoner. Et eksempel på hvor lite egnet tariffsystemet fungerer i forhold til nettkostnader så forsterker forslaget at en forbrukskunde i Flesberg som er nabo til Pikerfoss, Vrenga eller Hølseter kraftverk og således representerer minimale nettkostnader, vil ende opp blant landets høyeste tariffer.

Etter vårt syn kompenserer ikke dagens modell områder med mye produksjon sammenlignet med mye forbruk i tilstrekkelig grad. En ny og bedre modell bør derfor medføre at områder med mye produksjon sammenlignet med forbruk betaler mindre enn i dag. Tilsvarende bør områder med lite produksjon sammenlignet med forbruk betale mer enn i dag. I sitt forslag deler Statnett Norge mellom underskuddsområder og overskuddsområder. Overskuddsområder får en liten rabatt, mens underskuddsområder får et lite tillegg. Ut av de fem områdene som får maks rabatt (-40 kr/kW), betaler fire mer enn under dagens system. Det området (Stor Oslo-området) som får et tillegg på 40 kr/kW, vil derimot betale mindre enn i dag (besparelser på 130 Mkr). I figuren under illustreres hvordan ulike områder påvirkes av forslaget. Størrelsen på boblene defineres ut fra hvor mye et område får i tillegg eller reduksjon sammenlignet med dagens modell. Resultatene fremstår som svært tilfeldige.

Lokaliseringssignalet, som er like relevant når det gjelder kostnadsansvarlighet i eksisterende som ny forsyning, er altfor lite. I dag kan et selskap spare opptil 50 % av satsen, mens i det nye systemet vil et selskap med 40 kr/kW i rabatt spare 28 % sammenlignet med et selskap som får et tillegg på 40 kr/kW. Ved å holde rabatten fast, vil fordelens minskes til 20 % i 2022, som

ikke gir tilstrekkelig sterke «lokaliseringssignaler», eller hensyntar netto vs bruttobelastning problemstillingen beskrevet over.

For øvrig understrekes det at Statnett tidligere mente at dagens modell var riktig og nettmessig begrunnet. Etter fremleggelsen av den nye modellen er dagens modell plutselig vurdert til å ikke være nettopp riktig og nettmessig begrunnet av Statnett, og forslaget er at den bør justeres. Distriktsenergi kan imidlertid ikke se at den foreslåtte modellen er vesentlig bedre enn dagens modell. Med mindre det identifiseres en modell som er vesentlig bedre enn, mener vi at Statnett bør fortsette med dagens modell (k-faktor) inntil alternative modeller og deres implikasjoner utredes ytterligere.

Stort Forbruk Høy Brukstid

At modellen gir en lavere pris for uttak i et område med mye produksjon synes rimelig. At nærhet til produksjon historisk var det mest aktuelle for lokalisering av kraftintensiv industri som smelteverk (SFHB bedrifter), med en til dels betydelig rabatt og som gjør at området kanskje blir et underskuddsområde, bør sees nærmere på. Det samme med områder hvor en har SFHB – bedrifter hvor lokaliseringen er en ren politisk beslutning. Distriktsenergi støtter Statnetts ønske om en modell som knytter kostnadsansvaret til SFHB - bedriftene.

Produsenter:

Landet Norge deles inn i 16 områder hvor det innføres et lokaliseringssignal basert på effektbalanse. Beregningen av signalene som resulterer i et signal i hvert av de 16 områdene som varierer fra -40 kr/kW i 5 områder til pluss 40 kr/kW i ett område som er stor-Oslo, Østfold og Østerdalen. Tilsvarende lokaliseringssignal til produksjon er gitt i 4 av de 16 områdene. Tilfeldig gjelder dette område hvor det er gitt konsesjon for utbygging av vindkraft, hvor også investeringsbeslutninger er fattet. Med en allerede vedtatt utbygging vil det passe bedre å kalle dette en rabatt enn et lokaliseringssignal.

Konsesjon til produksjon gis til den lokaliseringen som har tilgang til den beste ressursen og dermed laveste produksjonskostnaden og hvor inngrep tillates, i tillegg til at lokalsamfunnet ønsker arbeidsplasser og investeringer velkommen, om det er sol, vann eller vind. Benevnelsen lokaliseringssignal for en innmating/produksjon i denne sammenheng er i realiteten en rabatt og ikke et lokaliseringssignal.

Vennlig hilsen

Distriktsenergi

Knut Lockert

Daglig leder

Statnett SF
PB 4904 Nydalen
0423 Oslo

www.e-co.no

Att.: Ketil Røn

Dato: 15.3.2018

Vår ref.: Energidisponering/ADS/-0

Side 1 av 2

Innspill til tariffmodell fra 2019

E-CO Energi ønsker med dette å gi høringssvar på Statnetts forslag til tariffmodell fra 2019.

Norske aktører deltar i et felles europeisk kraftmarked og det er viktig med felles rammebetingelser for aktørene. Tariffing av nettet skal gjøres på grunnlag av det som er faglig riktig og ikke være til hinder for effektivitet i et felles marked. Statnett konkluderer i sin rapport at selskapet vil arbeide mot EU-systemet for å fjerne eller øke taket på maksimal tillatt innmatingstariff for produksjon. Dette er ikke basert på faglige vurderinger av riktig tariffing eller markedseffektivitet, men på en politisk og norsk fordelingspolitikk. Resultatet blir påvirkning på utveksling med utlandet og tapte inntekter samfunnsøkonomisk og bedriftsøkonomisk for Norge. Vi viser også til Energi Norges høringssvar som også omhandler europeiske innmatingstariffer.

Noe av pågående nettinvesteringer i sentralnettet er med bakgrunn i de nye kablene til England og Tyskland. I tariffingssammenheng argumenteres det med at produsentene har størst interesse i utenlandskablene og derved må betale mer av nettkostnadene. Den store utbyggingen av ny fornybar produksjon de siste årene har vært stimulert ved innføring av elsertifikatene, noe som var politisk begrunnet for at Norge skulle dekke landets krav til fornybarandel gitt av EUs fornybarhetsdirektiv. Behov for nye kabler til utlandet var en del av beslutningsgrunnlaget for innføring av elsertifikatmarkedet i Norge.

Alle konsesjoner for bygging av forbindelser mot utlandet skal være samfunnsøkonomisk lønnsomme, og forbindelsene gir flaskehalsinntekter som reduserer totalbehovet av tariffinntekter for residualledd. Når produsentene betaler en fast innmatingkostnad, vil alle flaskehalsinntekter gå til reduksjon av fastleddet for forbruk. Dette gjelder både med sentralnettsregnskapet i Norge i dag og vil gjøre det med regler som vurderes innen EU om at flaskehalsinntektene skal gå til investeringer i ny netttbygging.

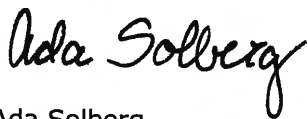
E-CO Energi har tidligere protestert kraftig på Statnetts innføring av det som nå kalles påslag for systemdrift. Tariffingen legger systemdriftskostnader på aktører som bidrar med regulerytelser i stedet for at kostnadene burde i hovedsak vært dekket av gebyrer i

balansemarkedet av aktører som er skyld i ubalansen. Synspunktene våre har gått på både at hoveddelen av kostnadene tilhører balansemarkedet og ikke nettariffen, samt hvilke aktører som skal ha kostnaden. Vi registrerer at det er prosesser i gang i Statnett og for nordisk balansemarked med at en større del av Statnetts systemdriftskostnader skal dekkes gjennom gebyrer i balansemarkedet. Vi savner imidlertid at tariffingsarbeidet til Statnett er i samsvar med denne utviklingen.

En av de større omleggingene med foreslått tariffmodell er innføring av lokaliseringssignal. Vi viser til NVEs brev som avviser forslaget med at lokaliseringssignal for produksjon ikke er i samsvar med forskrift om kontroll av nettvirksomhet.

For forbrukssiden er vi enig i at k-faktoren har mangler i dag, og at det kan være ønskelig med en løsning som tar med nærliggende punkter for å gi reduksjon på grunn av redusert behov for bruk av nett. Etter 2022 vil de største investeringene i sentralnettet være utført og beslutningene vil være tatt i 2019. Vi er enig med Energi Norge som i sin høringsuttalelse påpeker at det da ikke er langtids grensekostnad som er relevant for prising av netjtjenestene, men derimot korttids grensekostnad som skal sikre at nettet utnyttes effektivt. Prissignalene for det kommer gjennom områdeprisene og marginaltapsleddet.

Med vennlig hilsen
E-CO Energi AS

Ada Solberg
Leder Energirisiko og rapportering

Tore Kolstad
Direktør Energidisponering

Til

Statnett

Innspill til tariffmodell 2019

Eidefoss har i dette høringsinnspillet fokus på fjerning av K-faktor modellen, prising på uttak fra sentralnettet til forbruk og innmatingstariff. Vi mener at K-faktormodell eller annen modell med prising av effekter i tilknytningspunktet basert på objektive kriterier er en riktigere modell enn det Statnett har foreslått.

Fra Statnett sin rapport:

Det at forbruk og produksjon er tilknyttet samme punkt i transmisjonsnettet reduserer ikke uten videre kostnadene, fordi nettet må dimensjoneres for å håndtere at høyt forbruk og høy produksjon bak samme punkt ikke opptrer samtidig. Dagens K-faktor er utformet på en måte som gjør at tariffreduksjonen øker med økte kostnader i transmisjonsnettet. Det er ingen samfunnsøkonomisk begrunnelse for økte forskjeller i tariff mellom punkter med og uten produksjon.

Tariffene skal legge til rette for en mer samfunnsøkonomisk effektiv utvikling og utnyttelse av kraftsystemet. Dette gjelder på alle nivå i nettet. En skal da ha tariffen som gir insentiv til å minimere behovet for nett. Nett blir bygd for å overføre kraft mellom produksjon og forbruk. Når forbruket er etablert ved produksjonen eller omvendt, blir behovet for nett mindre, og dette må speiles i en reduksjon i tariffen.

Produksjonen og forbruket har ikke alltid lik profil over året. Nettet skal i tillegg forsyne forbruket når det oppstår feil i produksjonen eller feil i nettet, N-1 kriteriet.

Noen steder er produksjonen såpass stor at kraftflyten går bare en vei, utmating til sentralnettet fordi produksjonen er større enn forbruket. Det er likevel riktig at forbruket skal betale noe, fordi sentralnettet må tilby reserveforsyning ved feil. K-faktoren gir reduksjon for samlokalisering i punktet, men forbruket må likevel betale noe for reservekapasiteten. Vi mener at nettselskapene har to effekter som kan være aktuelle til forbruksuttak fra sentralnettet; maksimal effektuttak ved normal drift, og behov for reserve-effekt.

Behovet for reserveforsyning kan løses på flere vis og ikke nødvendigvis mot sentralnettet. Om det er definerte langsiktige avtaler på effekt kan en kanskje unngå noe overdimensjonering av sentralnettet.

Den fysiske tilknytningen skjer i punkt og ikke i områder. Vi viser til forskrifta som sier at nettselskapet skal tilby punktbaserte tariffen som er referert tilknytningspunktene. Foreslått

modell er ikke punktbasert. Forslaget om områdevis lokaliseringsfaktor er slik vi ser det ikke basert på objektive og kontrollerbare kriterier basert på relevante nettforhold. Hvordan områdeinndelingen skal gjøres basert på relevante nettforhold framkommer ikke i utredningen. For Eidefoss sin del er produksjonen inn mot Vågåmo transformatorstasjon over året 3 ganger så stor som forbruket. Vintereffekten på produksjon har ca samme forholdet. At uttakspunktet til Eidefoss i Vågåmo kommer i et område med omtrent balanse mellom produksjon og forbruk blir feil i forhold til ønska etableringssignal av forbruk.

Forslaget fra Statnett fører til en betydelig økning i sentralnettтарiffen for Eidefoss. K-faktoren ble oppjustert til minimum 0,5 for noen år siden. Dette rammet Eidefoss, som hadde en k-faktor på 0,33. Når nå k-faktoren er foreslått helt fjernet, samtidig som vi er plassert i et veldig stort område som heter Møre og ikke får fradrag på lokaliseringsleddet, fører dette til veldig uheldige konsekvenser for nettkundene i Eidefoss. Statnett sier på side 44 i rapporten at de er villige til å vurdere områdeinndeling nærmere. Dersom Statnett lander på foreslått modell, noe som vi er imot ut fra argumenter ovenfor, må Statnett i alle fall justere områdeinndelingen slik at vi i det minste får reduksjon fra lokaliseringsfaktoren fordi vi er i et overskuddsområde.

Til slutt vil vi på vegne av vår kraftproduksjon(for å slippe å sende eget hørings svar), peke på at en økning av innmatingstariffen utover taket som EU har satt, vil føre til at norskprodusert kraft, som stort sett er ren og bærekraftig, vil miste konkurransekraft i det nord-europeiske markedet. Dette synes vi er en svært beklagelig utvikling.

Vennlig hilsen

AS Eidefoss

Hans Kolden
adm. Direktør

Leif Inge Schjøberg
nettsjef

Statnett SF
PB 4904 Nydalen

0423 OSLO

Deres referanse**Saksbehandler**
Morten Aalborg**Vår referanse**
18/00258-1**Dato**
14.03.2018

Innspill til forslag til tariffmodell fra 2019

Det vises til Statnetts rapport «Forslag til tariffmodell fra 2019» framlagt i januar 2018. Eidsiva Vannkraft (EVK) ønsker med dette å gi noen innspill/kommentarer til forslagene i rapporten.

Områdevis lokaliseringsfaktor

Statnett foreslår å erstatte k-faktor med områdevis lokaliseringsfaktor. Vi mener at dagens modell med k-faktor har et par svakheter:

- Lokale forskjeller mellom enkeltpunkter i nettet, som kan oppleves som forskjellsbehandling av like kunder innenfor relativt begrensede geografiske områder. Dette innebærer et innslag av tilfeldigheter ved tilknytning av forbruk.
- Modellen premierer uttak i punkter i nettet med produksjonsoverskudd, men den premierer ikke tilsvarende innmating av produksjon i punkter med produksjonsunderskudd.

Innmating i underskuddsområder har tilsvarende verdi for nettet som uttak i overskuddsområder, og dette bør reflekteres i tariffene.

EVK mener forslaget imøtekommer dette, men om områdevis lokaliseringsfaktor er den beste løsningen er likevel usikkert. Denne løsningen vil premiere innmating generelt i underskuddsområder, men kan gi uheldige lokale utslag knyttet til enkeltpunkter i nettet. Et bedre alternativ kan være å justere k-faktormodellen slik at uheldige lokale effekter reduseres, og at det beregnes en k-faktor også for innmating av produksjon i punkter med underskudd.

Med områdevis lokaliseringsfaktor foreslås det et separat nominelt lokaliseringssledd på inntil +/- 40 kr/kWh, tilpasset dagens nivå på innmatingstariffen som et ledd for langtids grensekostnad. Vi tar ikke stilling til nivået, men mener at størrelsen på dette leddet over tid bør vurderes i forhold til det totale residualleddet, ellers vil lokaliseringssignalet over tid kunne svekkes når tariffnivået generelt øker.

Tak på innmatingstariff

Vi er uenig i forslaget om å fjerne taket på innmatingstariffen, og å øke denne fra 1,1 til 2,0 øre/kWh. Statnett begrunner forslaget med at produksjon må bære sin reelle andel av nettkostnadene, ellers kan det oppstå et samfunnsøkonomisk tap ved at produksjon bygges ut på feil steder.

Dette resonnementet harmonerer ikke med begrunnelsen for at all produksjon skal ha lik adgang til markedsplassen, noe som er lagt til grunn for at innmatingstariffen er lik over hele landet og på alle nettnivåer i dagens tariffsystem. Om Statnetts resonnement stemmer på europeisk nivå burde den logiske konsekvens være at det også skal gjelde på nasjonalt nivå, det vil si at produksjon nær forbrukstygdepunktene skal ha lavere innmatingskostnader enn produksjon med lengre overføringsavstand.

En viktig begrunnelse for dagens begrensning i EU-regelverket er nettopp konkurranseforholdene i kraftmarkedet. Som beskrevet i rapporten er den norske innmatingstariffen høy både i nordisk og europeisk sammenheng, slik at norske produsenter allerede har en konkurranseulempe.

Forslaget om økning omfatter ikke bare produksjon som går til eksport, men innmating av all produksjon. Økte kostnader for produksjon må forventes å bli reflektert i kraftprisen, og slik sett er det til sist forbruket uansett som må bære nettkostnadene for den dominerende andelen av produksjonen som forbrukes innenlands.

Med vennlig hilsen
Eidsiva Vannkraft AS

Oddleiv Sæle
Produksjonsdirektør

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Statnett SF
ketil.ron@statnett.no**Deres referanse**
Innspill tariffmodell
2019**Saksbehandler**
Simen Sandbu**Vår referanse**
16/00942-11**Dato**
15.03.2018

Høring om forslag til ny tariffmodell fra 2019

Det vises til rapport med forslag til tariffmodell for sentralnettet fra 2019.

Eidsiva Nett har også gitt innspill til Energi Norge og slutter seg til hovedinnholdet i høringsuttalelsen fra Energi Norge. Eidsiva Nett gir nedenfor uttrykk for våre spesifikke synspunkter på forslaget til endringer fra NVE.

Med utgangspunkt i at dagens fordeling mellom ulike kundegrupper er kostnadsriktig, mener Eidsiva Nett prinsipielt, i likhet med Statnett, at alle kundegrupper bør bidra relativt til inndekning av økningen i framtidige inntektsrammer for sentralnettet.

En av hovedutfordringene ved endring av tariffer for sentralnettet, er at nivået på tillatt inntekt mer enn dobles i løpet av få år. Fordi produksjonssatsen for innmating er låst gjennom EU regler (fra 1,3 til 1,38 øre/kWh), og fordi industrien – selv om satsene øker – totalt sett bidrar relativt lite til kostnadsdekning, vil alminnelig forbruk uansett få en stor økning.

Eidsiva Nett støtter et ønske om en utredning om hvorvidt industrien bør ta en del av kostnadsansvaret i form av en standardtariff uavhengig av lokalisering.

Verken spørsmålet om anleggsbidrag i masket nett eller det faktum at inntektene fra innmatingstariffen i regionalnettet videresendes til Statnett, berøres i Statnetts forslag. Anleggsbidrag i masket nett vil gi sterke lokaliseringssignaler, og konsekvensene av anleggsbidrag burde vært avklart før ny sentralnettstariff innføres.

Argumentet for dagens ordning med videresending av inntektene fra innmatingstariffen i regionalnettet vil svekkes dersom K-faktoren fjernes i ny sentralnettstariff. Disse inntektene bør ligge igjen hos regionalnettseierne.

Fra punkt-tariffer til område-tariffer:

Eidsiva Nett ser betydelige svakheter ved den foreslåtte modellen med områdevis lokaliseringssignaler. Selv om dagens modell med k-faktor ifølge Statnett ikke er ment å gi slike signaler, er vår vurdering at k-faktormodellen likevel gir mer treffsikre (kortsiktige) lokaliseringssignaler enn områdetariffer.

Den foreslåtte modellen tar utgangspunkt i tunglast og tilgjengelig vintereffekt. Dette blir en forstatisk vurdering av situasjonen over året. Forholdene kan i realiteten variere betraktelig over året i et område med betydelig andel elvekraft og vindkraft fordi dette ikke telles med fullt ut i

tilgjengelig vintereffekt (som ligger til grunn for utregning av områdefaktor). Denne utfordringen vil forsterkes ytterligere når planlagt vindkraftproduksjon settes i drift.

Eidsiva Nett stiller spørsmål ved hvordan Statnett vurderer langsiktighet og forutsigbarhet av lokaliseringssignalene som gis i den foreslåtte modellen. Det framstår uklart hvilke planlagte investeringer/endringer i nettet som er lagt til grunn i områdeinndelingen. For å gi riktige lokaliseringssignaler må modellen være justerbar slik at signalene gis med et tidsperspektiv som har reell innvirkning på etableringer av forbruk og produksjon. I motsatt fall vil modellen over tid gi signaler som er i strid med de faktiske forholdene i nettet på grunn av ulike ledetider på nettutbyggingsplaner versus investeringsbeslutninger for forbruk/produksjon. En ny modell må kunne ta opp i seg både sesongvariasjoner og endringer i nettkapasitet over tid.

Sentralnettets tariffmodell kan ikke ses isolert, siden regionalnettet møter sentralnettstariffen. Lokale distribusjonsnett som tarifferer sluttbrukerne, viderefører både S- og R-nettariffene – inklusive energiledd – i tillegg til egne inntektsrammer. I Eidsiva Netts D-nett utgjør fastleddet i S-nettariffen tett opp mot 20% av tariffgrunnlaget, men det er vanskelig å se for seg at Statnetts lokaliseringsfaktorer kan nå fram som signal til forbrukskundene.

Den konkrete områdeinndelingen som Statnett har foreslått er etter Eidsiva Netts vurdering ikke treffende for regionalnettet i hele vårt område. Som tidligere nevnt, er det store variasjoner over året med hensyn til over-/underskudd. Dette kommer spesielt til uttrykk i området SN16S (Stor-Oslo), der signalene som gis fra sentralnettstariffen er direkte i strid med de faktiske forholdene i regionalnettet. I høringsdokumentet er Stor-Oslo et område med et betydelig kraftunderskudd, og i Vest-Oppland vil modellen dermed premiere produksjon. Dette harmonerer ikke med at regionalnettet under transformatorstasjon (Vardal) i realiteten i tunglast har 169 MW overskudd (snitt siste 5 år). Som nevnt over, blir de reelle signalene til forbruk og produksjon i R- og D-nett i dette området dermed feil, basert på at områdeinndelingen synes å ta hensyn kun til S-nettet og sannsynligvis tar utgangspunkt i planlagte nettinvesteringer lenger fram i tid. Med utgangspunkt i dette mener vi at Vardal konkret bør flyttes fra område SN16S til SN16N dersom Statnett innfører modellen med områdeinndeling som foreslått.

Oppsummert mener Eidsiva Nett AS at det ikke er ønskelig eller praktisk gjennomførbart å innføre lokaliseringssignaler gjennom den foreslåtte områdeinndelingen. En modell med lokaliseringssignaler må vektlegge de regionale forholdene, og at eventuelle områder med flere sentralnettstasjoner derfor ikke kan favne for vidt. En bearbeidet k-faktormodell (stasjonsvis) kan eventuelt benyttes, og kan gi mer treffsikre lokaliseringssignaler for faktiske investeringsbeslutninger i produksjon og forbruk. For øvrig mener vi det er i kombinasjon med anleggsbidrag at forbruk/produksjon får tydelige lokaliseringssignaler, noe som burde vært vurdert i Statnetts analyse.

Med vennlig hilsen
Eidsiva Nett AS

Simen Sandbu
Leder avdeling Økonomi og administrasjon

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi: Energi Norge

Statnett SF
PB 4904 Nydalen
0423 Oslo

Deres ref.

"Innspill tariffmodell 2019"

Vår ref.

TO

Dato:

16. mars 2018

Innspill til tariffmodell 2019 - høringskommentar fra Elkem AS

Vi viser til høringsnotat vedrørende ny tariffmodell for transmisjonsnettet, utstedt av Statnett 15. januar 2018.

Elkem er kjent med og støtter høringsuttalelsen fra Norsk Industri, men ønsker å fremheve noen elementer vi mener er sentrale.

Elkem er en kraftforedlende industriaktør i Norge, med stort forbruk fordelt på seks smelteverk. Totalforbruk er nesten 4 TWh og kjennetegnes ved høyt, stabilt uttak. Av historiske årsaker er lokaliseringen av disse verkene stort sett i nær tilknytning til kraftproduksjon. Dette medfører at vi benytter «kortreist kraft» og dermed avlaster nettet. Vi er konkurranseutsatt gjennom produksjon av produkter hvor prisene settes i globale markeder og økte kostnader vil derfor gå direkte utover vår konkurransevne i et allerede tøft marked. Elkem har investert betydelig summer i norske verk de siste ti årene og håper å fortsette med dette i fremtiden, men dette betinger forutsigbare og gode rammevilkårene som blant annet nettkostnader.

Kraftforedlende industri kjennetegnes ved at de har et høyt, stabilt kraftforbruk, egenskaper som gir lavere nettkostnader for Statnett. Samme industri er betydelig utsatt mot internasjonal konkurranse og er dermed prisfølsom mot vesentlige kostnadsøkninger. I ytterste konsekvens kan økte kostnader føre til redusert eller bortfall av forbruk. Et slikt scenario vil gi dårlig utnyttelse av nettet og medføre høyere nettkostnader for å kompensere for bortfallet. En tilleggskonsekvens er at det også blir redusert volum å fordel nettkostnadene på, med andre ord betydelig høyere kostnader for alminnelig forsyning. Basert på dette, har Statnett funnet det hensiktsmessig å differensiere kraftforedlende industri fra andre konsumenter.

Statnett har i ny tariffmodell foreslått tre konkrete endringer sammenlignet med dagens modell. Vi vil gi kommentar til hvert enkelt av disse elementene.

Tariffering av store forbrukere

Modellen Statnett har presentert for differensiering av tariff til store forbrukere, er blitt avvist av NVE. Begrunnelsen er; «NVE kan ikke se at Statnetts forslag om differensiering av tariffen basert relativ prisfølsomhet oppfylder kravet om relevante nettforhold. NVE kan heller ikke se at kriteriene om energiintensitet og internasjonal konkurranse oppfylder kravene til objektivitet og kontrollerbarhet.»

Elkem AS

Corporate headquarters

Postadresse:
Postboks 334
Skøyen
0213 OSLO
Norge

Kontor adresse:
Drammensveien 169
0277 OSLO

Telefon:
+ 47 22 45 01 00

Telefax:
+47 22 45 01 11

Bankgiro:

Organisasjonsnr.:
NO 911382008 MVA

Elkem ønsker derfor ikke kommentere inngående på foreslåtte differensieringskriterier så lenge de ikke er forankret i NVE, men ønsker gjerne å gi innspill på en eventuell revidert modell når den måtte foreligge.

Dog ønsker vi å komme med noen generelle betraktninger knyttet til fordeling av nettkostnader. Det har over en lengre periode vært kjent at Statnett (og nettselskaper i underliggende nett) har og skal investere betydelige summer i nettet. Disse kostnadene skal dekkes av brukerne av nettet. Samtidig står nettselskapene ovenfor en vesentlig brukergruppe, les produksjon, som har et tak som begrenser kostnadene de kan bære (mer om dette senere notatet). Når det gjelder kraftforedlende industri er vårt utgangspunkt at de ikke skal betale mer enn kostnadene de selv er opphav til (henførbare kostnader), grunnet nettmessige forhold og prisfølsomhet.

Forslaget fra Statnett vil i sum gi en merkostnad for kraftforedlende industri på flere hundre millioner kroner årlig, noe som virker merkelig i lys av argumentet om at nettopp denne kundegruppen er definert som prisfølsom. Reduksjonsfaktoren er i dag i snitt for industrien på 68 prosent, noe som resulterer i en andel på ca 6 prosent av de totale nettkostnadene. Faktoren er nå foreslått redusert til å være 40 prosent flatt for alle industriaktørene som faller inn under definisjon stor industri. Gruppens andel vil dermed løfte seg til 11 prosent av totalen, med andre ord nærmest en dobling. Dette skjer samtidig som nettkostnadene stiger dramatisk og industrien er derfor forelagt en enorm kostnadsvekst de ikke kan velte over på sine kunder.

Vi mener Statnett ikke har fremlagt gode nok argumenter som forsvarer en slik økning og det kan ikke være slik at industrien skal ta en vesentlig større andel, kun på grunn av produsentenes tak og ønske om skjerming av alminnelig forbruk. Vårt syn er derfor at en videreføring av dagens nivå på ca 6 prosent er det mest korrekte.

En modell som differensierer mellom industriaktørene, vil, slik vi ser det, være mer robust med tanke på krav om nettrelevante forhold og nytte for nettet. En stor, stabil aktør med høy energiintensitet, vil redusere nettkostnadene mer enn en mindre, ustabil aktør. I tillegg vil størrelse på bortfall av forbruk stort sett være korrelert med merkostnaden som vil påløpe for nettselskapet. Vi oppfordrer derfor Statnett til å se på løsninger med differensiering når de skal utarbeide nytt forslag til tariff for stort forbruk.

Nytt lokaliseringssignal

Statnett ønsker å bytte dagens punktvis K-faktor med et lokaliseringssignal som er områdebasert. Det nye lokaliseringssignalet er foreslått satt til +/- 40 kr/kW og var ment å gis til forbruk i overskuddsområde og til forbruk og produksjon i underskuddsområde. NVE har, med referanse til forskrift om kontroll av nettvirksomhet, informert Statnett om at forslaget hva gjelder produksjon ikke er i henhold til forskriftstekst og dermed ikke realiserbart. Vi mener Statnett må etterstrebe nye løsninger som også innbefatter at produksjon står ovenfor lokaliseringssignal.

Begrunnelsen fra Statnett om å endre lokaliseringssignal, forklares med at K-faktoren gir utilsiktede og uforutsigbare signaler til kundene og modellen reflektere ikke langsiktige nettkostnader. Elkem vil påpeke at K-faktor premierer «kortreist kraft» gjennom lavere tariff til forbruk som ligger i produksjonstunge punkt og dermed gir lokaliseringssignal. Den foreslått modellen vil derimot svekke signalet og påføre nettopp forbruk (industri) i produksjonstunge punkter en betydelig merkostnad, på bekostning av kunder som ligger i punkter med mindre produksjon. En slik omfordeling mellom kunder mener vi er strid med fornuftig kostnadsfordeling.

For øvrig finner vi foreslåtte nivå på +/-40 kr/kW som noe tilfeldig satt og gitt dets absolutte nivå, vil signalet svekkes over tid da tariffnivået ellers er ventet å stige vesentlig. Vi mener en prosentvis justering av gjeldene tariff vil ivareta lokaliseringssignalet på en bedre måte.

Vi er kjent med at NVE ser på muligheten for å innføre anleggsbidrag i masket nett. Dette arbeidet må sees i sammenheng med Statnetts tariffmodell, gitt utfall kan ha konsekvenser både for industritariffen og lokaliseringssignalet.

Nytt lokaliseringssignal fremstår, slik det er presentert, som uferdig, dårlig konsekvensutredet og heller ikke fullt ut forankret hos NVE. Statnett bør derfor gjøre ytterligere arbeid før vi kan endelig vurdere og implementere ordningen.

Fjerne tak på innmatingstariff for kraftproduksjon

Elkem støtter Statnett i deres argumentasjon om at kraftprodusentene bør ta en større andel av nettkostnadene. Ny produksjon, og eksport av denne, er ofte driver for vekst i nettkostnadene, men gitt dagens tak er de ikke eksponert for kostnadsøkningen som de selv er opphav til. Forbruk vil derimot bære alle kostnader og dermed subsidiere nettutbygging som produsentene tjener på. En fjerning av det EU-fastsatte makstaket, vil gi en riktigere kostnadsfordeling mellom produksjon og forbruk og dermed over tid være samfunnsøkonomisk rasjonelt.

Elkem støtte innspillet fra Norsk Industri knyttet til tariffing av produksjon i underliggende nett. En slik løsning vil dempe kostandsbyrden for konsumenter, ikke minst i underliggende nett med betydelig produksjon.

Avslutningsvis vil påpeke at det er helt avgjørende at ny tariffmodell er forankret hos NVE og aktørene før den implementeres.

Med vennlig hilsen

For Elkem AS

Terje Omland

Statnett SF

Postboks 4904 Nydalen
0423 Nydalen

Statnetts forslag til tariffmodell fra 2019

Innledning

Vi viser til Statnetts forslag til ny tariffmodell fra 2019 og takker for muligheten til å gi våre kommentarer.

I forslaget til ny tariffmodell legger Statnett til grunn en total kostnad i 2025 på hele 15 mrd kroner. I prisstrategi 2010-2012 var den tilsvarende prognosen 5,9 mrd kr. for 2020. Nå er prognosen for 2020 i underkant av 11 mrd kr. Økningen fortjener betegnelsen «dramatisk» og gjør at det er grunn til å stille spørsmål ved sentralnettets kostnadseffektivitet.

Det er lett å se at en slik kostnadsøkning utfordrer tariffingsmetodikken. Forslaget innebærer i realiteten en økning av tariffgrunnet for forbruk på nesten 50% (fra 13 844 MW til 20 272 MW). Ved en slik kraftig utvidelse av grunnlaget vil den nominelle tariffsatsen fremstå som lavere enn ved dagens modell målt i kr/kW.

Statnett argumenterer med samfunnsøkonomiske prinsipper. Det er likevel vanskelig å se at modellen som foreslås, ivaretar de prinsippene det argumenteres for. I tillegg utfordrer modellen på flere punkter det som oppfattes som rimelig fordeling av sentralnettskostnadene.

Det må understrekes at det er nesten umulig å isolert forholde seg til Statnetts forslag, uten samtidig å drøfte andre elementer i tariffingen. Det gjelder anleggsbidrag, hvor NVE har bebudet et forslag til endring, og det gjelder innmatingsavgiften (fastavgiften) i regionalnettet, som vil kunne endre dagens og fremtidens byrdefordeling.

Et selvstendig spørsmål er hvorvidt enkelte forslag Statnett legger frem, er i samsvar med kontrollforskriften. Det kan skape usikkerhet mht. hva som kan implementeres i 2019, jfr. brev fra NVE til Statnett datert den 15.02.2018.

I det nedenstående drøfter og kommenterer vi Statnetts forslag og skisserer i tillegg hvilke endringer som kan og bør gjøres i dagens tariffmodell for sentralnettet. Selv om det ligger utenfor spørsmålet om prinsipper for tariffing, er Energi Norge av den oppfatning at Statnett ikke møter de effektivitetskrav som gjelder for øvrige nettselskaper, og derfor, slik andre nettselskaper må gjøre, selv bør bære en del av sin kostnadsøkning ved å beregne en lavere avkastning enn NVEs normrente.

Oppsummering av Energi Norges hovedsyn

- Energi Norge støtter ikke Statnetts forslag om å erstatte dagens k-faktormodell med en effektbasert områdemodell begrunnet med behovet for å gi et langsiktig lokaliseringssignal. Statnett har hverken teoretisk eller praktisk vist eller underbygget at den foreslåtte modellen kvalitativt vil gi oss en bedre tariffingsløsning som vil sikre oss et mer optimalt nett. Modellen endrer fordelingen av de faste kostnadene uten at det oppfattes som rett og rimelig. Vi kan heller ikke se at Statnett har vurdert hvordan det langsiktige lokaliseringssignalet skal videreføres i tariffene til de regionale selskapene. I den grad k-faktor i dag oppfattes å gi urimelige løsninger, vil det være tilstrekkelig å justere modellen i de tilfellene der nærliggende punkter gir svært forskjellige og urimelige utslag. Det gjelder punkter med svært ulike k-faktorer som tilhører det samme regionale/lokale kraftsystemet. Dette burde det vært sett nærmere på.
- Energi Norge mener at den bruttofaktureringen som Statnetts forslag i realiteten innebærer, ikke gir en rimelig kostnadsfordeling. Dette fører også til at de relative kostnadsforskjellene i landet øker – dvs. at områder med høy industriandel og mye produksjon som i dag kommer ut med høye sluttbrukertariffer (husholdningsnivå), kommer enda dårligere ut (jf. den debatten som har pågått om utjevning av nettleien).
- I tilknytning til mulige endringer av dagens tariffmodell burde Statnett vurdert anleggsbidrag, hvor NVE har signalisert at det kommer forslag til endringer. I motsetning til Statnetts forslag, som neppe er lokaliseringsrelevant, kan anleggsbidrag ha betydning.
- Energi Norge mener at Statnett også burde ha inkludert virkningen av at innmatingstariffen (fastavgiften) i regionalnettet i utgangspunktet ikke vil gå til Statnett etter innføring av EUs tredje energimarkedspakke. Dagens praksis er etter Energi Norges syn heller ikke rimelig. Kontrollforskriften legger til grunn en gjennomgående tariff – det innebærer at regionale selskaper ikke vil motta et kostnadsbidrag fra tariffens fastavgift slik Statnetts praksis har vært i rundt 15 år.
- Energi Norge oppfatter at Statnett har lagt vekt på å estimere hvor stor andel av sentralnettskostnadene SFHB-bedriftene skal dekke. Vi oppfatter videre at Statnett legger vekt på at siden industrien antas å være priselastisk, kan det å kreve betaling utover den kostnadsandelen industrien forutsettes å dekke, føre til feiltilpasninger. Energi Norge har ingen anmerkninger til en slik tilnærming. Derimot mener vi at det er god grunn til å innføre en gjennomgående tariff for samtlige SFHB-bedrifter, som inkluderer disse bedriftenes bruk av regionalnettet og gir de berørte regionalnettselskapene en relevant kompensasjon. En gjennomgående tariff vil ivareta at bedrifter i regionalnettet bare delvis er ansvarlig for kostnader i sentralnettet, jf kulepunkt 2 over. Energi Norge bidrar gjerne i et arbeid med å finne frem til en mer balansert løsning.
- Energi Norge registrerer at Statnett ønsker å øke innmatingavgiften for produksjon og er uenig i Statnetts forslag og begrunnelse. De faste residualkostnadene må i hovedsak bæres av alminnelig forbruk. I rapportens kapittel 4.2 synes Statnett å legge vekt på rettferdighetsprinsipper og byrde- fordeling heller enn optimal skattefordeling og tariffingsløsninger som leder til høyest mulig samfunnsøkonomisk effisiens. Vi merker oss at Statnett ikke vurderer det som sannsynlig at EU vil endre sitt regelverk i tariffperioden og at det derfor ikke foreslås endringer i innmatingstariffen.

Hovedpunkter i forslaget

Forslag om å innføre områdevis lokaliseringssignal og fjerne k-faktor

Det mest sentrale forslaget er å innføre områdevis lokaliseringssignaler for å gi et langsiktig lokaliseringssignal. Samtidig foreslås å avvikle dagens k-faktorordning. Statnett begrunner forslaget med at

"Dagens prissignaler gjennom prisområder og marginaltapsledd er viktige for å fremme samfunnsøkonomisk effektiv drift av kraftsystemet, og de gir også fornuftige langsiktige signaler. Men de er etter vår vurdering ikke tilstrekkelige for å fremme samfunnsøkonomisk optimal utvikling av nettet. Det skyldes blant annet at kapasitetsøkninger i nettet normalt skjer i større sprang og som regel før det oppstår betydelige overføringsbegrensninger. Konsekvensen er at markedsaktørene ikke får tilstrekkelig sterke signaler om langsiktige kapasitetskostnader. Denne utfordringen er særlig relevant for områder med et betydelig kraftunderskudd (effektunderskudd i høylast). I slike tilfeller må nettet bygges ut før større knapphet oppstår, for å ivareta forsyningsikkerheten til forbrukerne."

Dagens tariffing bygger på korttids grensekostnad. Kostnadssignalene kommer i form av punktvis marginaltap innenfor +/- 15% multiplisert med tilhørende områdepriser samt flaskehalsavgifter (systempris – områdepris).

De marginale tapene gir sammen med flaskehalsavgiftene tydelige lokaliseringssignaler. Skal det innføres ytterligere signaler, er det viktig at disse gir relevant tilleggsinformasjon og at de ikke undergraver de signalene som følger av korttids grensekostnad.

Det første spørsmålet vi derfor må besvare, er om Statnetts forslag representerer en kvalitativ forbedring som har reell betydning? Vil dette føre til mere optimale investeringer? Statnett har ikke lagt frem analyser eller eksempler som indikerer noe i den retning – kun hevdet at dette er riktig, særlig i underskuddsområder, da investeringene skjer sprangvis.

Prissignaler basert på langtids grensekostnad (langsiktige prissignaler) vil normalt benyttes i systemer med store utbyggingsplaner. I en periode med flate eller fallende investeringer er dette ikke et treffsikkert prinsipp. Da er samfunnsøkonomisk riktig pris en pris som sikrer maksimal utnyttelse av tilgjengelig kapasitet. Dette var situasjonen i Norge i 1992, hvor korttids grensekostnad ble lagt til grunn. At vi nå er inne i en periode med stigende investeringer er riktig. Men dette har pågått siden 2012, men vil iflg Statnett være over etter 2022. Hvis det er avgjørende å gi langsiktige signaler, hvorfor ble det ikke fremmet forslag om dette før vi gikk inn i den investeringsperioden vi er inne i og hvor det kunne fremstå som teoretisk relevant?

Statnett angir at for kommende 5 års periode vil investeringene totalt være i størrelsesorden 35-45 mrd. kroner, hvorav ¾ allerede er investeringsbesluttet. Deretter vil investeringene falle. Dette innebærer at det prinsippet Statnett vektlegger, teoretisk kun har innvirkning på ca. 10 mrd. kroner i denne perioden.

Når vi spør våre medlemmer om dette vil ha praktisk betydning, får vi som svar at de må forholde seg til hvor ressursene ligger og hvor de har fått konsesjon for å utvikle prosjekter. For helt nye prosjekter under planlegging, vurderer man selvsagt hele kostnadsbildet, men det er etter vår vurdering svært lite sannsynlig at Statnetts argumentasjon vil ha relevans. Dette gjelder også fordi prissignalene som skal gis, har et maksimalt utslag på er $40 \text{ kr/kW}/242 \text{ kr/kW}^1 = +/- 16,5 \%$ for forbruk og $-16,5 \%$ for produksjon. Og den relative betydningen av signalet vil falle (med mindre prisen på 40 kr/kW justeres) i takt med stigende kostnader. Dette betyr at signalene for hvert år som går, blir svakere, og vi beveger oss i retning av bruttotariffing. Marginaltap, som med Statnetts forslag til overmål kan gi motsatt signal, vil normalt være langt viktigere. Det samme kan være tilfellet med anleggsbidrag.

¹ Ihht Statnett: Tariffprognoser – Forslag til ny tariffmodell fra 2019, Vedlegg til høringsdokument.

Statnett vektlegger at lokaliseringssignalet vil kunne ha betydning for forbruk i overskuddsområder og for forbruk og produksjon i underskuddsområder. Men prissignalene gis likt for alle punkter innenfor hvert av de 16 foreslåtte områdene enten det aktuelle tilknytningspunktet er et underskuddspunkt eller overskuddspunkt. Dette kan ikke bli presist, i alle fall sammenlignet med dagens punktmodell hvor de fysiske marginaltapene er referert det enkelte tilknytningspunkt - ikke et område.

Ovenstående betyr ikke at man ikke kan og bør vurdere justeringer i dagens punktmodell. Det gjelder eksempelvis når nærliggende punkter som tilhører det samme regionale eller lokale kraftsystemet, kommer ut med svært forskjellig k-faktor, eller når forbruk alternativt kan tilordnes utvekslingspunkter med svært forskjellig k-faktor. Statnett sier i forslaget at det ønskes innspill på områdeinndelingen for effektbaserte lokaliseringssignaler. Vårt innspill er at det bør vurderes en justering og samordning av punkter innenfor k-faktorordningen det er naturlig å se i sammenheng. Den effektbaserte områdeinndelingen gir et gjennomsnitt som ikke reflekterer situasjonen og variasjonen, og på en slik måte at den resulterende prisen mister relevans som prissignal. Dette resulterer heller ikke i en rimelig kostnadsfordeling.

Våre analyser viser videre at dette fører til at de relative kostnadsforskjellene øker – dvs. at områder med høy industriandel og mye produksjon som i dag kommer ut med høyere sluttbrukertariffer (husholdningsnivå), kommer enda dårligere ut.

Nærmere om avvikling av k-faktor

K-faktormodellen foreslås avvirket fordi den ifølge Statnett mangler en samfunnsøkonomisk begrunnelse og ikke er et egnet lokaliseringssignal.

Vi ga vårt syn på k-faktor i våre kommentarer til de konsulentrapportene Statnett fikk utarbeidet i fjor. K-faktor som prinsipp, har solid støtte på brukersiden. Vi understreket at k-faktor ikke er der for å gi et lokaliseringssignal selv om den også gir et slikt signal, siden områder med balansert fordeling av produksjon og forbruk drar fordeler av dette. K-faktorens viktigste begrunnelse er at den reflekterer at det er varierende behov for transmisjonsnett. K-faktoren er således en velbegrunnet videreføring av den avregningspraksis som ble innført i 1992. Den gang ble avregningsgrunnlaget fastsatt som målt belastning i høylasttiden korrigert for ledig vintereffekt bak aktuelt punkt. I tillegg betalte alt forbruk og produksjon i det underliggende regionalnettet og distribusjonsnettet en bruttoavgift til sentralnettet (10 kr/kW) hvor avregningsgrunnlaget var installert ytelse/maksimalt forbruk. Ved å droppe k-faktor, nærmer vi oss ren bruttotariffering og sier i realiteten at all kraft tas ut fra sentralnettet, eller at alt forbruk bak det enkelte sentralnettspunkt har full reserve i sentralnettet. Dette er **ikke** situasjonen. Man kan ikke fjerne k-faktormodellen med Statnetts begrunnelse.

Anleggsbidrag

Det er kjent at NVE i løpet av våren vil komme med forslag om bruk av anleggsbidrag i masket nett. Vi mener det er en svakhet ved rapporten at Statnett ikke har kommentert dette. Anleggsbidrag vil utvilsomt gi lokaliseringssignal. Anleggsbidraget kan være både positivt og negativt.

Forslag om å justere tariffordningen for store forbrukere

Statnetts forslag vil føre til at SFHB-bedrifter må bære en høyere andel av sentralnettskostnadene enn i dag. I tillegg innebærer forslaget en omfordeling mellom de bedriftene som kommer inn under SFHB-tariffen. Den foreslåtte økningen tilsvarer i gjennomsnitt nær en dobling.

Energi Norge deler det syn at kraftkrevende industri er konkurranseutsatt (globalt) og derfor er følsom for tariffendringer i sentralnettet. I NVEs brev av 15.02 påpekes det imidlertid at "*Prisfølsomhet oppfyller ikke forskriftskrav om objektive og kontrollerbare kriterier basert på relevante nettforhold*". NVE har derfor skapt usikkerhet rundt Statnetts argumentasjon. Implikasjonene av dette er pt usikre.

Uten å ta stilling til den konkrete kostnadsvurderingen som er foretatt, er vi innforstått med Statnetts tilnærming, som er å finne hvilken andel av sentralnettets kostnader industrien må kunne sies å være

ansvarlig eller delansvarlig for. Vi registrerer at Statnett mener at det i 2012 dreiet seg om ca. 60 %, og at det vil være situasjonen også i dag og fremover. Energi Norge har derfor ingen prinsipielle merknader til at SFHB-bedrifter gis en tariffreduksjon på 40 %. Vi har heller ingen prinsipielle merknader til at tariffreduksjonen introduseres flatt og likt for alle, som likevel, som for andre kunder, innebærer en differensiering etter brukstid.

Mht spørsmålet om k-faktor vs. områdefaktor og spørsmålet om bruttofakturering, gjelder de samme bemerkninger som vi har gitt over. Det samme gjelder spørsmålet om anleggsbidrag.

Vi mener at Statnett kunne valgt en annen og utvidet tilnærming for å oppnå en mer helhetlig løsning på tariffingen. SFHB-bedrifter som tar ut kraft i regionalnettet, kommer normalt dårligere ut enn SFHB-bedrifter som tar ut kraft i sentralnettet. Dette er ikke uten videre logisk eller kostnadsriktig - i alle fall ikke når kraften fysisk kommer fra produksjon i regionalnettet. Skjevheten som oppstår uten en gjennomgående tariff, er at bedrifter med uttak i regionalnettet ender opp med å betale fulle sentralnettskostnader i tillegg til en andel av regionalnettskostnadene. Statnett burde sett på modeller som kunne ført til større likebehandling. Hverken dagens ordning, eller den nye som Statnett foreslår, vil løse dette. Vi kunne sett for oss en ordning hvor den fastavgiften (ref fastleddet) SFHB-bedriftene skal betale, er lik og uavhengig av hvilket nettnivå SFHB-bedriftene er tilknyttet, men innrettet slik at de regionale nettselskapene får dekket de kostnader som industrien påfører regionalnettet. De økonomiske konsekvensene for sentralnettstariffen av å innføre en gjennomgående tariff vil være små, sammenlignet med Statnetts forslag. Dette bør det Energi Norges syn arbeides videre med. Vi bidrar gjerne.

Taket på innmatingstariffen bør ikke fjernes

Statnett hevder at *"Det EU-fastsatte taket for produsenter hindrer utformingen av en helhetlig og konsistent tariffmodell. Taket medfører at aktørene ikke står overfor riktige prissignaler og at kostnadsfordelingen kan bli urimelig. Nettkostnadene er et nasjonalt ansvar der man også må ta hensyn til driverne bak investeringene når man skal fastsette tariffene. Fra et samfunnsøkonomisk perspektiv er det etter Statnetts vurdering ikke rasjonelt å operere med et tak"*.

Vi konstaterer at Statnett vil at produsentene skal betale mer og at fastavgiften bør settes opp til 2 øre/kWh alt. 3 øre/kWh. Det hevdes at dette vil ha begrensede konsekvenser og at en økt tariff ikke vil påvirke konkurransekraften til norsk produksjon.

Vi har kommentert dette temaet grundig tidligere og må konstatere at vi er grunnleggende uenig i det Statnett hevder.

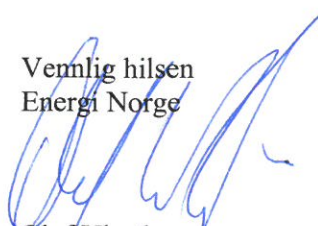
Det EU-fastsatte taket er hjemlet i forordning (EU) 838/2010. Taket er pt 1,2 EUR/MWh med unntak for kostnader knyttet til tap, "ancillary services" og tilknytningskostnader. Harmoniseringen består i å begrense de nasjonale forskjellene i produsentenes innmatingkostnader og på denne måten harmonisere de europeiske produsentenes konkurransemessige betingelser. Dette må ses i sammenheng med at det er et uttalt mål å utvikle et fullintegrert europeisk elmarked. I store deler av Europa - spesielt viktig er Tyskland som vi i 2020 vil ha 1400 MW direkte forbindelse med - er innmatingavgiften null ($G=0$). Det er åpenbart at dette skaper vridninger i disfavør av norsk produksjon. Vi støtter derfor forordningen fullt ut. Vi konstaterer at Statnett har valgt en fordelingspolitisk tilnærming og vil hevde at dette har uheldige samfunnsøkonomiske konsekvenser. Her støtter vi oss også på uttalelser fra professor Nils Henrik von der Fehr og Frontier Economics som har gjort studier for oss om dette, og som Statnett er kjent med.

Siden Statnett legger forordning (EU) 838/2010 til grunn og derfor ikke umiddelbart kan øke innmatingstariffen, velger vi ikke å gå dypere inn i dette nå. Vi går ut fra at dersom det skulle skje endringer med forordningen, og det skulle få konsekvenser for Statnetts tariffing, vil Statnett komme tilbake med et nytt forslag med bred involvering av Statnetts kunder. Vi vil følge dette opp når det eventuelt skjer.

Innmating i regionalnettet – fastavgift

Konsekvensen av at innmatingsavgiften i regionalnettet i fremtiden vil kunne tilfalle regionalnettselskapene i stedet for Statnett drøftes ikke. Dette følger av at regionalnettet vil være definert som distribusjon når den tredje elmarkedspakken er innlemmet i norsk lov. Dagens praksis er etter Energi Norges syn uansett ikke rimelig og innebærer at de regionale selskapene får null (0) i kostnadsbidrag fra tariffens fastledd. Dette dreier seg om ca. 550 millioner kroner (ser bort fra systemdelen av tariffen på 0,2 øre/kWh), og vil kunne øke uttakstariffen fra sentralnettet i 2019 med ca. 25 kr/kW basert på Statnetts tall for avregningsgrunnlag i forslag til ny modell, 22 272 MW². En slik omfordeling vil virke prisutjevne for nettselskapene og ha betydning for de kostnadsforskjellene vi ser på sluttbrukernivå.

Vennlig hilsen
Energi Norge

Oluf Ulseth
Administrerende direktør

² Ihht Statnett: Tariffprognoser – Forslag til ny tariffmodell fra 2019, Vedlegg til høringsdokument.

ERAMET
NORWAY

Statnett SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO
Att: Ketil Grasto Røn, Gro Ballestad

Høringskommentarer Eramet Norway AS Ny modell for sentralnett-tariffing fra 2019

Sentralnett = transmisjonsnett

Statnett har levert forlag til ny tariffmodell med virkning fra 2019 og som erstatter dagens modell for perioden 2015-2018. Dagens modell kvalifiserer for redusert tariff basert på nytteverdi for stabilisering i nettet. For 3 utvalgte kriterier for MW-nivå kan opptil 90% reduksjon av bruttokostnaden oppnås. I snitt har uttellingen blitt rundt 68% for SFHB-bedriftene.

Ny modell innebærer en kostnadsøkning for SFHB-selskapene bestående av til sammen 43 bedrifter. Storforbrukere dekker nå rundt 6% av totalkostnadene i sentralnettet og økning er eksemplifisert til 11% ved overgang til ny modell. Energiuttaket for grupperingen er ca 25 % av Norges samlede elektriske energiforbruk på rundt 130 TWh/år.

Eramet Norway med 3 produksjonsbedrifter og et årsforbruk på noe over 2 TWh/år vil i 2018 betale noen titalls millioner kroner for faste kostnader i sentralnettet. I tillegg kommer variable-/overføringstap-kostnader på omtrent halvparten av dette fastbeløpet. For én av de 3 bedriftene som er lokalisert innenfor regionalnett, er ekstrabelastningen for faste regionalnettkostnader isolert 75% av samlet nivå for fast sentralnettskost til alle våre 3 smelteverk.

Basert på skisserte fremtidige årlige tariffsatser (kr/MW) som reflekterer samfunnets og Statnetts planlagte investerings- og løpende kostnadsbehov, er de faste sentralnett-kostnadene for Eramet Norway i 2019 kalkulert til en økning på 81% vs 2018 og i 2022 til 160% vs 2018.

Eramet Norway har følgende prinsipielle kommentarer til Statnetts forslag til revidert modell for sentralnettkostnader:

- 1) En lik sentralnettsats og tariffreduksjon for alle SFHB-bedriftene er riktig. Det tilsvarer likebehandling med kraftprodusentene som i dag betaler 13 kr/MWh for innmating og er styrt av EU-rammeverk. Det prefererte prinsipp vil innebære en intern omfordeling av nettkostnader mellom SFHB-bedriftene. Dagens regime har tilfeller hvor bedrifter har kommet urimelig dårlig ut, mens andre har fått betydelige reduksjoner.

ERAMET NORWAY AS Hovedkontor / Head office

Postadresse/ Postal address: P.O.Box 82 N-3901 Porsgrunn Norway	Kontor adresse/ Office address: Rolighetsv.11-17 Porsgrunn	Telefon/ Telephone: +47 35 56 18 00 Telefax +47 35 55 36 10	Bankgiro/ Bank account: 9021.05.25989	Foretaksnr./ Company reg. no: NO 980518647 MVA
---	---	---	---	--

a member of
ERAMET

- 2) Det legges opp til en endring fra punktrabattering til områderabattering med hensyn til lokaliseringssincentiver i modellen. Dagens modell har store svakheter idet man innenfor begrensede geografisk områder kan finne punkter med sterkt avvikende k-faktor. Et eksempel på dette er Grenlandsområdet. Ny modell har foreslått 16 områder. Enkelte av disse er noe uforståelige med hensyn til geografisk sammensetning. Det er ønskelig at Statnett tar en revidert gjennomgang av disse, herunder om den benyttede balansen (produksjon vs forbruk) er representativ.
- 3) Statnett har skissert en grense på 33kV for uttak fra 2019 å kunne kvalifisere som SFHB-bedrift i tillegg til 15MW og 5000 brukstimer pr år. Eramet Norway ser ingen grunn til at det skulle innføres krav utover 15 MW og 5000 brukstimer i året for å bli definert som SFHB-bedrift.
- 4) Statnett har i forbindelse med regimeendringen ikke fremmet noe forslag om å etablere en gjennomgående tariff slik at bedrifter som ligger i regionalnettsområder (og får en til dels urimelig merkostnad) får likebehandling med bedrifter som tar ut energi direkte fra sentralnettet. Ved en modellendring som nå burde det kunne være unik anledning til å få ryddet opp i gammelt og tilfeldig arvegods som til dels kan slå negativt ut for enkeltbedrifter. Det vil også harmonere med at den foreslåtte modell endres fra netto til brutto-fakturering slik at volumomfanget av tarifferingen favner videre mot underliggende nett. Og gjennomgående tariff vil samsvare med prinsippene for tariffing av produksjon.
Vi ser at det er muligens er noen nasjonale politiske barrierer for å få til en slik endring. I så fall har dette en parallell mot etterfølgende punkt, men hvor EU-regler er styrende.
- 5) Innmatingstariff for produsentene er som nevnt tidligere på 13 kr/MWh. Som opplysning kan det nevnes at innmating i regionalnettet godskrives med en betydelig inntekt for sentralnettet (rundt 0,7 MRDNOK). Med den pågående utbygging av ny energiproduksjon (primært ikke-regulerbar vindkraft), vil det kunne kommenteres at deler av investeringsbehovet kan direkte tilskrives produksjonssiden. Eramet Norway velger ikke å ha noen uttalelser om hvorvidt en annen gruppering som finansierer nettkostnadene skal ha et endret nivå ut over den «grunnregel» at det må være samsvar mellom det kostnadsnivå og nytte en aktør påfører et system og den korresponderende kostnad aktøren blir belastet for.
- 6) Statnett sier lite om bruk at anleggsbidrag. Det er viktig at ny modell gir tariffer som reflekter betaling for de nettkostnader som SFHB-bedriftene samlet som gruppe og som enkeltbedrifter påfører. Førstnevnte skal dekkes av kollektivet, mens sistnevnte skal dekkes av enkeltbedriften.

Enhver kostnadsøkning for vår bedrift vil prinsipielt være å betrakte som uønsket. Eramet Norway arbeider (i likhet med andre virksomheter) med løpende interne forbedringsprogrammer for å øke inntjening, øke produktiveten, redusere innkjøpspriser samt bedre kostnadsposisjon i alle produksjonsledd og -områder.

Vi mener derfor at økningen må dempes innenfor de rammer som finnes med hensyn til statsstøtte og til et nivå som er rimelig mellom partene som finansierer «nettkollektivet» i Norge. Det vises også til vårt syn som «grunnregel» nevnt i punkt 5.

Den skisserte reduksjonssatsen på 40% må derfor gjennomgås i dette lys. Likeledes nivå på områdelokaliseringselementet på 40.000 kr/MW. Det kan jo spørres om i hvilken grad dette lokaliseringselement for aktører i produksjon og forbruk i praksis bidrar til beslutningstagen i forhold til andre lokaliseringsgrunner. Uansett, vedrørende modell-elementet kan det vurderes om det bør være dynamisk over tid istedenfor en fast tallstørrelse.

Det må også sees på hva nytt tariffingsnivå for SFHB-bedrifter vil bli liggende på i sammenligning med våre konkurrenter, primært i Europa. Norge må ikke introdusere en modell hvor det er «viktigst å være best». Det er oppfatninger om at sentrale konkurrentland i Europa har en relativt liberal og mer favorabel tariffing av transmisjonsnett for vår type industri enn det vi ser for oss i den foreslåtte modell.

Kostnader for drift og investeringer i sentralnettet ligger nå på rundt 8 MRDNOK årlig og planene tilsier en fortsatt økning til 12-14 MRDNOK de kommende år. Det er forutsatt at flaskehalsinntekter fra utenlandskabler skal dekke en ikke ubetydelig del av totalkostnadene fremover. I den grad dette ikke skulle slå til, må de 3 bidragsyttere (produksjon, SFHB og alminnelig forsyning) belage seg på ytterligere økninger. Vi kan ikke se at Eramet Norway med sine 3 smelteverk i Porsgrunn, Sauda og Kvinesdal vil påføre sentralnettet fremtidige kostnadsøkninger (henførbare direkte og/eller indirekte ikke-henførbare) som skulle legitimere betydelige sprang i sentralnettbelastninger.

Porsgrunn, 16/3-2018,

Bjørn Kolbjørnsen
Administrerende direktør,
Eramet Norway AS

Statnett
Postboks 4904.
0423 Oslo

Oversendt elektronisk til:
Ketil.ron@statnett.no og gro.ballestad@statnett.no

HØRINGSSVAR OM FORSLAG TIL TARIFFMODELL FRA 2019

Det høyspente kraftnettet er en viktig forutsetning for at kraftsystemet kan sikre stabil og leverings sikker strøm fra kraftprodusent til norske forbruker. Sentral- og distribusjonsnettet er utviklet over mange tiår og finansiert gjennom strømkundes betaling både for levering av strøm og gjennom nettleien.

Forbrukerrådet mener det er viktig med en balansert fremdrift av nettinvestering og alternative tiltak for effektbruk. Statnett gjør en viktig jobb med å sikre at sentralnettet bygges ut og oppgraderes på en samfunnsøkonomisk måte. Tiltak som sikrer en reduksjon av tap i nettet på en samfunnsøkonomisk måte er et viktig bidrag til å redusere forbrukernes kostnader ved bruk av nettet på lang sikt. Forbrukerrådet mener at i tillegg til å være i forkant (eller i beredskap) med nettinvesteringer, er det også viktig å være i forkant med forbrukertiltak.

I høringsnotatet ber Statnett spesielt om innspill på følgende områder:

- *Metodikk for utformingen av nytt lokaliseringssignal, herunder:*

- *Områdeinndeling*
- *Signalstyrke*
- *Avregningsgrunnlag*

- *Nivået på innmatingstariff og behovet for å heve taket på innmatingstariffen fastsatt av EU*

- *Utforming av tariffordning for store, energiintensive forbrukere*

- Prinsipper for en revidert tariffordning for fleksibelt forbruk

Under følger våre merknader til dette.

Fjerning av K-faktor og innføring av en områdevis lokaliseringsfaktor

Forbrukerrådet ønsker ikke å komme med noen detaljerte anbefalinger i spørsmålet om å fjerne K-faktormodellen for å innføre en ny områdevis lokaliseringsfaktor, fordi temaet ligger utenfor vårt faglige kompetanseområde.

Forbrukerrådet synes likevel at Statnett kommer med mange interessante betraktninger på hvorfor de mener at dagens K-faktormodell bør avvikles. Et nytt lokaliseringssignal som skal gis til forbruk i overskuddsområder, og til både produksjon og forbruk i underskuddsområder, kan føre til bedre regional effektbalanse. På sikt kan det muligens også redusere behovet for overføringslinjer mellom ulike regioner. Det er ikke sikkert at dagens modell gir en samfunnsøkonomisk effektiv utbygging av nettet. Vi ser derfor på det som utelukkende positivt at Statnett ønsker en diskusjon om dette og at de kommet med et alternativt forslag. Forbrukerrådet viser også til sentrale trekk i den teknologiske utviklingen, hvor for eksempel solceller kan produsere elektrisitet hos enkeltkunder, også i husholdninger.

Behovet for å heve taket på innmatingstariffen fastsatt av EU og heving av tariffnivået

Forbrukerrådet mener at alle kundegrupper bør betale de kostnadene de påfører kraftsystemet. Vi støtter derfor Statnett sin konklusjon om at residuale kostnader bør fordeles mellom de ulike kundegruppene basert på deres relative prispølsomhet og nytte av kraftnettet.

Et viktig poeng som kommer frem i høringsnotatet, og som bransjen burde merke seg, er at forbrukere i dag betaler 65 prosent av de residuale kostandene i nettet, og at denne prosenten anslås å øke betydelig i årene fremover. Med ny og billigere teknologi som gir større forbrukerfleksibilitet går vi mot en utvikling hvor flere forbrukere finner alternativ til nettet. Forbrukere og norsk næringsliv vil derfor bli en mer prissensitiv gruppe i årene fremover, noe innmatingstariffen til produsentene og fremtidige tariffen som påvirker sluttbrukeren bør reflektere. På bakgrunn av dette etterlyser Forbrukerrådet en bredere diskusjon om fordeling av kostnader i nettet.

I dagens tariffmodell med det EU-fastsatte taket betaler kraftprodusentene en stadig mindre andel av nettkostnadene når disse øker. Forbrukerrådet mener dette er en svært uheldig utvikling og gir en urimelig kostnadsfordeling overfor norske forbrukere og øvrig næringsliv.

Som Statnett selv skriver i høringsnotatet, er nettkostnadene et nasjonalt ansvar der man må ta hensyn til driverne bak investeringene når man skal fastsette tariffene. Når vi vet at nettkostnadene vil øke betraktelig og etablering av ny produksjon for eksport er en vesentlig kostnadsdriver, må produsentene også bidra mer. Det er dessuten strukturelle forskjeller mellom det norske kraftsystem og kraftsystemer i mange andre land, ved at produksjon og forbruk av elektrisitet i Norge ofte foregår over store geografiske avstander, som skaper behov for et sentralnett. Det norske sentralnettet bidrar i tillegg til å forene kraftanlegg med svært ulike egenskaper, og samspillet mellom kraftprodusenten via sentralnettet er en forutsetning for å skape den leveringssikkerhet som ligger innbakt i strømprisen som strømkundene møter i markedet.

Vi støtter derfor Statnetts vurdering om at det EU-fastsatte taket for produsenter bør oppheves og nivået på innmatingstariffen bør økes. Alternativet til dette er, som Statnett selv skriver, at de økte kostnadene dyttes over på forbrukerne. Som nevnt ovenfor blir forbrukerne en mer prissensitiv gruppe gjennom den teknologiske utviklingen. Dagens nivå på tariffene til nye og eksisterende produsenter er derfor ikke rasjonelt fra et samfunnsøkonomisk perspektiv, og nivået bør heves.

Utforming av tariffordning for store, energiintensive forbrukere

Forbrukerrådet har ingen innspill til Statnett sitt forslag om å endre kriteriene for hvilke grupper som bør omfattes av denne ordningen. Slike forbrukergrupper omfatter normalt ikke husholdninger.

Ny tariffordning for fleksibelt forbruk

Forbrukerrådet støtter Statnett sitt forslag om å videreføre dagens tariffordning med fleksibelt forbruk. Ordningen er interessant fra et forbrukerperspektiv, ettersom den er frivillig og innebærer positive insentiver i form av redusert nettleie.

Justering av forbruk kan i anstrengte situasjoner frigjøre produksjonsressurser, og gjennom dette skape verdier i kraftsystemet. Det bør derfor utvikles forbrukervennlige ordninger som sikrer at husholdningene får den fulle verdien

av sine aktive handlinger når dette gir økt fleksibel tilpasning mellom produksjon, forbruk, og i tillegg øker verdiskapingen i det norske kraftsystemet.

Det er et viktig forbruker-politisk prinsipp at kundene må tilgodeses den fulle verdien av sine handlinger/tilpasninger. Vanlige husholdninger skal sikres en høy leveringssikkerhet i samsvar med den prisen de betaler. Men husholdningene har også muligheter til å justere sitt uttak av strøm som en aktiv handling, eller som automatiske reguleringstiltak og effektforskyving som respons på endringer i strømpris eller nett-tariff. Ny teknologi kan styrke slike muligheter for husholdningen så vel som i næringslivet.

Forbrukerrådet mener det er fornuftig av Statnett å gjennomgå kriteriene til ordningen, for å sikre at den bidrar til effektiv utnyttelse og utvikling av nettet fremover. Vi tror det er viktig at ordningen fortsatt er frivillig, at forbrukerne varsles i god tid på forhånd, og at det inkluderer et insentiv som gjør det attraktivt å bli med på ordningen. Vi har ingen merknader til den fremlagte strategien i høringsdokumentet, men bidrar gjerne med innspill i prosessen videre om det er ønskelig.

Oslo, den 16. mars 2018

Med vennlig hilsen
Forbrukerrådet

Finn Myrstad (s.)
Fagdirektør Digitale tjenester og strøm

Andreas Strandskog (s.)
Seniorrådgiver

Statnett SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 Nydalen

Kontaktperson:	Deres referanse:	Vår referanse:	Dato:
		042.003/1741429	16.03.2018

STATNETT - INNSPILL PÅ FORSLAG TIL TARIFFMODELL FRA 2019

Viser til deres «forslag til tariffmodell fra 2019» distribuert i januar 2019.

Glitre Energi Nett AS stiller seg bak de innspillene Energi Norge har sendt inn, jf deres brev av 10.03.18.

Vi vil i tillegg til dette få anføre at vi er bekymret for utviklingen i Statnetts inntektsramme, det vil si selskapets enorme kostnadsvekst. Med dagens inntektsrammeregulering er det ingen incentiver til å drive effektivt eller gjennomføre effektive utbyggingsprosjekter, dermed hviler det et stort ansvar på selskapet selv til å ha dette kostnadsfokus. Basert på det tallmaterialet som blir gjort tilgjengelig, samt daglig samarbeid i felleseide anlegg, ser det ut for å være et betydelig potensiale for å effektivisere både drift og prosjektgjennomføring.

Når det gjelder konkret de forslagene som foreslås i ny tariffmodell, så gjenspeiler de i for liten grad hvilken nytteverdi de ulike områdene har av transmisjonsnett. Dette blir i dag fanget opp av k-faktormodellen, men den nye modellen basert på områder er ikke like treffsikker. K-faktor modellen må beholdes, til en finner en alternativ modell som skiller mer på rene uttaksområder i forhold til områder med en betydelig inndekning gjennom lokal produksjon.

Ved innføring av k-faktormodellen ble det vist til håndtering av § 17-2 i «Forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariff». Ved en eventuell omlegging av tariffmodell, bør det fremkomme hvordan en har tenkt å praktisere ny modell i forhold til denne paragrafen.

Med vennlig hilsen
Glitre Energi Nett AS

Knut Olav Bakkene
Avdelingsleder kunde og rammevilkår

Brevet sendes ut uten signatur. Brevet er godkjent etter interne rutiner.

Innspill til Statnetts forslag til ny tariffmodell fra 2019

Innledning

Statnett har sendt ut forslag til ny tariffmodell for transmisjonsnettet fra 2019 på høring. Statnett opplyser målet er å etablere en modell som er bedre tilpasset de omfattende endringene kraftsystemet står overfor og dermed legge til rette for en mer samfunnsøkonomisk effektiv utvikling og utnyttelse av kraftsystemet. Statnett har bedt om tilbakemeldinger på forslaget innen 16. mars 2018.

Statnetts investeringer har de senere årene gjenspeilet seg i en svært stor økning i transmisjonsnettтарiffen. Bare i løpet av de siste fem årene (perioden 2014-2018) er residualleddet for ordinært uttak mer enn doblet, og har for Hafslund Netts vedkommende ført til en kostnadsøkning på 750-800 Mkr i den samme perioden. Kostnader til transmisjonsnettet utgjør i dag mer enn 1/3 av tariffen til våre kunder tilknyttet distribusjonsnettet (eks. avgifter), og det synes som kostnader til transmisjonsnettet etter hvert vil bli den dominerende komponenten i vår nettleie.

Kundene i distribusjonsnettet er i økende grad opptatt av og bevisst økningen i nettleie. Kundenes opplevelse av at strøm er dyrt bidrar til at nye alternativer til nett vokser fram. Det at kundene i distribusjonsnettet ikke er prisleksible hører fortiden til. Dette bør man være bevisst når man skal beslutte ny framtidig tariffstruktur for transmisjonsnettet.

Forslag om å innføre områdevis lokaliseringsfaktor og avvikle k-faktor modellen

Residualleddet i transmisjonsnettтарiffen skal sikre Statnett de tillatte inntekter som ikke hentes inn gjennom andre tariffelementer (marginaltapsledd, anleggsbidrag, flaskehalsinntekter mv.). Dersom tariffene differensieres er det et forskriftskrav at dette skjer etter objektive og kontrollerbare kriterier basert på relevante nettforhold. Dette gjelder også residualleddet.

Den opprinnelige begrunnelsen for dagens k-faktormodell var at denne skulle bidra til en kostnadsriktig fordeling gjennom å premiere "kortreist kraft". Dette utfra en oppfatning om at samlokalisering mellom produksjon og forbruk per punkt reduserer behov for nett og dermed bidrar til lavere nettkostnader. Dagens k-faktormodell har åpenbare svakheter, og dette er et forhold som vil forverres ytterligere med den varslede kostnadsutviklingen i årene som kommer.

Når det gjelder lokaliseringssignal i transmisjonsnettet skal dette etter vår oppfatning primært ivaretas gjennom nytt regelverk for anleggsbidrag i masket nett, og til en viss grad gjennom marginaltapsleddet (selv om dette blir temmelig både usikkert og kortsiktig) og også gjennom konsesjonsprosessen. Prissignaler kommer også fra markedet (områdepriser). Dermed er det etter vår oppfatning en rimelig kostnadsfordeling etter objektive og kontrollerbare kriterier basert på relevante nettforhold som bør være styrende for den modellen Statnett legger til grunn for avregning av residualleddet. I den grad «kortreist kraft» bidrar til redusert behov for nett er det da rimelig at dette premieres, men da må også premieringen stå i forhold til den reelle kostnadsbesparelsen knyttet til lavere dimensjonering av nettet.

Det er positivt at Statnett nå forsøker å få plass en ny tariffmodell, forutsatt at denne fordeler transmisjonsnettkostnadene på en riktigere måte enn dagens k-faktormodell. Vi oppfatter i utgangspunktet også at forslaget om å erstatte dagens punktvis k-faktorer med en områdevis inndeling som en fornuftig tilnærming, selv om man sikkert kan møte på noen av de samme utfordringene som med dagens k-faktormodell. Vi har imidlertid liten forståelse for bruk av residualleddet som et lokaliseringssignal for ny produksjon og nytt forbruk og at det er dette som er grunnlaget for den foreslåtte modellen, slik vi oppfatter Statnetts argumentasjon rundt forslaget. Gjennom residualleddet er det store kostnader som fordeles mellom brukerne av nettet. Tarifferingen av residualleddet handler etter vårt syn først og fremst om å sikre en rimelig og rettferdig fordeling av kostnadene mellom eksisterende kunder, som faktisk er de som i all hovedsak må dekke de stadig stigende transmisjonsnettkostnadene. For oss synes det også noe tilfeldig hvordan Statnett har kommet fram til de rabattene/tilleggene som er foreslått benyttet. Vi har vanskelig for å se at Statnetts forslag til differensiering oppfyller kravene til at dette skal skje etter objektive og kontrollerbare kriterier basert på relevante nettforhold.

Det er i denne sammenheng også en utfordring at tilknytning av ny produksjon og økt handelskapasitet ifølge Statnett står for halvparten av de planlagte investeringene i nettet i perioden 2012 til 2022, samtidig som det i dag er slik at taket på innmatingstariffen fører til at det er forbruket i Norge som må dekke disse kostnadene. Det er ikke rimelig at forbruk i underskuddsområder i tillegg skal bære en større andel av produksjonsrelaterte nettkostnader som Statnett ikke får henført produksjon, enn forbruk i øvrige områder.

Et annet spørsmål mht. høy betaling for nettdimensjonering i underskuddsområder, er i hvilken grad nettet faktisk er dimensjonert for hhv. uttak og for transitt av kraftproduksjon. Hafslund Netts forsyningsområde er definert som et underskuddsområde, og er i dag belastet med høye transmisjonsnettkostnader ut fra den historiske begrunnelsen for k-faktormodellen. Samtidig har Statnett denne vinteren i to runder beordret langvarig utkopling av fleksibelt forbruk i hele NO1 med basis i normalt norsk vintervær, uten spesielle feilsituasjoner som årsak. I samme periode har det vært stor eksport av kraft til SE3. Dette innebærer enten at nettet ikke er tilstrekkelig dimensjonert for uttaket, eller at det er transitt gjennom NO1 som følge av eksport av kraft til Sverige som har vært utfordringen for Statnett. Da dukker spørsmålet opp om hvor store «ekstrakostnader» det er rimelig å legge på forbruket i et underskuddsområde, ut fra filosofien om at dette generer behov for mere nett.

Når det gjelder størrelsen på den foreslåtte rabatten og straffen som skal tildeles forbruk i hhv. overskudds- og underskuddsområder, har ikke vi nok informasjon til å mene noe om denne. Det viktigste er at den modellen som velges resulterer i en rimelig fordeling av kostnadene med utgangspunkt i relevante nettforhold i de ulike nettområdene.

Forslag om å justere tariffordningen for store forbrukere

Statnett anfører at «*alle bør ikke betale like mye i spleiselaget for felleskostnader*», og legger opp til at såkalte store forbrukere skal betale en mindre andel av de residuale kostnadene begrunnet i blant annet høyere prisfølsomhet.

Vi registrerer at NVE i brev av 15. februar 2018 har påpekt at Statnetts forslag om prisfølsomhet ikke oppfyller gjeldende forskriftskrav om objektive og kontrollerbare kriterier basert på relevante nettforhold. Videre påpeker NVE at langsiktig fleksibilitet som differensieringsgrunnlag ikke er i tråd med gjeldende regelverk, og at kriteriene om energiintensitet og internasjonal konkurranse ikke oppfyller kravene til objektivitet og kontrollerbarhet.

Hafslund Nett ser på denne bakgrunn ikke behov for å kommentere Statnetts forslag ytterligere, men forutsetter at Statnett innfører tariffingsprinsipper som fordeler transmisjonsnettkostnadene på en rimelig måte ut fra kostnadsansvarlighet og nettnytte.

Innmatingstariffen

Statnett opplyser at det forventes at Norge fremover vil være i en situasjon med netto eksport og at tilknytning av ny produksjon og økt handelskapasitet står for halvparten av de planlagte investeringene i nettet i perioden 2012 til 2022.

Først og fremst er det da viktig å få på plass et lovverk som åpner for anleggsbidrag i masket nett. Dette både for å sørge for at det i størst mulig grad etableres samfunnsmessig rasjonelle løsninger, men også for å sikre at den som forårsaker en kostnad også blir stilt til ansvar for denne. Ikke minst gjelder dette produksjon som ut fra Statnetts opplysninger i begrenset grad bidrar til å dekke de faktiske kostnader de påfører kraftsystemet.

Et annet forhold som mer hører hjemme i NVEs regulering enn i Statnetts tariffing, er fordeling av inntektene fra innmatingstariffen. I dag tilfaller alle inntekter fra innmatingstariffens residualledd Statnett, også for produksjon i regionalnettet. Dette er en åpenbar svakhet ved dagens regulering. Denne bør endres slik at inntekter fra innmatingstariffen i regionalnettet i fremtiden helt eller delvis tilfaller regionalnettselskapene i stedet for Statnett.

Avregningsgrunnlag for effekt

Statnett foreslår å fortsatt legge til grunn gjennomsnitt effektuttak i topplasttiden de siste 5 år som avregningsgrunnlag for forbruk. Dette kan være et greit tariffingsprinsipp der det er regionalnettselskap som er kunden i transmisjonsnettet, da disse har en stor og varig portefølje med enkeltkunder. Dette er imidlertid et tariffingsprinsipp som er mindre egnet overfor enkeltkunder tilknyttet transmisjonsnettet, da avregningsgrunnlaget både kan bli påvirket av tilfeldigheter og taktiske disposisjoner. Etter vår oppfatning bør Statnett ta en gjennomgang av prinsippet for fastsettelse av avregningsgrunnlaget for effekt.

Med vennlig hilsen
Hafslund Nett AS

Kristin Lian
adm. Direktør

Lisbeth Vingås
direktør Rammevilkår

Statnett SF
PB 4904 Nydalen
0423 Oslo

Vår dato: 2018-03-16

Vår ref.:

Vår kontakt:
T:

Deres dato:

Deres ref.:

Side 1 av 3

Høringssvar - Statnetts forslag til ny tariffmodell for transmisjonsnettet fra 2019

Det vises til Statnetts rapport «Forslag til tariffmodell fra 2019» samt tilhørende underlag publisert på Statnett sine hjemmesider, som ble presentert og lagt ut til høring 15. januar 2018.

I rapporten presenterer Statnett forslag til ny tariffmodell for transmisjonsnettet fra 2019. Den innebærer vesentlige endringer sammenlignet med dagens tariffmodell. Elementene som inngår er tariffingsmodell for Stort Forbruk (industrien), lokaliseringssignaler, nivå på innmatingstariffen, tariffordning for fleksibelt forbruk og håndtering av kostnader for industri som selv står for nedtransformering av kraft.

Statnett fastsetter tariffen i transmisjonsnettet på grunnlag av gjeldende regelverk.

Statnetts forslag vil innebære betydelig økning i tariffkostnadene for Hydros metallverk utover det dagens tariffmodell vil medføre. I lys av forventet utvikling i Statnetts kostnader framover, representerer derfor Statnetts forslag betraktelig uforutsigbarhet og usikkerhet med hensyn på kostnadsøkninger for Hydros metallverk det neste tiåret. Endringene skaper usikkerhet om rammevilkårene for metallverkene, noe som gjør fremtidige investeringer mer krevende å beslutte.

Statnett foreslår vesentlige endringer i tariffmodellen for industrien

Forslaget legger industriens prisfølsomhet som gruppe til grunn for tarifferingen, basert på kriterier knyttet til energiintensitet og grad av internasjonal konkurranse. Statnett ville arbeide videre med å definere objektive og dokumenterbare kriterier. Industrien samlet, og spesielt aluminiumindustrien, skal ifølge forslaget stå for en større andel av kostnadene til Statnett, noe som Statnett ikke har vurdert konsekvensene av.

Det vises imidlertid til at NVE i brev til Statnett av 15. februar 2018 gir uttrykk for at NVE er uenig med Statnett om grunnlaget for ny tariffmodell for store forbrukere. NVE mener blant annet at Statnetts forslag om differensiering av tariffen og kriterier basert på relativ prisfølsomhet ikke oppfyller kravet i kontrollforskriften om relevante nettf forhold. Med bakgrunn i at Statnett, etter ytterligere dialog med NVE, nå utreder og arbeider med justert forslag, ser ikke Hydro det som hensiktsmessig å kommentere detaljer i foreslått modell før et nytt forslag som er forankret med NVE presenteres av Statnett. Slik Hydro oppfatter det, vil Statnett nå vurdere mulighetene for å etablere en tariffmodell med kriterier basert på prisfølsomhet og relevante nettf forhold for den enkelte bedrift og/eller industrien som gruppe.

For Hydro er det avgjørende at tariffmodellen som presenteres er robust i forhold til gjeldende regelverk og at tariffmodellen er forankret tilfredsstillende hos kundene i transmisjonsnettet og hos reguleringsmyndighetene. Hvorvidt gjennomføring av dette arbeidet og nødvendig forankring innebærer at Statnett må utsette implementering av eventuelt endret tariffmodell til industrien til 2020, bør vurderes.

Hydro ser grunnlag for en fortsatt betydelig tariffreduksjon for metallverkene basert på gjeldende regelverk. Med utgangspunkt i Statnetts forslag av 15. januar, vil Hydro understreke at aluminiumsindustrien er å anse som prisfølsom. Denne industrien har høy energiintensitet og står overfor omfattende global konkurranse i et marked med global prissetting og derfor små eller ingen muligheter for aktørene til å bringe nasjonale eller regionale ekstrakostnader over på kundene. Økte nettkostnader i Norge slår derfor rett inn i lønnsomheten til norske metallverk.

Hydro vil, med henvisning til NVEs vurdering og forskriftens ordlyd om differensiering basert på relevante nettforhold, understreke at stabilt og stort industriforbruk etter Hydros syn gir betydelige nettmessige fordeler for transmisjonsnettet. Dette gjelder både med hensyn på kapitalkostnader og kostnader for systemdrift, sammenlignet med alminnelig forsyning. Et utvalg av punkter som understreker dette følger under:

- Kun en begrenset del av investeringene som gjennomføres i transmisjonsnettet kan relateres til industriens behov, og dermed er andelen av det totale kostnadsgrunnlaget som bør henføres industrien begrenset. En vesentlig andel av Statnetts investeringsportefølje knyttes til tilknytning av ny fornybar kraft og økt handelskapasitet, deriblant nye kabler med tilhørende forsterkninger av nettet på land.
- Industrien står for et betydelig større punktuttak sammenlignet med gjennomsnittet av alminnelig forsyning, noe som indikerer skalafordele og lavere nettkapital per MW for industriforbruk enn per MW for alminnelig forsyning. Dette gjelder både i forhold til kraftledninger og stasjoner. Med industriens høye brukstid legger dette samlet til rette for mer effektiv utnyttelse og utvikling av nettet. Hydros uttak er i de fleste tilfeller betydelig høyere enn det gjennomsnittlige uttaket til industrien og alminnelig forsyning.
- En videre satsing på aluminiumsindustri i Norge, framfor i andre land, vil øke utnyttelsen av Statnetts investeringer og dermed bidra til økt avkastning av Statnetts investeringer i transmisjonsnettet. Det vil gi positive samfunnsøkonomiske virkninger ved økt verdiskaping i Norge, og globale klimagevinster fra industriproduksjon basert på fornybar kraft. Eventuell nedleggelse eller utflytting av industri kan medføre behov for betydelige nettinvesteringer for å håndtere lokale eller regionale kraftoverskudd som oppstår i den forbindelse. Nedleggelse vil også medføre økt tariff for øvrige nettkunder pga mindre betaling fra industrien.
- Aluminiumsindustrien representerer gjennom hele året en betydelig momentan fleksibilitet til kraftsystemet. Denne kapabiliteten utnyttes blant annet gjennom installering av systemvern. Med tilpasset vern-innstillinger kan utkobling av industrien i en kortere periode ha en avgjørende betydning for å unngå blackout og sammenbrudd i kraftforsyningen til alminnelig forsyning, samt sikre at Statnett kan drifte nettet med en langt høyere utnyttelse og kapasitet enn ellers. Det vises videre til kommende EU regelverk knyttet til «Emergency and Restoration» som vektlegger virkemidler for TSOene som inkluderer viktige tiltak overfor store industrikunder tilknyttet transmisjonsnettet. I et kraftsystem i endring med er det ventet at store stabile laster tilknyttet kraftsystemet, vil kunne spille en enda viktigere rolle i fremtiden når det gjelder TSOenes muligheter til å håndtere de ulike situasjoner som kan oppstå. Kapasiteten i industrien er i tillegg tilgjengelig for deltagelse i ulike markeder for ulike fleksibilitetsprodukter. Industriens kraftforbruk er videre forutsigbar, noe som i hovedsak er fordelaktig og kostnadsreducerende for Statnett som systemansvarlig og netteier.
- Stabilt forbruk gjennom sommerhalvåret bidrar til å sikre tilgjengeligheten på roterende kraftproduksjon i Norden. Dette er blant annet avgjørende for å opprettholde tilstrekkelig inertia i kraftsystemet. Nytt av dette vil øke betydelig ved idriftsettelse av kabler til England og Tyskland samt tilknytning av mer uregulerbar kraft i det nordiske synkronområdet, noe som

synliggjøres gjennom Statnett sitt pilotprosjekt for Fast Frequency Reserves (FFR). Roterende kraftproduksjon øker også tilbudet av roterende reserver og bidrar til å redusere Statnetts kostnader for innkjøp av primærreserver.

For øvrig vil Hydro også vise til at det i dag praktiseres tariffordninger overfor industrien i EU land, eksempelvis Tyskland og Frankrike, som bør vurderes i arbeidet med å utforme tariffmodell for industrien i Norge.

Tariffing av kraftproduksjon

Statnett argumenterer med at det EU-fastsatte taket for produsenter hindrer utformingen av en helhetlig og konsistent tariffmodell, og vil derfor arbeide for å endre dette. Taket medfører ifølge Statnett at aktørene ikke står overfor riktige prissignaler og at kostnadsfordelingen kan bli urimelig. Fra et samfunnsøkonomisk perspektiv er det etter Statnetts vurdering ikke rasjonelt å operere med et tak. Dette blir særlig tydelig i en situasjon hvor de samlede nettkostnadene stiger vesentlig og hvor etablering av ny produksjon for eksport kan bli en driver for økte nettkostnader.

Hydro er enig i Statnetts strategi for å endre det EU-fastsatte taket fordi en endring kan gi Statnett større fleksibilitet i tariffingen av kraftproduksjon, og i fordelingen av de samlede kostnadene mellom kundegruppene i transmisjonsnett. Det er imidlertid viktig at framtidig tariffing av kraftproduksjon legger til rette for nye investeringer i kraftproduksjon i Norge.

Endret modell for lokaliseringssignaler

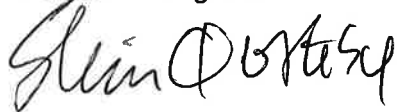
Statnett foreslår at et nytt lokaliseringssignal, basert på effektbalansen i ulike områder, skal gis til forbruk i overskuddsområder og til både produksjon og forbruk i underskuddsområder, i tillegg til energiledd og områdepriser som praktiseres i dag overfor alle nettkunder. For forbruk vil det nye lokaliseringssignalet erstatte dagens k-faktor.

Hydro ser positive egenskaper i forslaget til nytt lokaliseringssignal, men viser imidlertid til at forslaget først ble presentert 15. januar og utgjør en betydelig endring for alle nettkunder og vil ha en viktig funksjon i å gi aktørene riktige signaler. Videre har NVE hatt synspunkter knyttet til hvorvidt utformingen overfor kraftproduksjon lar seg gjøre med bakgrunn i gjeldende forskrift. Hydro er derfor av den oppfatning at egenskapene ved den foreslåtte modellen bør vurderes nærmere, og eventuelt forbedres, før den eventuelt besluttes og implementeres. Inntil dette gjøres, bør gjeldende k-faktormodell videreføres.

Kostnader når industrien står for nedtransformering selv

Hydro støtter forøvrig Statnett sin vurdering av at kunder som selv står for transformering fra transmisjonsnettets spenningsnivå ikke skal betale for transformering gjennom tariffen for transmisjonsnett, og mener at en ordning bør implementeres uavhengig av utfallet for de andre forslagene i rapporten. Hydro forventer at Statnett legger fram et forslag til ordning.

Med vennlig hilsen
for Hydro Energi AS

Stein Øvstebø

Leder Kraftsystemer, Nett og Konesjoner

Til Statnett SF
PB 4904 Nydalen
0423 Oslo

Ketil Grasto Røn – ketil.ron@statnett.no
Gro Ballestad - gro.ballestad@statnett.no

Innspill til ny tariffmodell fra 2019

Vi viser til «Forslag til tariffmodell fra 2019» hvor Statnett har invitert til kommentarer innen 16.03.18.

Industricluster Grenland

Industricluster Grenland (ICG) er et samarbeidsorgan mellom ledelse og ansatte innen landbasert prosessindustri i Grenland og representerer bedriftene Norcem, Eramet, Ineos / Inovyn, Herøya Industripark, RHI Normag, REC Solar og Yara. ICG bedriftene har over 1.600 ansatte og representerer en betydelig verdiskapning i regionen med en omsetning på mer enn 20 mrd. NOK / år. Bedriftene har en eksportandel på over 80% og er avhengige av forutsigbare og konkurransedyktige rammebetingelser.

ICG bedriftene har forståelse for flere av endringene og prinsippene som foreslås i Statnetts nye modell. Vi mener imidlertid at den foreslåtte modellen kan gi betydelige kostnadsøkninger for medlemsbedriftene også ut over tariff-økningen som følger av Statnetts investeringsplan.

Nedenstående kommentarer bygger på sammenfallende interesser for alle ICG bedriftene, hvor hovedpunktene er:

1. Gjennomgående tariff for bedrifter som har nett-tilknytning på ulike nivå

I dag er samtlige ICG bedrifter knyttet til regionalnettet og betaler full regionalnetts-tariff i tillegg til sentralnetts-tariffen. Bedriftene ligger nært samlet rundt Frierfjorden - sør, øst og vest - innenfor en sirkel med radius under 5 km. Det kort avstand til sentralnettet og bedriftene benytter kun en liten del av regionalnettet for tilknytning til sentralnett. Årlig har disse bedriftene en betydelig merkostnad sammenlignet med hva de ville hatt om de var knyttet direkte til sentralnettet.

ICG ønsker en gjennomgående tariffmodell som inkluderer regionalnetts-kostnadene, hvor industrien tariffers likt uavhengig av nett-nivå.

2. Kostnadsgrunnlag og kostnadsansvarlighet

Tariffing basert på et kostnadsgrunnlag ut over industriens kostnadsansvarlighet vil gi svært uheldige konsekvenser for utviklingen av industrien. ICG bedriftene er utsatt for betydelig internasjonal konkurranse både mht. import av råvarer og eksport av salgsprodukter. «Benchmarking» mot våre europeiske søsterbedrifter viser at vi pr. i dag har høyere nettleie-kostnader enn sammenliknbare

fabrikker i Europa. En ytterligere økning i kostnadsgrunnlag og tariffing vil forsterke ulikhetene og svekke vår internasjonale konkurransesituasjon.

ICG mener industriens kostnadsgrunnlag i den foreslåtte modellen er for høyt i forhold til de kostnader i som kan henføres til industriens bruk av nettet. Kostnadsgrunnlaget må være forutsigbart og reduseres betydelig for ikke å svekke industriens internasjonale konkurransevne.

3. Enhetlig tariffing

Dagens tariffmodell innebærer store forskjeller i tariffing av industrien. Slike forskjeller kan i mange tilfelle være tilfeldige og gi uheldige utslag.

ICG ønsker en mer enhetlig tariffmodell for bedriftene.

4. Områdefaktor

Dagens K-faktor modell gir tilfeldige og uforutsigbare utslag. ICG bedriftene er som nevnt ovenfor tilknyttet overliggende nett i en radius på ca. 5 km rundt Frierfjorden. K-faktor har i de senere årene vist årlige variasjoner mellom 0,5 og 1,0 uten at den enkelte bedrifts uttaks- eller produksjonsmønster har endret seg. Vi oppfatter heller ikke at dagens k-faktor modell gir gode lokaliseringssignaler.

Det er prinsipielt positivt at dagens punktvis k-faktor modell erstattes med en områdefaktormodell, . . , men det må legges opp til overgangsordninger for bedrifter som kommer særlig uheldig ut ved en slik omlegging Uavhengig av hvordan områdefaktoren begrunnes, burde det vurderes heller å angi faktoren i prosent enn i kr/kWh, for å sikre at den relative betydningen beholdes også når den generelle tariffsatsen økes.

5. Veien videre

ICG bedriftene har siden 2010 gjennomført betydelige investeringer innen norsk fastlandsindustri og det foreligger planer om store investeringer i årene framover. Videre utvikling og utbygging av industrien i Grenland avhenger av bedriftenes internasjonale konkurransesituasjon. Tilgang til «grønn» norsk energi og konkurransedyktige rammebetingelser vil i stor grad være avgjørende for lokalisering og vilje til investeringer i bærekraftige industrielle løsninger i Norge. ICG-bedriftene har de siste 3-4 årene opplevd en kraftig økning av nettleiekostnadene. En framtidig modell må dempe denne utviklingen av nettleiekostnadene for å sikre industriens utviklingsmuligheter.

Porsgrunn, den 15. mars 2018

For Industriclusteret Grenland

Magnar Bakke

Adm. Dir. INEOS Bamble AS / Noretyl AS

2018-03-16

Statnett SF

v/ Ketil Grasto Røn

Gro Ballestad

ketil.ron@statnett.no;

gro.ballestad@statnett.no

Innspill tariffmodell 2019

1. Innledning

Statnett har utarbeidet «Forslag til tariffmodell fra 2019» og invitert til kommentarer innen 16.3. 2018. IndustriEl AS ønsker å komme med nedenstående innspill. Innspillet begrenser seg i hovedsak til det som gjelder tariffing av stort forbruk, SFHB.

2. Sammendrag

I brev til Statnett 20.10. 2017 skisserte IndustriEl en tariffmodell for stort forbruk. Statnetts konkrete forslag er i tråd med hovedpunktene i IndustriEls skisse:

- Tariffen skal dekke de kostnadene industrien med rimelighet kan sies å være ansvarlig for, jf EUs krav om at nettariffer skal være «cost reflective».
- Tariffing utover industriens kostnadsansvarlighet bør unngås, med henvisning til industriens prisfølsomhet når det gjelder energikostnader
- Tariffen bør være lik for alle SFHB-bedrifter
- Dagens k-faktormodell kan erstattes med en områdefaktormodell

IndustriEl støtter derfor Statnetts tilnærming og forslag til modell for stort forbruk, med unntak for ett forslag vi fremmet, men som Statnett ikke synes å ha vurdert:

- Innføring av en gjennomgående tariff som inkluderer regionalnettskostnadene for de 2/3 av SFHB-bedriftene som tar kraften ut i regionalnettet.

Vi vil derfor benytte muligheten til å utdype og begrunne dette siste punktet nærmere. Uten innføring av en gjennomgående tariff, vil den foreslåtte modellen videreføre og forsterke dagens tilfeldige utslag og forskjellsbehandling.

I tillegg har vi noen kommentarer til det konkrete forslaget til områdefaktorer, som synes å gå lenger enn det som er nødvendig for å rette opp skjevheter i dagens k-faktormodell.

Vi ser også behov for at Statnett åpner for en grundigere dokumentasjon og drøfting når det gjelder industriens kostnadsansvarlighet, som vi mener må være satt for høyt i Statnett forslag.

Ut fra Statnetts egen vurdering må det anses som uaktuelt å videreføre dagens tariffmodell i 2019.

3. En utdypning av støtten til Statnetts forslag

De overordnede prinsippene for tariffing er forankret i lover og forskrifter, som energiloven, kontrollforskriften, konkurranselovgivningen og EØS-regler. Her finner vi krav om samfunnsmessig lønnsomhet, kostnadsansvarlighet, likebehandling, nettmessig begrunnelse og tariffing etter objektive kriterier. I EØS er det et direkte krav at tariffier skal være «cost reflective». Samfunnsøkonomisk er det også en grunnleggende regel at tapene som kan oppstå dersom kunder belastes for kostnader de ikke forårsaker, må minimeres. Det betyr at prisfølsomhet er viktig.

Vi har registrert at NVE har sendt Statnett et brev, hvor det heter at prisfølsomhet ikke kan være et selvstendig kriterium i tariffingen. Det forhindrer ikke at prisfølsomhet er et relevant hensyn når det gjelder å unngå å belaste elintensiv industri med kostnader utover det industrien faktisk kan sies å ha ansvar for.

Ingen SFHB-bedrifter er helt like. Det er heller ingen andre kunder. Det er for eksempel svært stor forskjell på husholdningskundernes forbruk og bruksmønster. Likevel er det en lang og velbegrunnet tradisjon for å gruppere kunder og fastsette en lik tariff innenfor gruppen. Gjennom kriteriet 15 MW og 5 000 timer er SFHB-bedrifter innsnevret til en relativt homogen gruppe.

I tillegg til den kostnadsmessige forankringen Statnett tilstreber, har disse bedriftene som gruppe en klar, systemmessig betydning. Dette gjelder både i ordinær drift og i ekstraordinære situasjoner, og ikke minst mht Norges evne til kraftutveksling. Under kraftsystemets lavlast kan SFHB-bedriftene stå for nesten 50 % av innenlandsk forbruk. Det innenlandske forbruket bestemmer Norges evne til å ta imot andre lands overskuddskraft i perioder med mye vind- og solkraft. Kraftutveksling er antatt å gi Norge økonomiske gevinster, i tillegg til globale klimagevinster. Dette potensialet og den generelle, systemmessige betydningen av stort forbruk bør gi grunnlag for en generell tariffreduksjon, men gir, som Statnett fremholder, begrenset grunnlag for differensiering innad blant SFHB-bedrifter.

Lik tariff betyr imidlertid ikke lik kostnad i øre/kWh eller at det ikke differensieres. Differensiering skjer som for andre kundegrupper gjennom

- områdepris
- marginaltap
- brukstid og
- k-faktor eller en eventuell områdefaktor

4. Begrunnelse for en gjennomgående tariff som inkluderer SFHB-bedriftenes regionalnettskostnader

Hvorvidt SFHB-bedrifter tar kraften ut i sentralnettet eller regionalnettet er i stor grad historisk betinget og tilfeldig. Dagens ordning gir forskjellsbehandling med betydelige, økonomiske konsekvenser.

En naturlig og god løsning vil være å inkludere de SFHB-relevante regionalnettskostnadene i en gjennomgående og lik tariff for alle de aktuelle bedriftene. Det vil gi en tariffing lik den som gjelder for produksjon, hvor gjennomgående tariff er forankret i kontrollforskriften. Etablering av én tariff som dekker alle nettkostnader frem til bedriftspesifikke anlegg dreier seg om likebehandling. Men det dreier seg også om at den systemmessige betydningen av SFHB, som Statnett ønsker å ivareta, er uavhengig av hvorvidt SFHB-bedriftene tar ut kraften i transmisjonsnettet eller regionale nett. Overgangen til to nettnivåer gjør en slik tariffmessig arrondering med én tariff enda mer aktuell og naturlig.

En gjennomgående tariff aktualiseres ytterligere ved at Statnetts forslag til ny tariffmodell for sentralnettet innebærer en overgang fra det som fremstår som nettofakturering (tarifferingsgrunnlag 13 884 MW i 2018) til nær bruttofakturering (20 272 MW i 2018). Nettofakturering betyr enkelt sagt at man fakturerer mer i tråd med den faktiske kraftflyten i hhv sentralnett og underliggende nett, mens bruttofakturering betyr at man fakturerer som om all kraft først går opp i sentralnettet og deretter går fra sentralnettet til enkeltkundene.

For SFHB-bedrifter som tar kraften ut i regionalnettet kan det slå helt feil ut. Det som spesielt kjennetegner regionalnettsuttak, er at det i langt mindre grad belaster sentralnettet, siden kraften i stor grad produseres og tas ut lokalt. Sentralnettet hverken har, bør ha eller vil få en kapasitet som tilsier bruttofakturering. Med Statnetts forslag, uten en gjennomgående tariff, ender regionalnettsbedriftene derfor opp med både å betale fullt ut for sentralnettet, i tillegg til å betale for regionalnettet.

På bakgrunn av tall innrapportert til NVEs inntektsrammemodell, har vi anslått SFHB-bedriftenes regionalnettskostnad til ca NOK 150 millioner i 2018.

5. Områdefaktor

Dagens k-faktormodell er i utgangspunktet ikke ment å være et lokaliseringssignal, selv om enhver prisforskjell også gir ulik kostnad avhengig av lokalisering. K-faktormodellens begrunnelse er å redusere ansvaret for sentralnettskostnadene for kunder som er samlokalisert med kraftproduksjon, altså en fordelingsfaktor i tråd med resonnetet i foregående punkt.

Samtidig har det vært en observasjon at nærliggende sentralnettspunkter, som reelt sett tilhører samme lokale eller regionale kraftsystem, kan ha svært ulik k-faktor. Tilsvarende har stort forbruk, som har fått k-faktoren direkte videreført i tariffen, stått overfor svært ulik k-faktor, selv om også de tilhører samme lokale eller regionale kraftsystem. IndustriEl har ingen prinsipiell motforestilling mot Statnetts forslag til modell for områdefaktor, men det konkrete forslaget synes å gå for langt i å slå sammen punkter som kraftsystemmessig ikke naturlig og reelt hører sammen.

I den grad Statnetts vurdering av områdefaktor som prissignal skulle være relevant, synes relevansen å bli borte når svært ulike punkter slås sammen til et gjennomsnitt. Uavhengig av hvordan områdefaktoren begrunnes, burde det vurderes heller å angi faktoren i prosent enn i kr/kWh, for å sikre at den relative betydningen beholdes også når den generelle tariffsatsen økes.

6. Kostnadsansvarlighet

Som nevnt innledningsvis, støtter IndustriEl Statnetts tilnærming mht å utrede hvilke kostnader stort forbruk er ansvarlig for i nettet. Vi er imidlertid usikker på om den vurderingen Statnett har foretatt med utgangspunkt i situasjonen i 2012 er tilstrekkelig og dekkende. Vi oppfatter kostnadsanslaget som høyt og vil derfor be om at Statnett åpner for en dokumentasjon og vurdering som industrien kan delta i.

7. Andre forhold

Statnett har i høringsdokumentet satt en grense for SFHB på 33 kV. Vi har forstått at det baserte seg på en antagelse om at samtlige av de aktuelle bedriftene har sitt uttak på 33 kV eller høyere. Det er ikke tilfelle. Det finnes ulike arrangementer der bedriftene eier, har finansiert eller leier anlegg på ulike spenningsnivåer. Vi legger derfor til grunn at kriteriet for SFHB begrenses til 15 MW og 5 000 timer.

IndustriEl AS

Vi er kjent med at NVE utreder og vil foreslå endringer når det gjelder anleggsbidrag. Anleggsbidrag er en viktig parameter og bør utredes nærmere i tilknytning til ny sentralnettstariff. Det samme gjelder konsekvensene av at innmatingsavgiften i regionalnettet, som i dag videreføres til Statnett, kan bli værende i distribusjonsnettet ved overgang til to nettnivåer

Vennlig hilsen
For IndustriEl AS

Helge Stanghelle
Styreleder

Til Statnett SF
PB 4904 Nydalen
0423 Oslo

Ketil Grasto Røn – ketil.ron@statnett.no
Gro Ballestad - gro.ballestad@statnett.no

Innspill til ny tariffmodell fra 2019

Statnett har utarbeidet «Forslag til tariffmodell fra 2019» og invitert til kommentarer innen 16.3. 2018. INEOS-bedriftene INOVYN Norge AS, Noretyl AS og INEOS Bamble AS ønsker å komme med nedenstående innspill. Innspillet begrenser seg i hovedsak til det som gjelder tariffing av stort forbruk, SFHB.

INEOS-bedriftene opererer globalt og vår industri er på EUs liste som industri utsatt for karbonlekkasje. Industri i global konkurranse kan ikke velte noen økte særkostnader over på sine kunder i form av økte produktpriser. INEOS-bedriftene har samlet allerede hatt en nesten tredobling av nettleiekostnadene fra 2014 til i dag. Det er helt klart at en slik vesentlig økning i årlige faste kostnader bidrar til en betydelig forverring av vår konkurranseposisjon i forhold til både europeiske og globale konkurrenter.

Statnett gjennomfører nå en historisk utbygging av transmisjonsnettet, i stor grad bestående og utløst av nye kabler og tilrettelegging for utenlandshandel i det innenlandske nettet, og tilrettelegging for mer fornybar kraft. Industriens behov er ikke en sentral utløsende faktor. Det vil derfor også fremover fortsatt være en betydelig kostnadsøkning i nettleien. Den foreslåtte nye modellen slik den fremstår i dag, vil også gi enda ytterligere kostnadsøkninger for INEOS-bedriftene ut over tariff-økningen som følger av Statnetts investeringsplan.

INEOS-bedriftene i Norge har følgende innspill til Statnetts forslag til revidert modell for sentralnettskostnader:

1. En ny modell må innføre en gjennomgående tariff som inkluderer regionalnettskostnadene for de 2/3 av SFHB-bedriftene som i dag tar kraften ut i regionalnettet.

Det er i stor grad tilfeldig og historisk betinget hvilket nettnivå en bedrift er tilknyttet, men det gir store økte kostnader for bedrifter som tar ut kraften i regionalnettet. En gjennomgående tariff vil bidra til likebehandling av SFHB-bedrifter. I tillegg vil det styrke Statnetts rolle med å ivareta den systemmessige betydningen av SFHB-bedrifter. Overgangen til to nettnivåer gjør en slik tariffmessig arrondering med én tariff enda mer aktuell og naturlig.

2. Tariffen skal ikke dekke mer enn de kostnadene industrien med rimelighet kan sies å være ansvarlig for.
 - Dette reflekterer og oppfylder det europeiske kravet om at nett-tariffer skal være «cost reflective».
 - Tariffing utover de kostnader som med rimelighet kan henføres til industriens bruk av nettet bør unngås, med henvisning til industriens prisfølsomhet når det gjelder energikostnader.

Den nye foreslåtte sentralnettsmodellen innebærer nå enda en ytterligere økning i kostnader for industrien utover dagens modell. Det er svært viktig at tariffingsnivå for konkurranseutsatte SFHB-bedrifter vurderes opp mot konkurrenter i andre land og ikke svekker industriens konkurransevne.

3. Dagens k-faktormodell er tilfeldig. Det er prinsipielt positivt at dagens modell erstattes med en områdefaktormodell. Uavhengig av hvordan områdefaktoren begrunnes, burde det vurderes heller å angi faktoren i prosent enn i kr/kWh, for å sikre at den relative betydningen beholdes også når den generelle tariffsatsen økes.

Rafnes, 16. mars 2018

Nils Eirik Stamland
Adm.Dir INOVYN Norge

Magnar Bakke (sign)
Adm.Dir INEOS Bamble/Noretyl

Til: Statnett
ketil.ron@statnett.no

Innspill til tariffmodell 2019

Samarbeidende Kraftfylke (Kraftfylka) er en interesseforening for fylkeskommunene Hedmark, Oppland, Telemark, Aust-Agder, Vest-Agder, Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane, Trøndelag, Nordland og Troms.

Bakgrunn

Statnett har sendt på høring en ny modell for tariffer i sentralnettet. Statnett har en tillat inntekt for 2018 anslått til 8,2 milliarder kroner. Beløpet hentes inn gjennom tariffer fra kundene, hvorav 5 mrd hentes inn via et fastledd som i 2018 var på 360 kr/kW. De øvrige inntektene hentes inn fra et energiledd og flaskehalsinntekter. Kostnader i transmisjonsnettet har økt kraftig de senere årene, og er forventet til å øke ytterligere. Mellom 2017 og 2018 har fastleddet økt med ca. 30 prosent, og er forventet å øke med ca. 60 prosent innen 2022. Siden Statnetts kostnader utgjør en stadig større andel av nettkundenes kostnader er spørsmål knyttet til kostnadsfordeling blitt stadig viktigere.

Forslaget innebærer en omfordeling av kostnader mellom ulike kundegrupper, alminnelig forbruk, industri og produsenter. Det vil også bli en omfordeling mellom ulike geografiske områder. I dag har forbrukere som ligger nært kraftproduksjon en tariffmessig fordel på inntil 50 %, kalt K-faktor. Denne fordelingen foreslås fjernet, og erstattes med et mindre slagkraftig områdevis lokaliseringssignal. Dette gir en tariffendring på (\pm 40 kr/kW), som er basert på effektbalansen innenfor et nettmessig definert område. Signalet skal stimulere til økt produksjon og redusert forbruk i underskuddsområder og nytt forbruk i overskuddsområder.

Samtidig vil kraftforedlende industri betale en høyere tariff, da mange bedrifter mister store tariffrabatter. I dag er rabatten i snitt på 68 %, mens i forslaget får alle 40 %. Alminnelig forbruk kommer jevnt over bedre ut av det, men med geografiske forskjeller. Enkelte distriktsområder med mye produksjon vil komme mye dårligere ut. Noen store bedrifter, som Hydro og Alcoa, vil oppleve en kraftig økning i tariffer, mens andre store forbrukere kommer bedre ut i den nye modellen.

Kraftfylka mener oppsummert:

- Vi er sterkt kritiske til å fjerne K-faktor. Det har tradisjonelt vært en forståelse av verdien av å plassere industri nært kraftproduksjon for å ta kortreist kraft i bruk verdiskapning i området der kraften produseres.

- K-faktor bidrar til å redusere nettleien for alminnelig forbruk i områder med mye kraftproduksjon. Det er urimelig at områdene hvor kraft produseres skal ha en langt høyere nettleie enn sentrale strøk. Forslaget forverrer denne situasjonen.
- Lokaliseringssignalet er for svakt. En rabatt med et fast kronebeløp spises opp med inflasjon og økte tariffer. De foreslåtte prosentrabattene er for små i forhold til dagens K-faktor. Dersom K-faktor skal erstattes må det kompenseres i langt større grad.
- Det er unødvendig å bringe på banen økte produsenttariffer utover tariffetaket som er regulert av EU. Norske kraftprodusenter betaler allerede langt mer enn det som er vanlig i de fleste europeiske land for innmating av strøm på nettet.
- Kraftforedlende industri har store kostnader knyttet til nettleie. Vi ber om ytterst varsomhet når det gjelder økte tariffer for denne kundegruppen, da industrietablering rundt omkring i landet kan bli langt vanskeligere. Dette må også ses i sammenheng med fjerning av K-faktor.

Fjerning av K-faktor

Dersom man skal fjerne K-faktor må det komme et langt sterkere lokaliseringssignal enn det som er foreslått. I dag kan forbruk nær produksjon få redusert opptil 50 % av fastleddet, mens i det foreslåtte systemet vil et forbruk med 40 kr/kW i rabatt spare 28 % sammenlignet med forbruk som får et tillegg på 40 kr/kW. Ved å holde rabatten fast, vil fordelene minskes til 20 % i 2022, som ikke gir tilstrekkelig sterke lokaliseringssignaler.

Forslaget får ulike konsekvenser forskjellige deler av landet. For fylkeskommuner kommer noen dårlig ut, for eksempel Sogn og Fjordane, Nordland og Vest-Agder, som får en økning i fastleddet på 5-15 %. For andre vil det bli et lavere fastledd, for eksempel i Telemark hvor fastleddet reduseres med 25 %. Bildet blir mer tydelig når man ser på effekten mellom store forbruksområder og distrikter som produserer mye kraft. For eksempel får Fana (Bergen) og Smestad (Oslo) en reduksjon på henholdsvis 24 % og 21 %. På den andre siden får Sauda (Rogaland) og Rjukan (Telemark) en økning på henholdsvis 45 % og 12 %. Effekten er altså at områder med mye kraftproduksjon får økt tariff og de med stort forbruk får redusert tariff.

Det er lite heldig å frata områder med mye kraftproduksjon tariffmessige incentiver til å etablere ny industri i området, dersom man ønsker å etablere ny grønn industri i Norge. Med det foreslåtte systemet vil kundene i de store byene få store rabatter. Det skjer til tross for at for eksempel Oslo i dag har landets klart billigste nettleie. Når tariffene øker mest i områder som allerede har høyest nettleie slår det svært negativt ut på næringsetablering i distriktene. Det oppleves som urettferdig og har en politisk side som kan slå uheldig ut for viljen til å prioritere framtidig nettutbygging.

Kraftfylka mener derfor at dagens K-faktor må beholdes, inntil Statnett finner en løsning som ivaretar den tariffmessige fordelene for forbruk nært produksjon. I tillegg må Statnett se på en løsning hvor regionale nettselskap beholder innmatingstariffen fra kraftproduksjon. Dette vil gi en rettferdig omfordeling av nettleien mellom områder med mye produksjon og forbruksområdene.

Økt innmatingstariff

Innmatingstariff kan fungere som et lokaliseringsevne, utover kraftprisen forøvrig. Vi kan derfor støtte en justering av innmatingstariffen innenfor dagens EU-fastsatte tariff. Vi mener det ikke er nødvendig å introdusere en kraftig oppjustering av tariffen, da dette er regulert av EU. Vi mener også at det vil sende feil signaler til kraftprodusentene, som allerede har en meget stor skattebyrde. Økte sentralnettstariffer vil gå utover investeringer i opprusting og utvidelse av eksisterende vannkraftanlegg, som er et mål i norsk energipolitikk.

Samtidig vil utbyttene til offentlig eiere som kommuner og fylkeskommuner rammes i stor grad. Dette er inntekter som kommer felleskapet til gode. De senere år har økt grunnrenteskatt ført til at staten tar en større andel av denne verdiskapningen. En ytterligere forsterket utvikling mot reduserte utbytter og lavere verdi av konsesjonskraft til kommuner og fylkeskommuner er i denne sammenheng svært uheldig.

Endrede industritariffer

I dag får kraftforedlende industri 68 prosent rabatt i snitt, i tillegg til en gunstig k-faktor. I den nye modellen får bedriftene 40 prosent rabatt hver. Det er i dag store forskjeller i tariffen mellom ulike industrikunder. Det kan derfor virke som en god ide å harmonisere tariffene. Det er likevel slik at kraftforedlende industri betaler store deler av kostnadene sine til strømbruk. I tillegg kan de bidra med tjenester som er viktig for nettets funksjon. Vi mener derfor at man skal være forsiktig med å øke tariffene dramatisk for denne gruppen, da mange av bedriftene er svært sårbare for konkurranse internasjonalt, og bidrar til regional og nasjonal foredling av våre vannkraftressurser. Dette må også ses i sammenheng med fjerning av K-faktor, som vil få dramatiske effekter for enkelte industribedrifter.

Konklusjon

Kraftfylka ser behovet for en gjennomgang av Statnetts tariffer, i lys av den sterke økningen. Det likevel en uheldig vridning som foreslås her. Det kan virke som Statnett er mest bekymret for en økning i tariffen i befolkningstette områder. Forslaget som det foreligger går derfor på bekostning av næringslivet og innbyggere i distriktene. Vi mener at Statnett burde foreslått tiltak som i større grad jevner ut forskjeller i tariffene mellom områder med mye kraftproduksjon og de områdene med stort forbruk. Dette forslaget har motsatt effekt.

Vi mener forslaget om fjerning av K-faktor må trekkes tilbake fram til det foreligger en modell som i større grad ivaretar fordelene ved kortreist kraft. Statnett bør utrede muligheten for at regionale nettselskap kan beholde innmatingstariffen til eget nett.

Lokaliseringsevner for kraftprodusentene må holdes innen dagens EU-regelverk for tariff. Kraftforedlende industri må fortsatt ha store tariffmessige fordeler i Norge, slik at vi beholder denne industrien over hele landet. Det er en fare for at vridningen i dette forslaget er så stort at det får negative konsekvenser for industri- og næringsetablering. Dette særlig i lys av at lokaliseringssignalet er langt svakere enn tariffordelen i K-faktormodellen.

Niklas Kalvø Tessem
Daglig leder Kraftfylka

Statnett v/ Ketil Røn og Gro Ballestad

Innspill til Statnetts forslag for omlegging av tariff

Innledning

KS Bedrift Energi representerer lokale og regionale energibedrifter over hele landet. Våre medlemmer er aktive over hele landet og over hele verdikjeden, fra produksjon via distribusjon til omsetning. Mens nett er det viktigste forretningsområdet for de fleste av våre medlemmer, er det også flere medlemselskap med betydelige volumer av kraftproduksjon. Dette medfører at KS Bedrift Energis medlemmer påvirkes på ulike måter av Statnetts forslag for ny tariffering.

Sammendrag

KS Bedrift Energi ser flere positive trekk ved Statnetts forslag, men stiller oss kritisk til andre. Vi har forståelse for det problematiske ved at to nærliggende punkter kan møte vidt forskjellige tariffer. Samtidig er vi av den oppfatning at en erstatning av dagens K-faktor med en områdevis inndeling er uheldig. Vi mener det ikke er ønskelig å øke innmatingstariffen for kraftprodusentene utover det EU-fastlagte taket. Vi er støttende til en redusert rabatt for industrien.

Til sist vil vi oppfordre Statnett til å finne måter å kutte både drifts- og investeringskostnader på.

Erstatte dagens K-faktor med områdevis inndeling

Dagens K-faktorløsning er en godt innarbeidet ordning. KS bedrift mener denne ordningen har en samfunnsøkonomisk nyttefunksjon. Når produksjon og uttak foregår på samme geografiske sted, reduseres naturlig nok kostnadene knyttet til nettutvikling i produksjonsområdet. K-faktoren har også blitt oppfattet som en viktig del av kompensasjonen for lokalsamfunnene hvor produksjonen finner sted.

Statnett skriver derimot at «dagens K-faktor for forbruk vurderes å gi både et feil og utilsiktet lokaliseringssignal». Statnett foreslår å erstatte dagens K-faktor med et områdevist lokaliseringssignal. KS Bedrift Energi mener en erstatning av dagens ordning med en annen kan forsvares så lenge den alternative ordningen er bedre. Vi ser ikke at Statnetts forslag i denne sammenhengen er bedre, ettersom vi mener k-faktoren i første rekke er ment å skulle bidra til kostnadsriktig fordeling.

Vi mener modellendringen som foreslås får uheldige økonomiske utslag i enkelte geografiske områder. Når selskap i nordre Midt-Norge, et område med overskudd, legges i samme sone som Møre-regionen, som er i balanse, er effekten unødvendig kostnadsdrivende for selskapene. Videre ser vi at når Statnett ønsker å redusere belastningen på kundene og la produsentene ta en større del av kostnadene, er effekten at regningen overføres fra strøk med stor befolkningstetthet til distriktene. Eksempelvis er det beregnet at Oslo vil få en betydelig lavere regning for overliggende nett enn i dag. Så lenge forbruksvekst i store byer også er førende for utvikling i høyeste nettnivå, er det rimelig at forbrukere i disse byene også bærer en større del av kostnadene. Det er uheldig at forbrukere på steder med mye produksjon skal bære en økt andel av regningen fremover. Regningen som belastes nettselskapene og dermed nettkundene i disse områdene er allerede uforholdsmessig høy. Når nettselskapene har tilknytningsplikt til konsesjonsgitt produksjon, er det i utgangspunktet svært lite nettselskapene selv kan foreta seg for å begrense utgiftene. I tillegg har de lokale selskapene en plikt til å tilpasse seg overordnet nett. Enkelte selskap har fått store og unødvendige kostnader som følge av slike investeringer. Nettselskapene som vil oppleve en reduksjon i utgiftene til overliggende nett er i hovedsak selskap som grunnet kundegrunnlaget har en relativt lav tariff. Statnetts tariffing må ta hensyn til dette.

I denne sammenhengen vil vi påpeke at forholdet mellom Statnett og underliggende nett er i endring, ettersom en del ny produksjon vil mates inn på regional- eller distribusjonsnettnivå og det i årene fremover trolig vil utvikles markeder for handel med fleksibilitet.

Statnett argumenterer med at forbrukskunder ønsker å tilknytte seg punkt med lav k-faktor. Vi mener det er svært mange andre hensyn som også tas når kunder fatter investeringsbeslutninger.

Økt innmatingstariff

KS Bedrift Energi støtter ikke Statnetts forslag om å øke innmatingstariffen fra dagens 1.1 til rundt 2 øre/kWh.

Statnett begrunner tarifføkningen med at kraftprosjekter *ment for krafteksport* vil føre til høyere investeringsbehov. Her ønsker KS Bedrift Energi å påpeke at det for tiden pågår en prosess i NVE rundt mulighetene for å kreve anleggsbidrag i masket nett, utover produksjonsradialer. Vi mener det vil være samfunnsnyttig at nye, eksportrettede prosjekter dekker kostnader for nødvendig nettutvikling gjennom anleggsbidrag, ettersom det vil sende et reelt signal om kostnadene ved ny produksjon. Det er viktig prinsipp for KS Bedrifts medlemmer at ikke kundene belastes med unødvendige høye tariffer, noe som også taler for økt bruk av anleggsbidrag for tilknytning av produksjon.

Vi oppfordrer Statnett til å avvende spørsmålet om økt innmatingstariff til saken er ferdig behandlet.

Tariffnivå for store forbrukere

KS Bedrift Energi støtter en reduksjon i rabattene til store forbrukskunder.

Samtidig mener vi Statnetts klassifisering av store forbrukere, her graden av internasjonal konkurranse, kan åpne for en vilkårlighet i fastsettelse av rabatten. I praksis kan en argumentere for

at det meste av næringsvirksomhet er konkurranseutsatt. Om dette prinsippet beholdes, bør variabelen i det minste være gjenstand for jevnlig revisjon.

Vi vurderer at Statnett kan undersøke om den frivillige og avtalebaserte tariffordningen for kunder der det åpnes for avtaler om utkobling kan gjøres bindende *der dette er praktisk mulig*, slik Statnett selv er inne på i diskusjonen om videreutvikling av tariffordningen for fleksibelt forbruk. Dette kan bidra til innsparinger på investeringer.

Avsluttende kommentarer

Innteksreguleringen av Statnett er naturlig nok ulik fra den økonomiske reguleringen av nettselskap på lavere nivåer. Samtidig er det et viktig prinsipp at overinvestering i kapasitet på lavere nettnivå «straffer seg» i form av tap av effektivitet, og dermed lavere inntektsramme, for nettselskapet. Vi mener samme prinsipp bør være førende for Statnetts virksomhet. Når Statnett skriver nettet må planlegges og bygges for å dekke fremtidig etterspørsel etter kraftoverføring, men at denne etterspørselen ofte er usikker og at det lønner seg å bygge for mye heller enn for lite, mener vi dette belyser behovet for en strengere kostnadskontroll.

Med vennlig hilsen,

Asle Strand
Direktør KS Bedrift Energi

Audun Wiig
Næringspolitisk rådgiver KS Bedrift Energi

Saksframlegg

Kvinnherad kommune

Saksmappe

2018/944-1

Saksbehandlar

Peder Sjo Slettebø

Saksgang		
Saksnr	Utval	Møtedato
	Kommunestyret	22.03.2018

Høyringsuttale - Statnett

Innstilling frå rådmannen:

Kvinnherad kommune ser med bekymring på forslaget som Statnett har lagt fram for ny tariffmodell frå 2019. I dagens tariffmodell, som vart innført i 2015, vert det lagt opp til ei betydelig auke i nettkostnadane til hjørnesteinsbedrifta Hydro Husnes. Med den nye modellen som vert føreslege, vert det lagt opp til ei betydelig større auke i kostnadar på industrien frametter, noko som kan føre til vanskelegare investeringsklima i åra som kjem.

Sidan 2009 har Hydro Husnes køyrt på halv kapasitet på grunn av generelt dårleg lønnsomhet i aluminiumindustrien. Dei siste åra har lønnsomheten gradvis bedra seg, og nyleg beslutta Hydro å starte opp igjen den nedstengte produksjonskapasiteten, i ei investering som er kostnadsberegna til 1,3 milliarder kroner, og som vil bidra til 90 nye direkte arbeidsplassar. I tillegg kjem betydelige ringvirkningar for leverandørindustri og skatteinntekter til fellesskapet.

For globalt konkurranseutsett industri, slik som Hydro Husnes, er det avgjerande med stabile og forutsigbare rammevilkår. Nett- og kraftkostnader utgjer rundt 1/3 av produksjonskostnadane i aluminiumproduksjon, og ettersom aluminium vert prisa globalt, slår lokale ekstrakostnadar direkte inn på bunnlinja til fabrikkene.

Kvinnherad kommune meiner at det må leggest til rette for ein tariffmodell som gjer grunnlag for vidare drift og utvikling av aluminiumsindustrien i Norge. Industrien sitt kostnadsansvar må sjåast i forhold til ønsket om å sikre industrien konkurransekraft slik at lokale kompetansearbeidsplassar kan oppretthaldast og styrkast.

Tal frå Hydro viser at den ekstra auken i nettkostnadane til Hydro Husnes vil være opp mot 40 millionar kroner per år fra 2020 pga det nye forslaget. Og den årlege auken vil bli større i åra som kjem. Dette talet viser derfor kun auken ut over den kostnadsveksten som allerede ligg inne i gjeldande tariffmodell. I 2016 gjekk Hydro Husnes med 60 millionar kroner i overskot før renter og skatt, medan det tilsvarande overskotet i 2017 endte på 178 millionar kroner. Den nye tariffmodellen er difor utvilsomt ein stor utfordring for ein av dei største private arbeidsgivarane i Kvinnherad kommune.

Kvinnherad kommune meiner det er avgjerande at Statnett utfører investeringar og reinvesteringar i transmisjonsnettet på ein kostnadseffektiv måte. Pågående initiativ for å styrke Statnetts kostnadseffektivitet bør fortsette, og utvidast til å omfatte større rehabiliteringsprosjekt.

Prosjekt som kan utsettast, bør utsettast. Tariffen auker då ikkje meir enn det som er heilt nødvendig. Samtidig bør industrien fortsatt få stabile og forutsigbare rammevilkår som styrker lokale arbeidsplassar i konkurranseutsett industri.

Kommunen er kjent med at ein mindre kostnadsvekst for den kraftforedlende industrien vil innebære tilsvarande høgare kostnader for alminnelig forsyning i Norge. Auke for den enkelte vil imidlertid bli meir begrensa og må sjåast i samanheng med at kostnadane for transmisjonsnettlet kun utgjere ein mindre del av nettleiga for alminnelig forsyning. Nettleiga inkluderer og kostnader for det lokale distribusjonsnettlet, i tillegg til offentlege avgifter som elavgift og meirverdiavgift.

Økonomisk konsekvens:

Miljømessig konsekvens:

Statnett SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 NYDALEN

Deres referanse

Deres dato

Vår referanse
249109_v1/AASHILD

Vår dato
15.03.2018

Saksbehandler
Åshild Helland

Direkte telefon

Innspill til Statnetts forslag til tariffmodell fra 2019

Det vises til utsendt rapport med Statnetts forslag til ny tariffmodell fra 2019.

Lyse Elnett har noen kommentarer til forslaget.

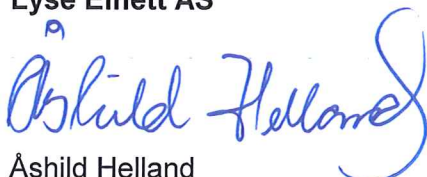
NVE har varslet forskriftsendringer når det gjelder anleggsbidrag. Lyse Elnett mener endringene må vurderes i forbindelse med utarbeidelse av ny tariffmodell, da anleggsbidrag kan ha betydning når det gjelder lokalisering.

Statnett foreslår å erstatte dagens k-faktormodell med en effektbasert områdemodell. Hva ligger til grunn for inndelingen i nettområder som er foreslått som grunnlag for lokaliseringssignal? Lyse Elnett har betydelig innmating i eget regionalnett i Lysebotn. Kapasitetsbegrensninger mot sentralnettet medfører at en stor del av produksjonen distribueres internt i Lyse Elnett sitt regionalnett. Vårt nett ligger i nettområde SN13 i forslaget til nettområder. Sentralnettpunkt Lyse er i samme forslag foreslått lagt til et annet nettområde. Er innmatingen til vårt regionalnett hensyntatt ved beregningene, eller er all innmating lagt mot sentralnettet?

Ved innføring av EU's tredje energimarkedspakke, vil innmatingsavgiften (fastavgiften) i regionalnettet i utgangspunktet ikke viderefaktureres Statnett, men tilfalle de respektive nettselskapene som eier nettet der tilknytningen er. Hvilken betydning vil dette ha for både fordeling av kostnader og inndeling i nettområder?

Lyse Elnett tiltrer også Energi Norge sine innspill på ny tariffmodell.

Vennlig hilsen
Lyse Elnett AS

Åshild Helland
Avdelingsleder måling og rammevilkår

Statnett SF
PB 4904 Nydalen
0423 OSLO

Deres referanse

Deres dato

Vår referanse
245957_v1/anundn

Vår dato
16.03.2018

Saksbehandler
Ånund Nerheim

Direkte telefon
51908112

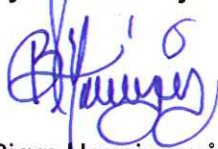
Kommentarer til Statnetts forslag til ny tariffmodell fra 2019

Vi takker for muligheten til å gi våre kommentarer til deres «Forslag til tariffmodell fra 2019 – utforming av tariffer i Sentralnettet». Lyse Produksjon viser for øvrig til Energi Norges høringsinnspill og slutter oss til deres uttalelse for forhold relatert til forslaget sine konsekvenser for produsentene.

Taket på innmatingstariffen er forankret i forordning (EU) 838/2010 for å bidra til et harmonisert kraftmarked. Det ville være mer naturlig å diskutere endringer i innmatingstariffen for produsentene dersom forordningen var gjenstand for endring, noe den ikke er. Statnett argumenterer for at en økning i innmatingstariffen for produsentene ikke er av vesentlig økonomisk betydning, men samtidig peker rapporten også på at «produsentene har begrenset mulighet til å velte økte tariffkostnader over i kraftprisen»¹. En økning av tariffen vil inngå i produsentenes driftskostnader og kan føre til en svekkelse av effektiviteten i utnyttelsen av utbygde kraftressurser og etablering av ny kraftproduksjon i Norge.

Lyse Produksjon AS mener på denne bakgrunn at endringer i innmatingstariffen for produsenter ikke bør gjennomføres.

Vennlig hilsen
Lyse Produksjon AS

Bjørn Honningsvåg
Administrerende direktør

Ånund Nerheim

¹ Forslag til tariffmodell fra 2019 – utforming av tariffer i Sentralnettet s.32

Statnett SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Deres ref.: Thor Erik Gammeltvedt	Deres brev av: Januar 2018	Vår ref.: 18/00118-2 – 742 PK/SRK	Dato: 15.03.2018
--	--------------------------------------	---	----------------------------

Innspill tariffmodell 2019

Mørenett har sett på den foreslåtte tariffmodellen fra 2019, og prøvd å vurdere om forslaget/den effektbaserte områdemodellen vil kunne gi bedre prissignaler og bedre samfunnsøkonomiske signaler sammenlignet med dagens k-faktor-modell.

Det er mål at den nye modellen skal gi incentiver til å kunne påvirke de langsiktige utviklingsbehov i nettet på en samfunnsøkonomisk måte. En ulempe er at en vesentlig del av de potensielle nettinvesteringer som modellen har ambisjoner å påvirke gjennom nye områdevisse prissignaler alt er besluttet utbygd. Det er dermed begrenset hva modellen vil kunne påvirke i forhold til målet. Det er kanskje tvert imot en fare for at modellen vil «viske ut» mer regionale lokaliseringssignaler, som vi i dag oppnår gjennom k-faktor-modell og marginaltapsprising.

Der er store variasjoner med hensyn til effekt- og energibalanse innenfor de foreslåtte nettbegrensningsområdene. Det vil også regionalt innenfor de foreslåtte «nettbegrensningsområdene» være viktig ut fra samfunnsøkonomiske prinsipper å kunne gi lokaliseringssignaler. Like viktig som at Statnett gir lokaliseringssignaler i Transmisjonsnettet er det at vi er i stand til å gi signaler i de underliggende nettnivå.

Det er uforståelig for Mørenett hvordan vi skal være i stand til å anvende modellen i det aktuelle nettbegrensningsområdet, og derigjennom gi kundene lokaliseringssignaler. Vi ser ikke hvordan vi skal være i stand til å formidle incentiver i den foreslåtte modellen til kundene.

Vi ser heller ikke hvordan vi skal være i stand til å gi mer regionale incentiver.

Dagens k-faktor modell gir klare incentiver til hvor det er samfunnsøkonomisk å etablere seg i nettet. Den virker «rettfærdig», er forståelig og enkel å viderefølge til kunder.

Den foreslåtte modellen vil også kunne endre fordeling av de faste kostnadene i nettet uten at dette føles rimelig. Områder med mye produksjon og mye industri vil i mange tilfeller komme dårligere ut enn i dag, og medføre ny energi i debatten om utjevning av nettleien.

Mørenett støtter ikke forslaget om å innføre den nye områdevisse effektbaserte modellen. Vi mener de samlede samfunnsøkonomiske målene oppnås bedre med dagens k-faktor-modell, og at denne må beholdes.

Med hilsen
Mørenett AS

Peter W Kirkebø

Statnett SF

PB 4904 Nydalen

0423 Oslo

Norge

23. mars 2018

Vår ref. 530038/v3

Deres ref.

Innspill til tariffmodell 2019

Vi viser til høringen om Statnett sitt forslag til ny modell for sentralnettstariffen.

NITO er Norges største fagorganisasjon for ingeniører og teknologer, med over 87 000 medlemmer. Mange av dem jobber innenfor kraftforsyningen og kraftforedlende industri.

Statnett er inne i en periode med historisk høy utbyggingsaktivitet, som innebærer at de samlede nettkostnadene stiger. Begrunnelsen for det høye investeringsnivået er at kraftsystemet er i endring, kombinert med et stort reinvesteringsbehov i eksisterende nett. Det er positivt med økt nettkapasitet over hele landet og bedre forsyningssikkerhet i viktige områder. Samtidig bygges det kapasitet til å ta inn nytt forbruk og ny produksjon, samt nye mellomlandsforbindelser. Tilknytning av ny produksjon og økt handelskapasitet står for halvparten av de planlagte investeringene i nettet i perioden 2012 til 2022.

Ifølge Statnett er målet med forslaget til ny modell for sentralnettstariffen å etablere en modell som er bedre tilpasset de omfattende endringene kraftsystemet står overfor og dermed legge til rette for en mer samfunnsøkonomisk effektiv utvikling og utnyttelse av kraftsystemet. NITO er imidlertid bekymret for konsekvensene for industrien av den foreslåtte tariffmodellen.

SFBH tariffen er nylig innarbeidet og godkjent. Det er prematurt å endre tariffen så kort tid etter en ny tariff er etablert. Det sender negative signaler til markedet når tariffen er gjenstand for stadige endringer. NITO mener det er avgjørende med langsiktighet og rettferdighet i tariffregimet.

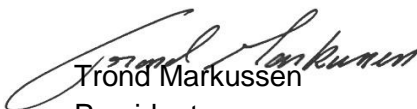
I tillegg til endringen i tariffen foreslår Statnett å øke tariffnivået for industrien med mange hundre millioner i året. Økningen er betydelig for en rekke aktører innen kraftforedlende industri, og vil påføre så store kostnader at fremtidige investeringer kan utebli. Deler av de økte investeringene kommer også industrien til gode, men brorparten av investeringene er knyttet til tilrettelegging for kraftutbygginger (fornybarsatsning) og oppgraderinger for å muliggjøre krafteksport gjennom nye kabler. NITO er kritisk til at store deler av kostnadene som nå foreslås dekket av industrien er for å gjennomføre prosjekter som i all hovedsak er rettet mot bygging av utlandskabler samt nettførsterkninger som utlandskablene fordrer. I tillegg investere det mange milliarder for å legge til rette for elektrifisering av petroleumssektoren. Disse kostnadene skal også belastes industrien på land.

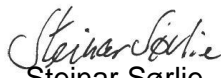
Det er for tiden store investeringer i aluminium i Norge, og selskapene har store investeringsplaner framover. Innen kraftforedlende industri utgjør kraftkostnader, inkludert nettleie, gjerne over 30% av driftskostnadene. For bedrifter som f.eks. Hydro og Alcoa alene kan nettleien øke med flere hundre

millioner kroner per år med dersom det nye forslaget til tariffmodell gjennomføres. Flere industristeder langs kysten er fortsatt helt avhengig av forutsigbare kraftpriser. Virksomhetene som rammes av dette er globalt konkurranseutsatte, og slike lokale ekstraregninger går rett inn og svekker bunnlinjen. NITO frykter for investeringsprogrammene til industrien dersom det foreslåtte nye nettleienivået og -strukturen gjennomføres. Stabile rammevilkår er en forutsetning for fremtidstro og investeringer

På denne bakgrunn går NITO imot de foreslåtte endringene av tariffregimet. NITO mener Statnett framover må prioritere forsyningssikkerhet fremfor tiltak ment å eksportere kraft ut av landet. Tariffgrunnlaget til industrien må reduseres, både i lys av nytten de representerer for nettet, og at de nye investeringene i begrenset grad er utløst av industriens behov eller hensynet til generell forsyningssikkerhet. Statnett bør opprettholde dagens SFBH ordning, det er altfor tidlig med endringer. Forutsigbarhet er avgjørende for et godt investeringsregime.

Med vennlig hilsen

Trond Markussen
President

Steinar Sørli
Generalsekretær

Nyheter

Nyhetsarkiv 2018

Nyhetsarkiv 2017

Nyhetsarkiv 2016

Nyhetsarkiv 2015

Nyhetsarkiv 2014

Nyhetsarkiv 2013

Nyhetsarkiv 2012

Nyhetsarkiv 2011

> Pressesenter

Tariff for 2015 vedtatt

Styret i Statnett SF vedtok fredag tariffen for sentralnettet for 2015. Samtidig vedtok styret en **ny tariffmodell som differensierer tarifferingen av store forbrukskunder etter nettmessig nytte. Tariffen sikrer en samfunnsøkonomisk fornuftig fordeling av finansieringen av de nødvendige investeringene i neste generasjon sentralnett.**

Tariffsatsen for forbruk øker fra 170 kr per kW i 2014 til 200 kr per kW i 2015. Tariffsatsen for innmating av produksjon beholdes uendret på 1 øre per kWh pluss 0,2 øre per kWh i påslag for systemdriftskostnader.

Samtidig vedtok også styret i Statnett en ny tariffmodell som legger til rette for differensiering av tariffen for forbruk etter den nettmessige nytten forbrukeren yter til systemet. Denne modellen er utarbeidet etter løpende drøftinger med kundeorganisasjonene. Modellen gjelder forbruk på over 15 MW i mer enn 5000 av årets timer.

-Vi skal investere store summer i utviklingen av sentralnettet, sier konserndirektør Bente Haaland. -Da er det viktig at tariffene er basert på riktige samfunnsøkonomiske prinsipper og dermed at finansieringen av investeringene blir deretter. **Store forbrukere med stabilt forbruk er viktig for å sikre god forutsigbarhet i planlegging og drift av sentralnettet.**

Modellen innebærer i korthet at stabilitetsegenskaper ved forbruket gir redusert nettariff i forhold til vedtatt tariffsats for forbruk. Stabilitet i forbruket er verdifullt for nettet, både ved at systemdriftskostnader kan holdes nede og ved at et mer stabilt forbruksmønster gir grunnlag for et lavere investeringsbehov over tid.

For produksjon holdes tariffen på samme nivå.

Energiledet i tariffen vil fastsettes med basis i områdepris, ikke systempris slik systemet har vært siden tariffstrategien for 2014-2018 ble vedtatt. Denne endringen kommer etter tilbakemeldinger fra produsenten

Statnett SF
PB 4904 Nydalen,
0423 Oslo

gro.ballestad@statnett.no

15.03.2018

Innspill tariffmodell 2019

Vi viser til Rapport Forslag til tariffmodell fra 2019 med undertittel Utforming av tariffer i transmisjonsnett og ønsker med dette å gi våre kommentarer på vegne av Norcem AS.

Norcem er en del av det internasjonale byggevarekonsernet HeidelbergCement og er en betydelig aktør innenfor tilvirkning av sement. Norcem har to sementfabrikker i Norge. Norcem Brevik i Porsgrunn produserer ca 1.300.000 tonn sement årlig og har et el forbruk på 180 GWh. Norcem Kjøpsvik i Tysfjord produserer ca 500.000 tonn sement årlig og har et el forbruk på 80 GWh.

Norcem Brevik er i dag definert som storforbruker og har k-faktor rabatt fra sentralnettet.

Norcem Kjøpsvik opererer i det samme markedet som Brevik og er i betydelig grad utsatt for konkurranse både i form av import samt internasjonal konkurranse ved eksport. Norcem Kjøpsvik eksporter primært til Russland og USA. Norcem Kjøpsvik har på samme måte som Norcem Brevik meget høy energi-intensitet, både i form av elektrisitetsforbruk samt i form av forskjellige brensler, kull og alternative brensler, til sementovnen. Norcem Kjøpsvik tilfredsstiller videre kravet til brukstid med god margin. Også det gamle kravet på 7.000 timer tilfredsstilles av Norcem Kjøpsvik. Norcem Kjøpsvik har en installert effekt på 16 MW, men har av flere grunner ligget på et uttak på 12 MW.

Norcem Kjøpsvik er ene og alene på grunn av manglende 3MW effekt uttak ikke definert som storforbruker og følgelig ikke inkludert i rabattordningen for SFHB-bedrifter. Norcem Kjøpsvik har en nettleietariff som er ca 3 ganger høyere enn Norcem Brevik

Norcem Kjøpsvik ligger i det foreslåtte nettavregningsområdet SN2, Nordland, som er et overskuddsområde og lokalt har kraftoverskudd bak bedriften. Norcem Kjøpsvik er en av de største enkeltkundene i området.

Norcem mener at dagens modell er for tilfeldig og i noen tilfeller sterkt diskriminerende. Dette er svært tydelig i Norcem Breviks eget område hvor våre nabobedrifter tilknyttet nettstasjon Grenland har k-faktor 0,562, mens Norcem Brevik, som er tilknyttet nettstasjon Porsgrunn, ikke får noen k-faktor rabatt i regionalnettet. I så måte ser vi på en områdebasert modell som mer rettferdig og mer hensiktsmessig med tanke på målsettingen for rabatt ordningen.

Ordningen kan derimot forbedres ytterligere ved å justere noe på kravet til effektuttak. Kravet til brukstid er allerede justert ned fra 7.000 timer til 5.000 timer, og dette ser vi på som lavt nok. Effektkravet bør derimot enten justeres ned i forhold til målt effektuttak, eller settes i forhold til installert effekt. Dette vil sikre at ellers sammenlignbare bedrifter som opererer i det samme markedet, i vårt eksempel representert ved Norcem Brevik og Norcem Kjøpsvik, likestilles samt at insentivene i ordningen forsterkes ved at fokuset blir brukstid og jevnt uttak mer enn å maksimere effekt uttaket.

Vi mener også at en gjennomgående tariff som inkluderer både sentralnettet og regionalnettet vil bidra til en mer rettferdig modell, jfr. vårt tilfelle for Norcem Brevik i Porsgrunn.

Norcem vil for øvrig på vegne av all norsk industri som er utsatt for internasjonal konkurranse uttrykke bekymring for den utviklingen vi har sett, og kommer til å få, vedrørende kostnadene på driften av nettet. Spesielt kostnader som ikke bidrar til økt sikkerhet bør bekostes av de partene som har direkte interesse i investeringen og ikke belastes forbrukerne og industrien generelt. Vi ser det derfor prinsipielt som en riktig tilnærming når Statnett forsøker å avgrense regningen til de store industribedriftene til den kostnaden disse bedriftene kan sies å være ansvarlig for. For industri som opererer i internasjonal konkurranse er det i tillegg, slik vi også oppfatter Statnett, viktig at industrien ikke betaler mer enn de kostnadene industrien forårsaker.

KONKLUSJON

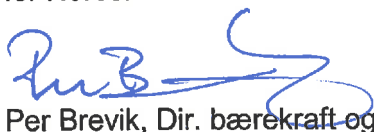
Norcem støtter de foreslåtte endringer og prinsipper i ny nettmodell, og mener denne modellen generelt er mer hensiktsmessig og rettferdig enn dagens modell. Norcem mener derimot at kravet til effektuttak må reduseres, slik som kravet til brukstid allerede har blitt redusert. Et absolutt krav kan slå veldig feil ut og bør praktiseres skjønnsmessig på grunnlag av en helhetlig analyse i hvert enkelt tilfelle.

Et effektuttak på for eksempel 10 MW vil også inkludere de fleste av industribedriftene som i dag faller utenfor de foreslåtte kravene på dette punktet, men som for Norcem Kjøpsvik, tilfredsstiller de øvrige kravene på samtlige områder, inklusive geografisk beliggenhet i et overskuddsområde. Her er det relevant til å vise til det tyske regelverket, som gir kunder med uttak over 10 GWh rett til å få sin nettleie spesielt vurdert med tanke på kostnadsriktighet.

Kravet om å være tilknyttet et spenningsnivå på 33kV eller høyere antar vi er en inkurie ettersom de fleste bedriftene det er snakk om er tilknyttet på 11kV nivå og høyere.

Med vennlig hilsen

for Norcem AS

Per Brevik, Dir. bærekraft og alternativt brensel

STATNETT

POSTBOKS 4904 Nydalen
0423 OSLO

Deres ref.:

Deres brev av:

Vår ref.:

BP/18/515-1/741.1

Dato:

13.03.2018

HØRINGSSVAR - NY TARIFFMODELL FOR STATNETT FRA 2019

Det vises til høring av Statnetts foreslåtte tariffmodell fra 2019.

Nordlandsnett AS (NOR) støtter ikke Statnetts forslag om å erstatte dagens k-faktormodell med en effektbasert områdemodell. Det vises blant annet til følgende fra Energi Norge sitt høringssvar vedrørende Statnetts foreslåtte tariffmodell:

«K-faktorens viktigste begrunnelse er at den reflekterer at det er varierende behov for transmisjonsnett. K-faktoren er således en velbegrunnet videreføring av den avregningspraksis som ble innført i 1992. Den gang ble avregningsgrunnlaget fastsatt som målt belastning i høylasttiden korrigert for ledig vintereffekt bak aktuelt punkt. I tillegg betalte alt forbruk og produksjon i det underliggende regionalnettet og distribusjonsnettet en bruttoavgift til sentralnettet (10 kr/kWh) hvor avregningsgrunnlaget var installert ytelse/maksimalt forbruk. Ved å droppe k-faktor, nærmer vi oss ren bruttotariffing og sier i realiteten at all kraft tas ut fra sentralnettet, eller at alt forbruk bak det enkelte sentralnettpunkt har full reserve i sentralnettet. Dette er ikke situasjonen. Man kan ikke fjerne k-faktormodellen med Statnetts begrunnelse.»

Det ovenfornevnte argumentet er høyaktuelt i nettområdet til NOR. Størstedelen av forbruket og produksjonen i regionalnettet vårt ligger under Salten trafostasjon. Stasjonen har begrenset overføringskapasitet både for produksjon og uttak av kraft, noe som gjør at man i mindre grad kan benytte seg av kapasiteten i transmisjonsnettet for innmating og uttak av kraft. Videre er transmisjonsnettet sterkt utsatt for feil og avbrudd ved ekstremvær, senest under stormen Ylva i 2017. Under denne stormen var transmisjonsnettet til og fra Salten utkoblet, og forsyningen i området var sikret gjennom kraftverkene i regionalnettet og øydrift av dette.

Vi mener ovenfornevnte viser at begrunnelsen for k-faktormodellen, med at det er varierende behov for transmisjonsnettet, fremdeles er aktuell. Med bakgrunn i dette støtter vi ikke Statnetts forslag om å fjerne k-faktormodellen, og ber om at den videreføres i den nye tariffmodellen.

Med vennlig hilsen
Nordlandsnett AS

Bjørn Bjørstad Pedersen
Sivilingeniør - Utredninger Nettanalyser og Nettariffer
Tlf. 959 46 132

Statnett SF
PB 4904 Nydalen
0423 Oslo

Deres ref: "Innspill tariffmodell 2019"

Vår ref: olo

Dato: 16.03.2018

Innspill til rapporten "Forslag til tariffmodell fra 2019"

Norsk Industri representerer kraftforedlende industri og flere av landets største enkeltbidragsytere til kostnadsdekning for transmisjonsnett og underliggende nett. Industrien står for en betydelig verdiskaping og eksport av ulike industriprodukter basert på klimavennlig og fornybar kraft. Våre bedrifters konkurransevne påvirkes av energikostnader, der utgifter til nett er en sentral komponent. Vi takker for muligheten til å avgi innspill på en sak som har stor innvirkning på industriens økonomiske situasjon og fremtidig investeringsevne.

Oppsummering

Statnett utfører nå en historisk utbygging av transmisjonsnettet, i stor grad bestående og utløst av nye kabler og tilrettelegging for utenlandshandel, samt tilrettelegging for mer fornybar kraft. Industriens behov er ikke en sentral utløsende faktor. Statnetts forslag til tariffmodell for industrien, som innebærer betydelig økte kostnader og uforutsigbarhet, synliggjør hvilken risiko industrien får i det kommende tiåret med dramatisk økning i tillatt tariffgrunnlag og ingen eller svært begrensede muligheter for å øke bidraget fra kraftproduksjon. Investeringer i videre drift og utvikling av industrivirksomhet i Norge blir dermed mer krevende å gjennomføre. Det er derfor helt avgjørende at nettutviklingen blir så kostnadseffektiv som mulig.

Statnetts forslag til ny tariffmodell inneholder en rekke elementer som skiller seg vesentlig fra dagens modell. En viktig konsekvens av den foreslåtte modellen er at den gir en samlet økning i tariffen for industrien utover det som følger direkte av kommende investeringsvolum. Modellens samlede virkning er en økning i årlige nettkostnader på omkring 350 millioner kroner for industri, hvis inndekningsandel av residuale kostnader øker fra 6% til 11%. Dette inkluderer ikke kostnadsøkninger i det underliggende nettet. Den nye modellen skaper derfor en skarp økonomisk usikkerhet for norsk industriaktivitet – en usikkerhet som forsterkes av at både modellen og begrunnelsen i seg selv er ny og konsekvensomfanget er ukjent.

Det viktigste enkeltelementet for industrien i den nye modellen er en omlegging av tariffreduksjonen for stort forbruk. Nettopp dette elementet er nylig avvist av NVE, og Statnett arbeider nå med en alternativ ordning.

Norsk Industri stilte i forståelse med Statnett pågående arbeid med utredninger, og utarbeidelse av uttalelse til industritariffen, i bero inntil nærmere avklaring av grunnlag for ny tariffmodell foreligger, og vil ettersende høringsinnspill til SFHB-ordning i et supplerende brev så snart nødvendige eksterne utredninger som nå utføres er avsluttet. Vi kommer raskt tilbake til når en oversendelse vil skje.

Generelt vil Norsk Industri understreke at den kraftintensive industrien er utsatt for en betydelig internasjonal konkurranse og har en høy energiintensitet. Videre har industriforbruk og industribedriftenes kraftprofil med høyt stabilt uttak egenskaper som er nettrelaterte og som bidrar til reduserte kostnader for Statnett. Et gitt effektuttak fra industrien krever dessuten lavere nettinvesteringer og kapitalkostnader enn tilsvarende effektuttak fra alminnelig forsyning. Industriforbruk er kjennetegnet med store effektuttak i enkeltpunkt i nettet, mens alminnelig forsyning vil være fordelt og distribuert i mange punkter med høy geografisk

spredning, og med langt mindre effektuttak. Samlet gir derfor dette grunnlag for en fortsatt betydelig tariffreduksjon basert på objektive og dokumenterbare kriterier.

Hva gjelder SFHB-ordning har vi en spesifikk bemerkning: Statnett foreslår at industriens inndekningsandel av residuale kostnader øker fra 6% til 11%. Dette er ubegrunnet, og etter vårt syn er det ikke grunnlag for å hevde at den relative prisfølsomheten mellom industri og alminnelig forsyning er endret for kommende periode i forhold til de siste årene. En kostnadsøkning av dette omfanget er dessuten en dramatisk omlegging for en industri med behov for langsiktige rammebetingelser og regulatorisk forutsigbarhet.

Norsk Industri kan ikke se at det finnes en tilstrekkelig lokaliseringmessig begrunnelse i det foreslåtte alternativet til dagens k-faktormodell. Den nye modellen er mangelfullt begrunnet, konsekvensene for industrien er for dårlig utredet, og den valgte modellen har klare mangler.

Det er varslet at NVE arbeider med et nytt forslag for å kunne kreve anleggsbidrag i masket nett. Norsk industri ser det som naturlig at en eventuell innføring av dette kobles til tariffmodellen for stort forbruk og den foreslåtte lokaliseringsfaktoren.

Ca 2/3 av industrien (stort forbruk) er tilknyttet distribusjonsnettet, der kostnadene kan være vesentlig høyere enn i transmisjonsnettet. Nettilknytningsnivå kan ofte være tilfeldig og vilkårlig begrunnet. Statnett bør, som en del av denne høringsprosessen, vurdere effekten av foreslått modell ut fra hvor industrikundene er tilknyttet. Vårt prinsipielle standpunkt er at industrien bør tariffes likt uavhengig av hvilket nettnivå forbruket er tilknyttet.

Hvorvidt det videre arbeidet med, og nødvendig forankring av, tariffmodellen knyttet til ny industritariff og lokaliseringssignal muliggjør en implementering i 2019 synes å være uklart. En utsatt implementering av endringer synes således å være en aktuell strategi for å sikre en robust tariffmodell som er godt forankret hos NVE og blant nettkundene. En forhastet prosess, med en svakt forankret og endringsutsatt tariffmodell som resultat, vil være veldig uheldig for en industri med stort behov for tydelighet og langsiktighet. Statnett bør avklare dette så snart som mulig.

Vi støtter Statnetts forslag om å endre dagens makstak på innmatingstariffen for produsenter i EU-reguleringen. Kraftproduksjon er utløsende for en stor del av fremtidig nettbygging og bør av samfunnsøkonomiske effektivitetshensyn ha et kostnadsansvar som svarer til en større andel av samlede nettkostnader, på lik linje med forbruk. Det er ikke samfunnsøkonomisk effektivt at forbruk subsidierer nettbygging som primært begunstiger produsenter. En måte å sørge for riktigere kostnadsfordeling mellom forbruk og produksjon er innføring av innmatingstariffer i distribusjonsnettet utover de som gjelder i dag. Vi ber Statnett vurdere dette.

Bakgrunn og generelt

Statnett foreslåtte endringer kan sammenfattes slik:

- Bytt dagens k-faktor med en annen lokaliseringstariff, nytt effektledd for produksjon og forbruk +/- 40 kr/kW i overskudd- eller underskuddsområde
- Tak på innmatingstariff bør fjernes. Det legges opp til å heve den til 2 øre/kWh eller litt mer, men EU-regulering kan forhindre at dette gjennomføres
- SFHB. Redusert sats for industrien fastsettes ved nye kriterier – prisfølsomhet målt ved størrelse, priselastisitet og eksponering for global konkurranse. Det foreslås en fast reduksjonssats på 40% for alle aktuelle bedrifter.

I tillegg foreslår Statnett en ny tariffordning for fleksibelt forbruk. Dette vil ikke implementeres nå, så forslaget begrenses til en drøfting om hvordan dette bør se ut.

En endring i tariff-modellen, slik Statnett foreslår, gir industrien en vesentlig økning i årlige nettkostnader. Statnett oppgir at årlige kostnader som følge av ny SFHB-ordning alene kan gi en netto økning på rundt 260 millioner kroner hvert år, noe som for de største energiforbrukerne kan innebære en årlig økning på titalls millioner kroner. Denne økningen baseres på dagens tariffnivå. Tariffnivået vil imidlertid øke gjennom modellperioden, fra 270 kr/kW i dag til over 500 kr/kW i 2021, slik at den reelle kostnadsøkningen per år blir langt høyere. Industriens samlede kostnadsandel for utbygging av transmisjonsnett vil øke fra rundt 6% til over 11%.

NVE har i brev form, datert 15.2, avvist Statnetts forslag til begrunnelse for lavere satser for stort forbruk. I brevet står det at "NVE ikke kan se at Statnetts forslag om differensiering av tariffen basert på relativ prisfølsomhet oppfylder kravet om *relevante nettforhold*. NVE kan heller ikke se at kriteriene om energiintensitet og internasjonal konkurranse oppfylder kravene til *objektivitet* og *kontrollerbarhet*." Innstillingen er avledet fra forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 13-1. NVE har i samme brev avvist Statnetts forslag om lokaliseringssignal for innmating fra produksjon (i underskuddsområder) basert på tilgjengelig vintereffekt. Her åpner NVE imidlertid for å endre regelverket for å tillate denne type lokaliseringssignal.

Etter avklaringer med Statnett forstår vi det slik at Statnett ønsker innspill på foreslått SFHB-ordning selv om denne modellen ikke nødvendigvis blir stående. Statnett jobber med en alternativ modell som Norsk Industri ennå ikke har kjennskap til. Uansett valgt modell er Statnetts intensjon at ny SFHB-ordning skal behandles i 2018 og implementeres i 2019. Norsk Industri vil supplere dette høringsbrevet med ett innspill om gjeldende forslag til SFHB-ordning, men vi er bekymret for at den gjeldende høringsprosessen dermed blir forhastet og ikke tilstrekkelig utredet og forankret. Vi mener derfor at dagens modell må videreføres ett år slik at en eventuell ny SFHB-ordning får en gjennomgående og god høringsprosess. For industrien er det avgjørende at ny tariffmodellen er robust i henhold til gjeldende regelverk og at modellen er mest mulig forankret hos nettkundene og hos NVE. Det poengteres i denne sammenheng også at en ny modell bør sees i sammenheng med eventuell innføring av anleggsbidrag i masket nett.

Norsk Industri presiserer at gjentatte endringer i både tariffnivå og tariffmodell skaper en uønsket regulatorisk usikkerhet for landets store energiforbrukere. Større potensielle utbygginger eller beslutninger om videre drift for anlegg blir mer krevende jo mer usikkert det langsiktige kostnadsbildet er. En tariffmodell som til stadighet endres kan ikke sies å være robust og etterprøvbart. Vi oppfordrer derfor Statnett til å bruke nødvendig tid og ressurser på å utforme en modell som er langsiktig og robust nok til å kunne videreføres over flere modellperioder uten vesentlige endringer. Dette innebærer selvfølgelig en trygg regulatorisk godkjennelse. Det er også avgjørende at Statnett vurderer bruk av prinsipper og regler for industri-tariffering i sentrale EU-land, eksempelvis Tyskland og Frankrike.

Vi merker oss for øvrig at Statnett har unnlatt å fremme forslag om gjennomgående tariff i denne prosessen. Ca 2/3 av industrien (stort forbruk) er tilknyttet distribusjonsnettet. Industrikunder i distribusjonsnettet kan ha et vesentlig høyere kostnadsnivå enn kunder i transmisjonsnettet, og det kan ofte være tilfeldige og vilkårlige grunner til at de ligger på dette nettnivået. I et tilfelle med to identiske industribedrifter, med lik prisfølsomhet, der den ene bedriften er tilknyttet transmisjonsnettet og den andre distribusjonsnettet, vil en SFHB-ordning med lik reduksjonssats slå ulikt ut (gi en ulik prosentvis justering på tariffen). Dette utfordrer effektiviteten av Statnetts foreslåtte SFHB-ordning. Statnett bør således, som en del av denne prosessen, vurdere effekten av foreslått modell ut fra hvor industrikundene er tilknyttet. Vi minner i denne anledning om vårt prinsipielle standpunkt, som er at industrien bør tariffes likt uavhengig av hvilket nettnivå forbruket er tilknyttet.

Om SFHB

Som nevnt og begrunnet over vil vi komme tilbake med våre innspill til SFHB-ordning i et supplerende brev.

Vi benytter likevel anledningen til å avgi noen kommentarer til Statnetts forslag. Vår prinsipielle holdning er at industrien, på grunn av nettmessige forhold og prisfølsomhet, ikke skal betale mer enn "sine" henførbare kostnader. Spesielt bør ikke industrien belastes kostnader for prosjekt som utløses av produksjon og produsentnytte. Statnetts foreslåtte SFHB-ordning harmonerer svakt med denne prinsipielle føringen. For eksempel anslås industriens andel av totale residuale kostnader å øke fra 6% i dag til 11% med ny modell, en økning som er ubegrunnet. Statnett har riktignok presentert et egen-beregnet anslag for industriens henførbare kostnader (figur 5-1a i høringsrapporten). Vi synes denne beregningen er krevende å forstå. Vi oppfatter det likevel slik at en tariffrabatt på 50% sammenlignet med alminnelig forsyning samsvarer med at industrien dekker sine henførbare kostnader. Det gis ingen god begrunnelse for at satsen settes til 40%, og forutsetningene bak beregningen av industriens henførbare kostnader fremstår som forenklet.

Gitt grunnpremisset om at industrien skal betale kun for sine egne henførbare kostnader ser vi ingen grunn til at kostnadsinndekningsandelen skal øke fra 6% til 11%. Vi ønsker også at Statnett tydeliggjør sin estimering av industriens henførbare kostnader og gir en langt bedre begrunnelse for satsen på 40%.

Om lokaliseringssignal

K-faktor for uttak begrunnes samfunnsøkonomisk som et korrektiv til manglende prissignaler. Prissignaler skal, i henhold til samfunnsøkonomisk teori, dekke kortsiktige marginalkostnader ved overføring og gi informasjon om hvor det er optimalt å utvide eller redusere produksjon/forbruk. Prissignaler blir imidlertid utilstrekkelige så lenge nettkapasiteten utvikles sprangvis og ikke kontinuerlig. Et nett som utvikles sprangvis vil gjøre prissignalene mindre i stand til å styre etablering av ny produksjon/nytt forbruk.

Statnetts vurdering er at det fortsatt er behov for et supplerende signal til områdepriser, anleggsbidrag og marginaltap, men at k-faktoren gir uhensiktsmessige signaler. Det foreslås dermed å fjerne k-faktoren og erstatte den med et presumptivt "bedre" lokaliseringssignal. Statnett har valgt en områdedefinert påslagsfaktor for forbruk (negativ i underskuddsområder) opp til +/- 40 kr/kW.

Norsk Industri er åpne for å diskutere alternativ til dagens k-faktormodell. For mange industribedrifter oppleves k-faktoren som vilkårlig satt, mangelfullt begrunnet og uforutsigbar. Vi er også enige med Statnett i at k-faktoren har klare mangler som lokaliseringssignal. Men den gir like fullt et insentiv til særlig stort forbruk til å heve effektuttaket i punkter der det finnes mye produksjon og bidrar til redusert nettkapasitet for å transportere kraft ut av området. Således har k-faktoren utvilsomt et visst lokaliserings-insentiv for forbruk. Samtidig bør det bemerkes at k-faktorens oppgave ikke bare er å gi lokaliseringssignal, men også finne en fordeling av residuale kostnader i sentralnettet som er kostnadsriktig og nettmessig begrunnet, og som er proporsjonalt til systembelastningen. K-faktorens hovedhensikt er å premiere "kortreist kraft" og gi lavere tariff til kunder i områder med mye produksjon, et prinsipp som har bred støtte blant nettselskapene og i lokalsamfunnene.

Hvis k-faktoren like fullt skal fjernes, og erstattes med noe annet, må det foreligge en tydelig begrunnelse for at det nye forslaget er bedre som prissignal og forslaget må vurderes nærmere før det kan konkluderes at Statnetts forslag er en god erstatning. Dette har Statnett, etter vår oppfatning, ikke gjort.

Statnetts foreslåtte alternativløsning til lokaliseringssignal er en områdebasert beregning av underskudd/overskudd basert på vintereffekt minus topplastuttak. Områdeinndelingen baseres på nettbeskrankinger avledet av Statnetts egne nettanalyser. Statnett har delt nettet inn i 16 områder, sammenlignet med dagens 191 sentralnettspunkter i k-faktorberegningen.

Vi har følgende betenknninger om ny foreslått modell:

- *Områdeinndeling er uklart begrunnet:* Statnett har valgt en områdeinndeling uten annen tilsynelatende begrunnelse enn "egne analyser". Dette er i våre øyne ikke tilstrekkelig. Det er en uklar risiko for at områdeinndelingen over tid endres, og skaper en uforutsigbarhet.
- *Håndtering av punktbelastning fjernes;* belastninger i nettet er punktvis, og vises ikke nevneverdig godt på aggregert områdenivå. Et områdebasert lokaliseringssignal gir først og fremst insentiver rettet mot flaskehals. Norsk Industri er av den oppfatning at et lokaliseringssignal i hvert fall delvis bør insentivere bedre forsyningssikkerhet, som gjøres best ved punktvis inndeling.
- *Uheldige signaler for eksisterende forbruk;* for en rekke industribedrifter betyr Statnetts omlegging en høyere nettariff som ikke nødvendigvis har en nettmessig begrunnelse. Dette er svært uheldig, og har ingen sammenheng med tydelige lokaliseringssignal for forbruk.
- *Lokaliseringssignal til forbruk i produksjonstunge punkter svekkes;* Vi påpeker at det er stor variasjon i nettkvalitet og forsyningssikkerhet innenfor de områdene som er valgt. I produksjonstunge punkter i underskuddsområder forsvinner et viktig forbrukslokaliseringssignal. Dette innebærer også et brudd med et veletablert prinsipp i tariff-sammenheng, som tilsier en forbedret fordeling av nettkostnader mellom produksjons- og forbruksområder.
- *Ingen signal for produksjon;* Norsk Industri har en rekke ganger påpekt at lokaliseringssignal må gjelde for produksjon så vel som forbruk. Statnett implementerte dette delvis i sin foreslåtte modell, men NVE har, som nevnt, avvist muligheten for å innføre et lokaliseringssignal for innmating fra produksjon. Dette er en kritisk mangel ved foreslått modell.
- *Forutsigbarhet og varighet av signal;* Statnett har ikke angitt hvordan de vil sikre at lokaliseringssignalet har en varighet og forutsigbarhet som gjør at dette kan legges til grunn for etablering og lokalisering av nytt forbruk i henhold til gjeldende balanse (overskudd/underskudd).
- *Absolutt justering for prissignal.* Statnett foreslår at lokaliseringssignalet skal gis gjennom en absolutt justering (opp til +/- 40 kr/kWh), mens en alternativt kan gi en relativ/prosentvis justering noe k-faktoren gjør. Det er ikke åpenbart at en absolutt justering gir et riktigere og det ønskede prissignalet, og et lokaliseringssignal må også ses i sammenheng med tariffingsnivået ellers i transmisjonsnettet.

Den foreslåtte områdeinndelingen innebærer at eksisterende kunder, herunder industri, i visse enkeltområder, får et lokaliseringsmessig begrunnet påslag i tariffen uten som ikke gir reelle lokaliseringssinsentiv. Derimot gir det et signal om å redusere effektuttaket i underskuddsområder, som igjen kan dempe produksjon i samme område. Eventuell innføring av anleggsbidrag i masket nett kan fungere bedre i de tilfeller økt effektuttak gjør nettinvesteringer nødvendig. NVEs kommende forslag til anleggsbidrag bør derfor vurderes i den sammenheng. Anleggsbidrag er en direktekobling mellom økt behov for netttuttak i et bestemt område og hvor god evne nettet har til å håndtere økt netttuttak.

Vår konklusjon: Statnetts foreslåtte modell vil trolig gi mer forutsigbare tariffer enn dagens vilkårlige k-faktormodell, men gir ellers så vidt vi kan se ikke forbedrede lokaliseringssignal på kort og lengre sikt. Den nye modellen bør begrunnes bedre, konsekvensene for industrien er ikke sporbare og må utredes bedre, og den valgte modellens klare mangler som lokaliseringssignal må forbedres. Ytterligere vurderinger må som et minimum gjøres før eventuell beslutning og implementering.

Om tak på innmatingstariff

Statnett konkluderer helt riktig i sin rapport at tak på innmatingstariff bidrar til at man ikke får en riktig fordeling av nettkostnader fremover i tid i lys av den betydelige kostnadsveksten som Statnett har det neste tiåret. Produsentene som gruppe vil ikke påvirkes av kostnadsøkninger i nettet, hvilket betyr at industrien og andre forbrukere i praksis subsidierer nettutbygging som produsenter tjener på. Utenlandskabler er et relevant eksempel. Et vedvarende lavt tak på innmatingstariff i en situasjon med økende nettkostnader gir et samfunnsøkonomisk effektivitetstap¹.

Basert på Statnetts Nettutviklingsplan for 2017, så defineres minst halvparten av oppgitte prosjekter som tilrettelegging for ny produksjon økt handelskapasitet. Denne andelen vil trolig øke fremover. Hvis ny kraftproduksjon, utløst av disse nettprosjektene, går til eksport og ikke dekker kostnadene i nettet gir dette et samfunnsøkonomisk tap og vesentlig høyere kostnader for forbrukere. Rent prinsipielt bør handelsdrevne investeringer i størst mulig grad dekkes av produsentene og ikke forbrukerne.

Statnett mener at en økning på innmatingstariffen til 2 øre/kWh har små konsekvenser for eksisterende og ny fornybar kraftproduksjon. Imidlertid er tak på innmatingstariff regulert gjennom EU-direktiv, og Statnett kan ikke uten videre gjøre tillempinger. Vi støtter absolutt Statnetts intensjon om å jobbe for en endring i EU-regelverket, men ser en stor utfordring til å oppnå resultater. Det er derfor en stor risiko for at taket på innmatingstariffen blir liggende der det er, og at industrien følgelig må betale langt mer for nettutbygging hovedsakelig utløst av kraftprodusenters behov. Dette elementet bør ha stor tyngde i diskusjonen om tariffreduksjoner for store (og konkurranseutsatte) energiforbrukere.

Vi ønsker å gjøre Statnett oppmerksom på nettselskapers mulighet til å innføre innmatingstariff for produksjon i underliggende nett. Dette er, så vidt vi skjønner, ikke underlagt samme EU regulering som innmatingstariff på transmisjonsnett. I tillegg vil det dempe kostnadspress på forbruk i underliggende nettnivåer. Vi bemerker at et slikt distribusjonsnettelement trolig vil måtte være en fastsatt og ta utgangspunkt i transmisjonsnettstariffen. Det er naturlig å se for seg at denne vurderingen forlenges til hvordan industrien tarifferes ulikt på ulike nettnivå. En innmatingstariff for produksjon i underliggende nettnivå er mer prinsipielt forenlig med gjennomgående nettstariff for industri, som vi lenge har tatt til orde for og som vil gi en riktigere kostnadsfordeling mellom industri og produksjon.

Om kostnader for egen transformering

Norsk Industri støtter Statnett forslag om at kunder som selv står for transformering fra transmisjonsnettets spenningsnivå ikke skal betale for transformering gjennom tariffen for transmisjonsnettet og mener at dette bør behandles og implementeres uavhengig av utfallet for de andre forslagene i rapporten.

¹ Se Thema (2017): "Fordeling av residuale nettkostnader mellom produksjon og forbruk". 2017-19.

Med vennlig hilsen
Norsk Industri

Ole Børge Yttredal
Direktør Energi- og miljøavdelingen

Skøyen, 4. april 2018

Statnett SF
PB 4904 Nydalen
0423 Oslo

Norske Skog ønsker å gi innspill til Statnetts forslag til ny tariffmodell for kraftforedlende næringer i Norge. I vårt høringsvar mener vi fastlandsindustrien når vi skriver industrien.

Om Norske Skog

Norske Skogindustrier ASA, som var børsnotert på Oslo Børs, ble av styret i selskapet slått konkurs den 19. desember i 2017 etter en lang og omfattende forhandlingsperiode mellom obligasjonseiere og ulike investorgrupper. Norske Skog AS ble det nye morselskapet i Norske Skog konsernet og eier 7 fabrikker i fem land med salgs- og markedsføringsaktiviteter til over 80 land. To av de største anleggene ligger henholdsvis i Halden og Skogn og drives av henholdsvis Norske Skog Saugbrugs AS og Norske Skog Skogn AS. Driften ved samtlige fabrikker var uberørt av konkursen. Gjennom en auksjonsprosess, som avsluttes i disse dager, vil Norske Skog AS få en ny eier.

Situasjonen for skogindustrien i Norge er utfordrende, og til dels kritisk. For mange produktområder er kompetanse- og utviklingsmiljøet helt i verdensklasse, men den økonomiske utviklingen med de rammebetingelser skognæringen har, gjør at utnyttelsen og verdiskapingen reduseres. En utvikling med ytterligere svekkelse av norske rammebetingelser vil være dramatiske for evnen til treforedlingsindustrien til å overleve på lang sikt. Norske Skog har to produksjonsbedrifter i Norge, som er Norske Skog Skogn AS og Norske Skog Saugbrugs AS. De eksporterer tilnærmevis 100 % av produksjonen i Norge til i hovedsak Europa og USA og er derfor svært sensitiv til endringer i norske rammebetingelser.

Norske Skog i Norge er tilnærmevis en 100 prosent fornybar industribedrift. Hovedinnsatsfaktorene er grantømmer, returpapir og vannkraft. De norske fabrikkene Skogn og Saugbrugs hadde til sammen ca 4 milliarder i omsetning per år de siste 5 årene. Brutto driftsmarginen har i denne perioden ligget mellom 5-10 %. Endringer i norske rammevilkår vil således ha vesentlig betydning for lønnsomheten til de norske anleggene og muligheten for å gjøre store investeringer for fremtiden i disse anleggene.

Treforedlingsbransjen gjennomgår en omfattende transformasjon fra rene papirdrevne virksomheter til utvikling av industriklynger med tømmer som basisråvare. Her kan vi nevne pågående prosjekter som omfatter bygging, drift og/eller utvikling av biogassanlegg, biokull til smelteverksindustrien, isolasjonsmaterialer, produkter basert på nanocellulose (MFC – mikro fibrillær cellulose), etc og eventuelle konverteringer av eksisterende papirmaskiner til andre produkter.

Prinsipielt om Statnetts investeringsambisjoner

Statnett har betydelige investeringsambisjoner i perioden 2018 og foreløpig frem til 2025. Med unntak av to år i 13 års perioden fra 2013 til 2026 investeres det over 4 milliarder kroner årlig og i gjennomsnitt nærmere 6 milliarder kroner årlig. Det investeres nær 50 milliarder i denne perioden hvor kun 12% kan relateres direkte til industrien. De øvrige investeringene går til andre formål som nettutbygging knyttet til utenlandskabler (handelskapasitet), fornybar energi samt elektrifisering av sokkelen. Samtidig foreslår Statnett å øke industriens andel av nettutgiftene fra 6 % til 11 %. Uten å dissekere konsekvensene for prisutviklingen i kraftmarkedet som følge av økt handelskapasitet, vil vi påpeke urimeligheten i at industriens andel av nettkostnadene økes

fra 6 % til 11 % med den konsekvens at den årlige tariffsatsen for forbruk i kr/kW øker fra 200 i 2015 til 550 i 2021.

For Norske Skog øker nettkostnadene fra 23 i 2014 til nærmere 60 millioner kroner i 2022. Fra å utgjøre rundt 1/10 av brutto driftsmargin i den siste 5 årsperioden øker nettkostnadene til rundt ¼ av brutto driftsmargin i løpet av den neste tariffperioden. Dette er en betydelig kostnadsulempe for oss. Vi står helt uten alternative muligheter til å overføre disse særnorske kostnadsulempene på våre kunder fordi salgsprisene for våre produkter fastsattes i et globalt marked basert på tilbud og etterspørsel. Ettersom store deler av investeringene og dermed økningene i nettkostnadene skyldes vesentlige investeringer i elektrifisering av sokkelen, mer fornybar kraft og bygging av utenlandskabler bør næringer som drar nytte av disse investeringene som oljesektoren og krafteksportører bære en større del av de totale nettkostnadene og ikke overføre kostnadsøkningene til en allerede konkurranseutsatt industri.

Vi anbefaler derfor Statnett til i det minste å beholde industriens andel av nettkostnadene til 6 % som i inneværende periode.

Statnetts investeringsambisjoner

Vi forstår at Statnett har en samfunnsoppgave nedfelt i energiloven, men det bør allikevel være betimelig å stille spørsmål om ikke de store investeringene i de nærmeste årene bør skyves ut i tid. Dette vil gi industrien og forbrukerne lengre tid til å tilpasse seg et stabilt høyere tariffsatsnivå. Effekten av investeringsplanene gir kraftige nettkostnadsøkninger hvert år. En tredobling av tariffen på tre år for Norske Skog forverrer både vår relative globale konkurranseposisjon og kraftig lønnsomheten ved våre anlegg i Norge . Evnen til å foreta nødvendige transformatoriske investeringsgrep som trengs i treforedlingsindustrien vil samtidig bli vesentlig forringet og kan av lønnsomhetsårsaker bli forskjøvet i tid, som også vil påvirke vår konkurransesituasjon.

Vi anbefaler Statnett til å gjennomgå de foreslåtte investeringsambisjonene med sikte på å utsette deler av investeringsaktivitetene eller fordele nettkostnadene etter reell nytteverdi.

Lokaliseringsfaktor

Statnett foreslår å skifte ut dagens k-faktor med en annen lokaliseringstariff, nytt effektledd for produksjon og forbruk +/- 40 kr/kW i overskudd- eller underskuddsområde.

Ulemper ved k-faktormodellen

Statnetts foreslåtte modell gir mer forutsigbare nett-tariffer enn k-faktormodellen. K-faktormodellen er vilkårlig innrettet og lite forutsigbar for industrien. Nåværende nett-tariffmodell kan gi betydelige og uforståelige utslag i k-faktoren selv om industribedrifter er tilnærmedesvis lokalisert i samme geografiske område. Norske Skog Saugbrugs lider i dag en slik skjebne hvilket gir en merkostnad på 8 millioner kroner per år. Betydelige variasjoner i k-faktoren for bedrifter i samme geografiske område er både pedagogisk og konkurransemessig uforståelig og skaper tilfeldige skjevheter i den relative konkurransemessige posisjonen mellom enkeltbedrifter.

Vi støtter Statnetts forslag om å skifte ut dagens k-faktormodell.

Suboptimalitet ved ny områdeinndeling

Statnetts foreslåtte alternativløsning til lokaliseringssignal er en områdebasert beregning av underskudd/overskudd basert på vintereffekt minus topplastuttak. Områdeinndelingen baseres på nettbeskrankinger avledet av Statnetts egne nettanalyser. Statnett har delt nettet inn i 16 områder, sammenlignet med dagens 191 sentralnettpunkter i k-faktorberegningen.

Vi har følgende merknader til:

- *Fra k-faktor til områdeinndeling:* Statnett har valgt en områdeinndeling uten annen tilsynelatende begrunnelse enn "egne analyser". Det er skapt helt nye områder som rent geografisk er uforståelig. Gjennom årtier har Statnett utbygd transmisjonsnettet for å tilpasse forsyningssikkerhet og kapasitet til eksisterende forbruk. Statnett skaper en industriell lokaliseringsrevolusjon som er enestående i europeisk sammenheng. Valg av anleggssted for eksisterende produksjonsbedrifter er gjort ut ifra langsiktige og futsigbare rammebetingelser. Norske Skogs valg av produksjonsted er historisk begrunnet utifra tilgang på norsk virke i nærområdene. Akkumulerte investeringer ved våre to anlegg i Norge er rundt 10-15 milliarder kroner. En «flytting» av denne type anlegg til et definert overskuddsområde ville sannsynligvis ikke hverken bedrifts- eller samfunnsøkonomisk kunne forsvares slik dagens plassering kan. Den viktigste lokaliseringsfaktoren for treforedlingsbedrifter er nærhet til råstoff og ikke energitilførsel fordi kostnadene til virke og virkeshåndtering er den desidert viktigste innsatsfaktoren og dermed viktig å holde på et minimum. Om både råstoff- og energitilgangen på valgte anleggssted blir optimalisert, vil anleggsplasseringsvalget bedre lønnsomheten sammenlignet med det opprinnelige valg av anleggssted. Statnetts valg av områdeinndeling favoriserer i den nye modellen tilfeldigvis i hovedsak industriarnesteder hvis opprinnelige valg av lokalisering var nærhet til kraftproduksjon. Industribedrifter med høyt energiforbruk der energiandelen utgjør en vesentlig del av kostnadene favoriseres fremfor bedrifter der annen type råstofftilgang styrer valg av anleggssted. Vi anbefaler Statnett å utvide områdene slik at det blir færre områder samt at «overskuddsområder» som opprinnelig er etablert for å gi krafttilførsel til «underskuddsområder» sammenfattes til ett felles område. Jo, flere kunstige områdeinndelinger, desto mer suboptimal kan valg av anleggssted bli rent samfunnsøkonomisk.
- *Håndtering av punktbelastning fjernes;* belastninger i nettet er punktvis, og vises ikke nevneverdig godt på aggregert områdenivå. Et områdebasert lokaliseringssignal gir først og fremst insentiver rettet mot flaskehals. Vi er av den oppfatning at et lokaliseringssignal i hvert fall delvis bør insentivere bedre forsyningssikkerhet, som gjøres best ved punktvis inndeling.
- *Uheldige signaler for eksisterende forbruk;* for en rekke industribedrifter betyr Statnetts omlegging en høyere nettariff som ikke nødvendigvis har en nettmessig begrunnelse. Dette er svært uheldig, og har ingen sammenheng med tydelige lokaliseringssignal for forbruk.
- *Lokaliseringssignal til forbruk i produksjonstunge punkter svekkes;* Det er stor variasjon i nettkvalitet og forsyningssikkerhet innenfor de områdene som er valgt. I produksjonstunge punkter i underskuddsområder forsvinner et viktig forbrukslokaliseringssignal. Dette innebærer også et brudd med et veletablert prinsipp i tariffsammenheng, som tilsier en forbedret fordeling av nettkostnader mellom produksjons- og forbruksområder.
- *Ingen signal for produksjon;* Lokaliseringssignal må gjelde for produksjon så vel som forbruk. Statnett implementerte dette delvis i sin foreslåtte modell, men NVE har, som nevnt, avvist muligheten for å innføre et lokaliseringssignal for innmating fra produksjon. Dette er en kritisk mangel ved foreslått modell.

Vi ber Statnett velge en modell som gir mer forutsigbare nett-tariffer enn dagens k-faktormodell.

Vi anbefaler Statnett å utvide de foreslåtte geografiske områdeinndelingene slik at det blir færre områder samt at «overskuddsområder» som opprinnelig er etablert for å gi krafttilførsel til «underskuddsområder» sammenfattes til ett felles område.

Samtidig bør den valgte modellen gjelde for en lengre tidsperiode enn 5 år, fortrinnsvis 10 år uten altfor mange vesentlige justeringer underveis for å sikre forutsigbarhet for industrien.

Innmatingstariffer

Vi støtter Statnetts innsats for å få hevet taket på innmatingstariffen for produsenter. Kraftproduksjon er utløsende for en vesentlig andel av fremtidig nettbygging og bør av samfunnsøkonomiske effektivitetshensyn stå for en voksende andel av samlede nettkostnader, på lik linje med forbruk. Det er ikke samfunnsøkonomisk

hensiktsmessig at forbruk skal subsidiere nettbygging som muliggjør økte inntekter for produsenter. Taket på innmatingstariffene bør derfor fjernes.

Statnett konkluderer helt riktig i sin rapport at tak på innmatingstariff bidrar til at man ikke får en riktig fordeling av nettkostnader fremover i tid. Produsentene som gruppe vil ikke påvirkes av kostnadsøkninger i nettet, hvilket betyr at industrien og andre forbrukere i praksis subsidierer nettutbygging som kun produsenter tjener på. Utenlandskabler er et relevant eksempel. Dette gir et samfunnsøkonomisk effektivitetstap. Statnett vurderer at heving av produksjonstariffen har mindre virkning sammenlignet med stor økning for forbrukere.

Basert på Statnetts Nettutviklingsplan for 2017, så vil fornybar og økt handelskapasitet stå for minst halvparten av oppgitte prosjekter. Denne andelen vil trolig øke fremover. Hvis ny kraftproduksjon, utøst av disse nettprosjektene, går til eksport og ikke dekker kostnadene i nettet gir dette et samfunnsøkonomisk tap og vesentlig høyere kostnader for forbrukere.

Produsentene har per idag ingen markedsbegrensende faktorer som påvirker investeringsnivået. Industrien og forbrukerne tvinges uansett å betale for produsentenes investeringsambisjoner. Innmatingsavgiften bør innrettes til et nivå som gjør at ikke samtlige foreslåtte investeringer blir realisert. Innmatingsavgiften må settes til et nivå som begrenser investeringene slik at kun samfunnsøkonomiske bærekraftige prosjekter blir iverksatt. Idag finnes det ikke en slik begrensende faktor.

Statnett mener at en økning på innmatingstariffen til 2 øre/kWh har små konsekvenser for eksisterende og ny fornybar kraftproduksjon. Imidlertid er tak på innmatingstariff regulert gjennom EU-direktiv, og Statnett kan ikke uten videre gjøre tillempinger på denne reguleringen. Vi støtter Statnetts intensjon om å jobbe for en endring i EU-regelverket, men ser en stor regulatorisk risiko knyttet til å oppnå resultater. Faren er derfor stor for at taket på innmatingstariffen blir liggende der den er, og at industrien følgelig må betale langt mer enn sine kostnader for nettutbygging. Dette elementet bør ha stor tyngde i diskusjonen om tariffreduksjoner for store (og konkurranseutsatte) energiforbrukere.

Vi ønsker å gjøre Statnett oppmerksom på muligheten til å innføre innmatingstariff for produksjon i underliggende nett. Dette er ikke underlagt samme regulering som innmatingstariff på transmisjonsnett. I tillegg vil det dempe kostnadspress på forbruk i underliggende nettnivåer. Vi bemerker at et slikt distribusjonsnettelement trolig vil måtte være en fastsatt og ta utgangspunkt i transmisjonsnettstariffen. Det er naturlig å se for seg at denne vurderingen forlenges til hvordan industrien tariffes ulikt på ulike nettnivå. En innmatingstariff for produksjon i underliggende nettnivå er mer prinsipielt forenlig med gjennomgående nettstariff for industrien, som vi lenge har tatt til orde for og som vil gi en riktigere kostnadsfordeling mellom industri og produksjon.

Vi støtter Statnetts intensjon om å jobbe for en endring i EU-regelverket for å fjerne taket på innmatingstariffene.

Vi anbefaler at produsentenes rent samfunnsøkonomisk må dekke en større andel av nettkostnadene for å redusere eller aller helst fjerne omfanget av industri- og forbrukersubsidiert krafteksport.

Om det er ønskelig fra Statnetts side, stiller vi gjerne opp til samtaler for å utdype eventuelle uklarheter eller høringsinnspill.

Med vennlig hilsen

Carsten Dybevig

(Sign.)

Direktør kommunikasjon og samfunnskontakt

Statnett
PB 4904 Nydalen
0423 OSLO

NTE - Hørings svar på Statnetts forslag til tariffmodell fra 2019

1. Innledning

Statnett SF har, datert januar 2018, offentliggjort rapporten «Forslag til tariffmodell fra 2019», med fokus på «utforming av tariffer i transmisjonsnettet». Statnett ber om kommentarer til de enkelte endringsforslagene og den foreslåtte modellen innen 16. mars 2018.

I høringsdokumentet beskriver Statnett at bakgrunnen for høringen er at man ønsker å etablere en modell som er bedre tilpasset de omfattende endringene kraftsystemet står overfor og at man ønsker å legge bedre til rette for effektiv utnyttelse og utvikling av nettet.

I høringsdokumentet foreslår Statnett hovedsakelig tre endringer på tariffmodellen for sentralnettet.

Den første er at man ønsker å heve taket på fastleddet for produksjon slik at produsenter dekker en større del av kostnadene i nettet enn i dag. Dette argumenterer Statnett for gjennom kostnadsriktig fordeling av nettleietariffene.

Den andre endringen er å erstatte dagens punktvis k-faktormodell med en områdevis k-faktor ut fra flaskehalsen i sentralnettet. Statnett begrunner dette med at dagens k-faktormodell ikke gir en kostnadsriktig fordeling av tariffer, og man anser en områdevis k-faktor som et bedre egnet virkemiddel for å gi signaler om effektiv tilpasninger til kraftsystemet.

Den tredje endringen innebærer en ny differensiering av tariffene til stort forbruk med høy brukstid (SFHB). Statnett beskriver i høringsdokumentet at SFHB-kundene bør ha en redusert nettleie siden de er mer prissensitive enn andre forbrukere, men at dagens tariff gir for store reduksjoner i nettleien.

NTE er enig i at det er rom for forbedring av dagens tariffmodell, men at man i tillegg til å gi signaler om effektiv utnyttelse og utvikling også må sørge for å fordele residuale kostnader ut fra objektive, kontrollerbare og nettrelevante kriterier. I det følgende har vi kommentert Statnett sitt forslag til tariffendringer ut fra de tre hovedpunktene over, der vi først kommenterer elementene som skal gi prissignaler og deretter elementene som skal gi en kostnadsriktig fordeling.

2. Kommentarer til tariffmodellen på høring

2.1 K-faktormodellen

I sentralnettet kan man grovt skille mellom tre ulike kundegrupper; produsenter, store forbrukere og de regionale nettselskapene med underliggende kunder.

Produsentene tariffes normalt ut fra et energiledd og et fastledd, hvor energileddet beregnes som produktet av den marginale tapsprosenten, kraftprisen og utvekslingen med nettet. I tillegg kan produsentene ilegges et anleggsbidrag for å gi signaler om samfunnsøkonomisk tilpasning ved nytilknytning eller effektøkning samt at produsentene må dekke kostnadene for produksjonsrelaterte nettanlegg.

Forbrukerkundene og de regionale nettselskapene betaler i hvert punkt i sentralnettet en tariff bestående av et energiledd og et ledd som skal dekke residuale kostnader. Avregningsgrunnlaget for de residuale kostnadene fastsettes ut fra kundenes gjennomsnittlige effektuttak i systemets toppplasttime siste 10 år. Dersom man i det gitte punktet har både produksjon og forbruk reduseres forbrukets avregningsgrunnlag ut fra balansen med samlokalisert produksjon (k-faktor).

Statnett beskriver i høringen at differensieringen av avregningsgrunnlag ut fra samlokalisering med produksjon ikke møter kravene i Kontrollforskriften, da det ikke er relevante nettforhold som forsvarer bruken av k-faktorer i hvert punkt i sentralnettet. Statnett foreslår derfor å dele inn sentralnettet i områder med bakgrunn i flaskehals i nettet. Alle forbrukskunder og regionale nettselskap innenfor hvert område samme k-faktor ut fra balansen mellom produksjon og forbruk. Forslaget begrunnes med et ønske om å gi signaler om effektiv utnyttelse og utvikling av nettet.

NTE kan ikke se at Statnett i tilstrekkelig grad har vurdert hvordan prissignalet fra den områdevis k-faktoren vil påvirke de ulike aktørene tilknyttet nettet. Prissignalene som gis gjennom tariffen vil ikke påvirke produsentene, men de vil påvirke både store forbrukere tilknyttet sentralnettet og kundene i de underliggende nettene til de regionale nettselskapene. Nettleien de regionale nettselskapene betaler til Statnett dekkes i dag inn av forbrukskundene i de underliggende regional- og distribusjonsnett. I NTE sitt forsyningsområde er det ikke kunder tilknyttet regionalnettet som har størst utveksling med sentralnettet, men kundene i distribusjonsnettene. Distribusjonsnettene dekker mellom 85-95 % av alle kostnader i overliggende nett (regional- og sentralnett). Det betyr at prissignalene Statnett gir gjennom den områdevis k-faktoren i stor grad blir belastet kunder i distribusjonsnettet. Siden tariffene i distribusjonsnettet ikke kan differensieres ut fra geografiske forhold, vil prissignalet bli spredd på alle kundene uavhengig av tilhørende sentralnettpunkt. Prissignalet fra områdevis k-faktorer vil derfor bli pulverisert.

NTE savner videre at Statnett i større grad vurderer sammenhengen mellom de ulike virkemidlene tilgjengelig for å gi signaler om effektiv tilpasning til kraftsystemet. Bruken av anleggsbidrag og tariffer for produksjonsrelaterte nettanlegg vil etter vårt syn være bedre egnede virkemidler enn k-faktormodellen til å gi prissignaler om effektiv tilpasning. Årsaken er, nettopp som Statnett skriver i høringen, at behovene for kapasitetsøkninger i sentralnettet kommer i bolk, og disse virkemidlene presenterer kunden for de samfunnsøkonomiske kostnadene som utløses som følge av sin tilknytning til nettet. Dersom man i tillegg til å gi signaler i tilknytningsøyeblikket også mener det er riktig å gi signaler om løpende tilpasning til kraftsystemet er ikke områdevis k-faktorer

egnet. K-faktorene i hvert område vil i stor grad bli statiske da de er delt inn ut fra flaskehalsen i sentralnettet som ikke endres ofte. Energiledet, med marginale tap, gir allerede løpende signaler om effektiv utnyttelse av nettet. Vi mener dette virkemidlet, i kombinasjon med anleggsbidrag og produksjonsrelaterte nettariffer, er tilstrekkelig.

Ved behov for ytterligere prissignaler vil NTE oppfordre Statnett til å finne modeller som differensierer de ulike kundenes nettleie ut fra kontrollerbare, objektive og nettrelevante forhold. Man bør i stedet vurdere å differensiere nettleien ut fra nytteverdiene kundene og aktørene har av hvert tilknytningspunkt. Dette kan for eksempel være en faktor ut fra forsyningssikkerheten. Siden de regionale nettselskaperes kunder er den største brukeren av sentralnett, vil det være det ikke være kostnadsriktig å fordele store kostnader gjennom punkter i sentralnettet hvor det regionale nettselskapet er nødt til å sikre redundans gjennom å utløse kostnader i eget nett.

Til slutt ønsker NTE å påpeke at kraftutbyggingen nord og vest i landet har som formål å dekke forbruk i andre av landet. Da de områdevis k-faktorene differensieres ut fra flaskehalsen i nettet, vil det ikke være korrelasjon mellom det området som får nytteverdien av produksjonen og det området som får prissignalet. Signalet synes derfor å bli lagt på feil områder.

På bakgrunn av dette kan ikke NTE støtte Statnett sitt forslag om å innføre områdevis k-faktorer.

2.2 SFHB

Statnett beskriver i høringsdokumentet at dagens SFHB-ordning (stort forbruk med høy brukstid) ikke kan forsvares ut fra kostnadsriktighet. Det er tidligere blitt diskutert hvorvidt industrien bør få reduksjoner som følge av å være prisfølsomt forbruk.

Det foreslås i høringsdokumentet å erstatte dagens SFHB-ordning med en ordning for å gi prissignaler. Som tidligere nevnt gir anleggsbidraget og produksjonsrelaterte nettariffer signaler i tilknytningsøyeblikket. Prissignalene det pekes på her må derfor være løpende signaler om effektiv utnyttelse av allerede eksisterende infrastruktur. I høringen foreslås det en flat reduksjon i tariffen til alle kunder som faller innenfor kategorien stort forbruk med høy brukstid. Et av kriteriene for å kunne få adgang til SFHB-ordningen er at forbruket har et uttak på 33 kV spenning eller høyere. NTE kan ikke forstå rasjonen bak å sette grensen på akkurat dette spenningsnivået. I nettet i Nord-Trøndelag har man sekundærstasjoner som transformerer fra 132 og 66 kV ned til 22 kV. Kunder som har utveksling med NTE sitt nett på 22 kV samleskinne i sekundærstasjonen regnes som regionalnettkunder når det tarifferes. Uttak på primærsiden (132 eller 66 kV) har en tariff som er lavere enn kunder med uttak på sekundærsiden (22 kV). Kostnadsdifferansen består av kostnader knyttet til transformering. Kunder på sekundærsiden benytter seg ikke av distribusjonsnettet og må derfor anses som regionalnettkunder. NTE kan ikke se noen grunn til at kunder med uttak på 22 kV ikke skal kunne inkluderes i en SFHB-ordning når kunder på 33 kV eller 66 kV kan delta.

Videre kan ikke NTE se at et flatt prissignal uavhengig av hvor kundene er tilknyttet vil bidra til løpende tilpasning til kraftsystemet. Som prissignal opplever NTE at dagens ordning med SFHB som bedre egnet, da dette gir insentiv om stabilt uttak over flere år og gjennom året.

Avslutningsvis ønsker NTE å påpeke at prisfølsomheten til en kunde ikke er et kriterium som er objektivt eller kontrollerbart, og vi oppfatter derfor at bruken av dette argumentet for differensiering av tariffen er et brudd med Kontrollforskriften.

2.3 Fastledd for produksjon

Statnett foreslår i høringen at de vil arbeide mot EU-systemet for å realisere en heving eller fjerning av dagens tak på fastleddet for produksjon på 1,2 Euro/MWh. Årsaken er et ønske om at produsentene bærer større andeler av nettkostnadene enn i dag.

For NTE Energi utgjør dagens fastledd om lag halvparten av de totale innmatingskostnadene. En dobling av fastleddet vil kunne utgjøre omtrent 50 millioner kroner per år og dermed kunne ha store konsekvenser.

I høringsdokumentet argumenterer Statnett med at mer produksjon i Norge vil være samfunnsøkonomisk lønnsomt sett i et europeisk perspektiv dersom kostnadsforskjellen er større enn økningen i nettkostnadene. Statnett mener derfor at produsentene minst må betale det de utløser i kraftsystemet pluss en «rimelig andel» av residuale kostnader. NTE mener dette blir et for snevert perspektiv når det kommer til utforming av tariffmodell. I et større perspektiv handler dette om klimautfordringer, utnyttelse av verdifulle fornybare kraftressurser, store muligheter for verdiskaping og arbeidsplasser i Norge. I tillegg handler det om leveringssikkerhet for Norge ved den utvekslingskapasiteten vi har eller skal få mot omverdenen.

I et nordisk og europeisk perspektiv konkurrerer Norge med en rekke andre land i forhold til rammebetingelser for blant annet etablering av kraftproduksjon og valg av lokalisering for kraftforbruk. Når de totale rammebetingelsene blir svakere for slik etablering i Norge enn i andre land, vil andre land bli foretrukket hva angår lokalisering. NTE Energi mener det er avgjørende at rammebetingelsene i Norge, i sum, blir konkurransedyktig med andre land. Et ensidig perspektiv på utfordringer begrenset til Norge kan dermed lett føre til at Norge utkonkurreres, selv om de naturgitte forutsetningene for både produksjon og forbruk i Norge skulle være blant de beste i Europa.

NTE har forståelse for at Statnett de nærmeste årene står overfor betydelige investeringer og kostnadsutfordringer. Norsk fornybar kraftproduksjon er imidlertid allerede underlagt svært høyt skatte- og avgiftstrykk, så høyt at kraftprodusentene over en lengre periode har påpekt at det er til hinder for reinvesteringer og videre vekst og utvikling. Norges nåværende regjering har som følge av dette nylig satt ned et eget utvalg for å se på skatte- og avgiftsbelastningen for norsk fornybar kraftproduksjon. Eventuelle økte innmatingskostnader for kraftprodusentene vil være en ytterligere byrde for norsk fornybar kraftproduksjon som gir feil signal i denne sammenheng. Dette kan bidra til at unike muligheter for vekst og utvikling innen en næring med unike ressurser og muligheter i Norge ikke vil kunne utnyttes.

Hensikten med det europeiske taket på tariffene for produksjon er å forhindre en vridning av konkurransen og en undergraving av målet om et indre, europeisk energimarked. Dersom norske produsenter fortrenses av mindre effektive utenlandske produsenter, innebærer det i så fall ressursløsing for energimarkedet sett under ett. EUs syn er at tariffene må harmoniseres mellom land, og veltes over i kraftprisene, uten systematisk å eksporteres eller importeres mellom land. Forstyrrelser representerer samfunnsøkonomiske dødvectstap, og må derfor utformes slik at de ikke er til hinder for

optimal lokalisering av kraftproduksjon. Taket er viktig for å sikre like konkurranseforhold innad i det europeiske energimarkedet, og dermed unngå vridningseffekter.

EU mener videre også at kraftprodusenter er mer sensitive for prisvariasjoner geografisk enn kraftkonsumenter. Dette synet støttes av flere analytikere/ forskere (blant annet Frontier og Nils-Henrik von der Fehr), og trekkes frem som et viktig teoretisk fundament for at residuale kostnader bør legges på forbruk snarere enn produksjon. Dette både ut fra perspektivet samfunnsøkonomisk optimering og effisient ressursutnyttelse.

Nobelprisvinnerne Peter Diamond og James Mirrlees konkluderte med at indirekte skatter skal legges på sluttbrukere snarere enn mellomleddene i verdikjeden (produsentene), for å minimere det samfunnsøkonomiske dødvectstapet. Det faktum at nettariffer kan medføre en vridning mellom ulike teknologier og dermed redusere kostnadseffektiviteten i produksjonen, er et viktig argument for å legge tariffen på forbrukerne snarere enn produsentene. Dette forutsetter imidlertid at produsentene får prissignaler om effektiv tilpasning til kraftsystemet i tilknytningsøyeblikket gjennom bruk av anleggsbidrag, også i maskede nett, og produksjonsrelaterte tariffer.

Statnett argumenterer med at tariffen for kraftprodusentene «er beskjedne og til en viss grad vil bli overveltet i kraftprisen.» NTE stiller spørsmålsteget ved dette i en situasjon med økt overføringskapasitet mellom land og dermed økt konkurranse for norsk kraftproduksjon i et internasjonalt perspektiv.

Et moment Statnett har hoppet over i høringen er at dagens fastledd i sin helhet beholdes av Statnett, uavhengig av om produksjonen er tilknyttet i et sentral- eller regionalnett. Virkningen av dette er at regionale nettselskap må ta inn disse kostnadene fra forbrukere i sitt forsyningsområde. I områder med mye produksjon vil det bety en større belastning på forbrukere enn i områder med lite produksjon. NTE anser dette som en helt åpenbar urimelighet og er overrasket over at dette ikke er diskutert i høringen. Ut fra dette kan ikke NTE støtte Statnett sitt forslag om å jobbe for å heve taket på fastleddet for produksjon. Ved å se tariffmodellen i en større helhet, både geografisk og ut fra virkninger på samfunnet og virkningene på kunder i underliggende nett, kan vi ikke se at den foreslåtte endringen medfører en forbedring sammenlignet med den gamle, heller tvert imot.

3. Oppsummering

I høringsdokumentet beskriver Statnett at bakgrunnen for høringen er at man ønsker å etablere en modell som er bedre tilpasset de omfattende endringene kraftsystemet står overfor og at man ønsker å legge bedre til rette for effektiv utnyttelse og utvikling av nettet. NTE er enige i at dagens tariffmodell bør endres slik at den både gir bedre signaler om effektiv utvikling og utnyttelse av kraftsystemet og fordeler nettleien mer kostnadsriktig, men vi kan ikke se at de endringene Statnett foreslår i høringsdokumentet fører til en bedre modell enn i dag.

NTE mener det ville vært bedre å gi prissignaler om effektiv tilpasning til kraftsystemet i tilknytningsøyeblikket gjennom anleggsbidrag i maskede nett og produksjonsrelaterte nettstariffer. Løpende tilpasning til allerede eksisterende kapasitet gis da gjennom energileddet. Ved behov for ytterligere prissignaler oppfordrer vi Statnett til å vurdere ordninger som reflekterer de underliggende kundenes nytteverdi av sentralnettet. Dette kan for eksempel være som funksjon av forsyningssikkerheten i hvert sentralnettpunkt.

Statnett har i høringen foreslått å erstatte dagens SFHB-ordning med en ny ordning der tariffreduksjonen fordeles flatt på alle kunder innenfor denne kategorien. Bakgrunnen for dette er at man ikke ser at dagens ordning kan forsvares ut fra kostnadsriktig fordeling og man benytter derfor prissignaler som argumentasjon. NTE kan ikke se at en flat reduksjon i nettleien gir løpende prissignaler om effektiv tilpasning til kapasiteten i kraftsystemet. Til slutt vil vi påpeke at å sette grensen for tilgang til SFHB-ordningen på 33 kV er urimelig.

Fordelingen av residuale kostnader mellom aktørene må ut fra et samfunnsøkonomisk perspektiv gjøres på en måte som ikke medfører vridningseffekter i underliggende markeder. Forslaget om å heve taket på fastleddet for produksjon oppleves derfor som urimelig. NTE mener taket på fastleddet for produksjon må følge de forordninger som er felles i EU. EUs felles regelverk er utformet blant annet for å forhindre en vridning av konkurransen mellom land og en undergraving av målet om et indre, europeisk energimarked. Et marked Norge fortsatt bør være en del av. I et større perspektiv handler det om klimautfordringer, utnyttelse av verdifulle fornybarressurser, og store muligheter for verdiskaping og arbeidsplasser i Norge.

Vi er overrasket over at Statnett i vurderingen av produksjonstariffer ikke heller har vurdert å la en andel av fastleddet ligge igjen hos de regionale nettselskapene.

Med hilsen

Christian Stav

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

14.03.2018

Statnett SF
Pb 4904, Nydalen
0423 Oslo

Hørings svar – ny tariffmodell fra 2019

Det vises til høringsdokument datert 15. januar 2018.

Innledningsvis vil vi bemerke at Ringeriks-Kraft Nett i hovedsak slutter seg til hørings svaret fra Distriktsenergi. Her vil vi benytte anledningen til å understreke noen forhold.

Generelt er vi bekymret for den svært kraftige økningen i sentralnettstariffen som Statnett har prognosert for perioden 2018 – 2022 med ca 60 % økning på fastleddet. Til sammenligning er det helt utenkelig at nettselskap som er underlagt NVEs inntektsrammeregulering kan gjennomføre slike dramatiske kostnadsøkninger. Denne økningen kommer på toppen av et allerede høyt kostnadsnivå som er omdiskutert i bransjen. Vi tør minne om at det er distribusjonsnettselskapene som må forklare disse tarifføkningene for sine kunder og som må hente inn pengene fra de samme kundene.

Samtidig med denne varslede økningen presenterer Statnett et høringsforslag som innebærer vesentlige endringer i tarifferingen av sentralnettet med virkning fra 2019. Hovedgrepet som foreslås er å fjerne dagens punktvis K-faktormodell og erstatte denne med en områdevis K-faktormodell. Med dette reduseres i stor grad de økonomiske fordelene med å ha forbruksuttak lokalisert i punkter med produksjon. I realiteten vil dette innebære en endring i retning av bruttotariffing som betyr at effektiv somordning av uttak og produksjon i underliggende nett blir mindre tilgodesett selv om dette reduserer utveksling og bruk av sentralnettet.

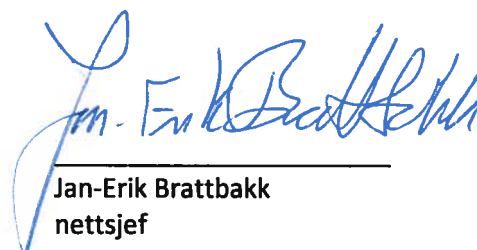
Konsekvensen av dette synes å representere omfattende og til dels uforklarlige endringer i tariffbelastning for mange enkelt selskap i tillegg til den generelle økningen som allerede er varslet i forkant. Det vises her til eksempler i DIs hørings svar.

Det er vanskelig å se at den foreslåtte modellen vil forbedre tarifferingen i forhold til gjeldende modell. Basert på dette anbefaler vi Statnett om å ikke å gjennomføre sitt forslag om endring av sentralnettstariffen fra 2019. Videre oppfordrer vi Statnett generelt om kritisk å vurdere i hele sin kostnadsbruk slik at de varslede økninger i sentralnettstariffen kan avdempes.

Med vennlig hilsen

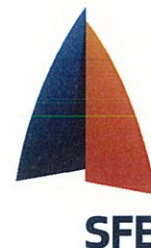
Ringeriks-Kraft Nett

Ole Sunnset
adm. direktør

Jan-Erik Brattbakk
nettsjef

Statnett SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 Oslo

Dykkar ref.:
Vår ref.: 1399101 / 1

15.03.2018

Kommentar til Statnetts «Forslag til tariffmodell fra 2019»

Vi viser til Statnett sitt forslag til tariffmodell av januar 2018 med høyringsfrist 16. mars 2018.

SFE Nett AS vil stille oss bak alle vesentlege konklusjonar i høyringssvaret frå vår bransjeorganisasjon EnergiNorge. Vi poengeter og supplerer spesifikt følgjande:

1. Områdemodell som erstatning for dagens K-faktormodell

Vi kan ikkje sjå at forslaget med områdemodell vil gje ei betre tariffløysing enn dagens K-faktormodell, tvert imot gir framlegget utydelege og til dels feilaktige incentiv etter våre analysar. Skal modellen ha meining, må lokaliseringssignala kunne vidare sendast til regionalnettet. Vi ser ikkje at dette er mogeleg med Statnett sitt framlegg.

Modellen vil bruke dagens flaskehalsar i nettet (øyeblikksbilete) til å definere område for å gje langsiktige investeringssignal med evighetsperspektiv. Dagens flaskehalsar i nettet er basert på tidlegare investering i nett. Fortida sine investeringar kan ha vore «rett» eller «feil» i samfunnsøkonomisk modell. Langsiktige investeringssignal med «evighetsperspektiv» kan ikkje vere basert på den nettstruktur vi har i dag, men på den nettstruktur som er samfunnsøkonomisk optimal i eit framtidig kraftsystem. I den grad tariffmodell kan gje signal til plassering av forbruk og produksjon må det i eit langsiktig perspektiv vere rett å stimulere til forbruk der det er mykje produksjon, og å stimulere til produksjon der det er mykje

forbruk. Dagens K-faktormodell gjev ein mykje meir presis definering av kva område som har overskot eller underskot av effekt enn kva Statnett sitt forslag til ny modell gjev.

Område med mykje kraftproduksjon har med dagens modell typisk høge nett-tariffar for forbruk på grunn av at store investeringar for å få ut kraftproduksjon må dekkast lokalt, og fordi at den lokale kraftproduksjon med dagens regelverk ikkje dekker kostnadane. Dei lokale regionalnettselskapa må fordele dei auka kostnadane innanfor sitt nedslagsfelt, til eigne kundar og underliggande distribusjonsnett. SFE Nett vil som ei forbetring av dagens k-faktormodell foreslå å gå over til selskapsmessige k-faktormodellar der nettoutveksling pr. regionalnettselskap vert nytta som berekningsverdiar til K-faktor. Det vil i stor grad fjerne dagens svakhet med modellen der to nærliggjande punkt kan ha svært ulik k-faktor. I tillegg vil det sikre at dei same sluttkundane som i dag må betale for ulempa ved at det er mykje kraftproduksjon i området (høge nett-tariffar) og får sjå fordelane av kraftproduksjonen ved at samordningsgevinsten kjem dei same kundane til gode.

Statnett sitt forslag til ny tariffmodell gjev urimelege utslag i fordeling av kostnadane mellom ulike område av landet, og mellom overskots- og underskotsområde. Forslaget vil auke dei relative kostnadsforskjellar. Forslaget gir utydelege og til dels feilaktige investeringsintensiv, synes også å ha ulogisk områdeinndeling om framlegget skal vurderast, og det er umogelege å vidareføre signala til underliggande nettnivå.

2. Anleggsbidrag i maska nett, og innmatingskostnadane frå kraftproduksjon i regionalnettet

SFE Nett støtter EnergiNorge i at komande forslag om anleggsbidrag i maska nett og eventuell lokal kostnadsdekning frå innmatingskostnadane for kraftproduksjon i regionalnett burde vore drøfta i Statnett sin rapport om forslag til tariffmodell.

3. Tariffering av SFHB

SFE Nett AS forstår Statnett sine ønsker om ein gjennomgang av kriterier og storleik av rabatt i sentralnettet for SFHB-kundane. SFE Nett sitt syn er at dagens «SFHB-modell» ikkje kan nettmessig grunngjevast i høve størrelse på rabatt, og har i tillegg for tilfeldige utslag.

Statnett sitt framlegg er vesentleg betre enn dagens «SFHB-modell», og med eit rabattnivå som synes fornuftig, kombinert med at dagens tilfeldige skilnader for kundar i sentralnettet vert endra. Vi meiner som EnergiNorge at det i denne samanheng også må sjåast på SFHB som heilheit, ikkje berre på dei bedriftene som «tilfeldigvis» er knytt opp mot sentralnettet. Vi meiner ein modell med gjennomgåande SFHB-tariff uavhengig av nettnivå kan vere vegen å gå, og at dette må utgreiast.

4. Tak på innmatingstariff

Statnett legg i sitt forslag det EU-fastsette taket på innmatingstariff til grunn og har ikkje forslag om å auke eller fjerne taket, men vil arbeide for å auke det «EU-fastsette taket». Kraftproduksjon er ein av drivarane for kostnadsutvikling i kraftnettet. Det er eit nasjonalt og overnasjonalt politisk ansvar å definere korleis nettkostnadane initiert av kraftproduksjon skal dekkast inn. SFE Nett AS er oppteken av at uavhengig av om det er kraftproduksjonen eller sluttbrukarar av elektrisk energi som skal dekke kostnadane for nettutviklinga kan det ikkje fortsette som i dag der det er dei lokale sluttbrukarane kring kraftproduksjonen som sit med rekninga for det nasjonale og internasjonale behovet for fornybar energi. I den grad sluttbrukarar skal dekke dei auka kostnadane grunna kraftproduksjon må det gjelde dei samla sluttbrukarane i systemet, ikkje berre dei lokale. Det er omfattande nettutvikling på ulike nettnivå, inkl. sentralnettet, for å legge til rette for ny kraftproduksjon. Med tanke på kostnadsrette tariffar, og at dei aktørar som generer nettutvikling og nettinvesteringar også må ta sin del av kostnaden, ser vi det ikkje urimeleg med «auka tak».

Venleg helsing
SFE Nett AS

Asgeir Aase, direktør SFE Nett AS

Statnett SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLODERES REF. /DATO.: VÅR REF.: VÅR DATO: DOKUMENTNR.:
 TrFr 13.03.2018 18/00356-2

Innspill til foreslått tariffmodell fra 2019

Skagerak Nett viser til Statnetts rapport "Forslag til tariffmodell fra 2019", av januar 2018 og takker for invitasjonen til å komme med kommentarer.

Dagens tariffmodell ble innført i 2014 og det er høstet mange erfaringer med modellen. Dette, kombinert med det forhold at transmisjonsnettseier er på god vei inn i en investeringsbølge drevet av tilstanden på dagens anlegg, økt uttak, økt produksjon og økt utvekslingskapasitet mellom regioner og land, underbygger behovet for en gjennomgang av tariffmodellen.

Skagerak Nett er tilhenger av tariffprinsipper forankret i nettmessig nytte. Vårt regionalnett forsyner flere store forbrukere, og de foreslåtte kriteriene for å omfattes av SFHB-ordningen vil påvirke disse ulikt. Videre har vi stor forskjell på k-faktorer til sentralnettspunkt bl.a. innenfor et mindre område forbundet med sterke regionalnettsforbindelser. Dette er utfordrende.

Iverksettelse og samsvar med gjeldende regelverk

I løpet av høringsperioden har NVE stilt spørsmålsteget om forslaget er i tråd med gjeldende regelverk ("*Statnetts forslag til tariffmodell fra 2018*", datert 15.02.2018). Det er viktig at slike forhold avklares i god tid før iverksettelse, om nødvendig bør iverksettelse utsettes til et senere tidspunkt.

Lokaliseringssignaler i tariffen

Skagerak ser i prinsippet at samlokalisering reduserer behovet for nett. Likevel gjelder dette ikke overalt.

Når nettet dimensjoneres tar man høyde for at produksjon kan være utilgjengelig. Det betyr at samlokalisering betyr mindre i underskuddsområder.

Tilsvarende må man også ta høyde for at industriforbruk kan være utilgjengelig i perioder og det vil ha betydning for dimensjonering av nettet i overskuddsområder.

Derimot kan man alltid regne med en grunnlast fra alminnelig forsyning, slik at man i overskuddsområder kan bygge mindre nett enn hva som ville vært tilfellet uten forbruk i området.

Likevel ser vi at den punktvis k-faktormodellen har noen åpenbare svakheter. Den tar ikke hensyn til flaskehals og flyt i nettet og gir noen uheldige utslag i punkter nær hverandre. Ref eksempelet fra vårt nett i Telemark.

I vårt tilfelle har industrien bedt om at delingspunkter i nettet flyttes for at deres tariff skal bli lavere (lavere k-faktor). Dette er avvist da driftsmessige hensyn har veiet tyngre (forsyningssikkerhet, tap m.m)

Som et alternativ til punktvis k-faktor har man tidligere snakket om områdevis k-faktorer. Det ville være interessant å se en vurdering av områdevis k-faktorer opp mot den foreslått modellen med effektbalanse per område. Hvordan ville en områdevis k-faktormodell med den samme geografiske inndelingen slått ut?

I utgangspunktet er vi positive til den foreslåtte modellen med områdevis effektbalanse da den reflekterer overføringsbegrensninger og dermed er relatert til nettmessig nytte.

Likevel har vi noen bemerkninger og spørsmål:

1. *Utvikling i sentralnettets funksjon*

Tradisjonelt har sentralnettets funksjon vært å transportere kraft mellom nettområder og mellom forbruk og produksjon. I et slikt perspektiv er både områdevis effektbalanse og samlokalisering av betydning for nettbehovet. I en tid med høy og økende utvekslingskapasitet mot andre land, har transittforhold fått en større betydning for belastningen på ledningene og snittene i sentralnettet, og dermed behovet for nettførsterkninger.

Eksempel: Utvekslingen mot Nederland og Danmark (NorNed og Skagerak) og mot Sverige (Hasle) betyr mye for effektretningen og belastningen på snittene (overføringskorridorene) på det sentrale Østlandet og den lokale effektbalansen i områdene betyr mindre. Er dette noe som man burde tatt hensyn til i tariffutforming?

2. *Dynamikk ved nettutvikling*

Når de strukturelle flaskehalsene er lagt til grunn for områdeinndelingen er det vil det være behov for å endre inndelingen etter hvert som nettet (og evt effektbalansen) endres. Hvordan vil dette gjennomføres i praksis?

3. *Transparens*

Det ville være nyttig om Statnett informerte om hvilke flaskehals/snitt som ligger til grunn for inndelingen og hvordan disse vil endres ved kommende nettførsterkninger. Videre ville det være fint om Statnett kunne publisere varighetskurver for disse snittene. Gjerne både historisk og løpende framover.

Vurdering av nivået på innmatingstariffen

Vi støtter kriteriene som er lagt til grunn for beregningen av tariffnivå med minimum dekning av kostnader som kundegruppen påfører nettet og en differensiering som reflekterer samfunnsøkonomisk effektivitetstap.

Nivået på innmatingstariffen er i dag fastsatt gjennom et EU-regelverk som er implementert i Norge gjennom EØS avtalen. Om de bindende føringene endres, er det viktig at bransjen involveres før det gjøres eventuelle endringer i tariffmodellen.

For øvrig er vårt innspill at kraftproduksjon bør betale en rettmessig andel som gjenspeiler den nettmessige nytten som produksjon har av tilknytningen til sentralnettet.

Vurdering av tariffnivået for store forbrukere

Kommunikasjonsmessig er denne enkel å formidle og den er enkel å forvalte, men vi stiller spørsmål til om dette reflekterer likebehandling innenfor gruppen store forbrukere, at de gis lik rabatt på tariff.

Vi registrerer at det legges opp til lik tariffreduksjon på 40 % for alle kunder som oppfyller kriteriene for å være en stor forbruker. Dette er en stor endring fra dagens ordning og vil gi stor økning/reduksjon for kunder i vårt område.

I høringsdokumentet foreslåes kriterier for hvilke forbrukere som skal kunne komme under ordningen; 15 MW, 5000 timers brukstid og tilknytning \geq 33kV. De enkelte grenser bør begrunnes, og kriteriet i forhold til tilknytningens spenningsnivå virker lite hensiktsmessig. Spenningsnivået har etter vår forståelse ikke relevans for nettmessig nytte, og kriteriet bør derfor fjernes. For nettmessig nytte er det likegyldig om en tilstrekkelig stor forbruker er tilknyttet på 11, 22, 33, 66 eller 132 kV. Det kan virke urimelig om stor kraftkrevende industri som av historiske årsaker er tilknyttet under 33 kV, nå fratras retten til denne tariffgruppen.

Vi støtter foreslått løsning til valg av avregningsgrunnlag og mener denne er bedre enn dagens metode på grunn av oppløsning på områder.

Ny tariffordning for fleksibelt forbruk

I rapporten som er ute på høring, informeres det om Statnetts arbeid med å revidere ordningen for fleksibelt forbruk. Det foreslås ingen endringer nå, men en drøfter forhold som er aktuelle å ivareta i en ny ordning. Skagerak Nett er positiv til en grundig gjennomgang av ordningen opp mot dens intensjoner. Det er viktig at nettselskapene involveres i arbeidet da mange viderefører ordningen og vil bli berørt ved endring. Vi mener derfor det er viktig at underlag og anbefalinger sendes ut på høring.

Skagerak Nett håper at innspillene og kommentarene er nyttige i Statnetts videre arbeid. Hvis det er ønskelig, så stiller vi gjerne på et møte for å utype våre synspunkt.

Med vennlig hilsen

Øivind Askvik
Konserndirektør Nett

Dokumentet er elektronisk signert

Statnett SF
v/ Ketil Røn/Gro Ballestad
Nydalen Aleé 33
0484 OSLO

Stord 16.03.2018
Dykkar ref.
Vår ref. 139972/1
Arkivnr.
Saksbehandler Jakob Bjelland
Sider 2

Høyringsuttale

Sunnhordland Kraftlag AS (SKL) har sidan 1/1 2016 vore eit reint produksjonsselskap for vasskraft. I høyringa om forslag til tariffmodell har me difor konsentrert oss om dei høyringstemaene som vedkjem produksjon/innmating.

Når det gjeld desse tema stiller SKL seg i hovudsak bak innspela frå Energi Norge, men vil ikkje kategorisk avvise innføring av ein effektbasert områdemodell. Me ser ikkje at konsekvensen av ei slik omlegging er tilstrekkeleg dokumentert, og i kva grad dette vil føra til meir optimal utnytting av nettet. Men dersom det kan dokumenterast at ei omlegging til effektbasert områdemodell fører til betre nettutnytting enn dagens modell, vil SKL støtta at ein innfører meir presise lokaliseringssignal.

SKL registrerer at Statnett i høyringsframlegget peikar på diskusjonen rundt betaling av systemdriftskostnader, og i kva grad desse kostnadene skal dekkast via tariffen. SKL vil difor nytta høvet til å peika på verdien fleksibel produksjon har for å oppretthalda eit stabilt nett og sikker drift. Me meiner difor at generelle tariffar som jamstiller fleksibel og uregulert produksjon i så stor grad som mogleg bør eliminerast. Prinsippet må vera at kostnader med ubalansar i systemet vert betalt av dei som skaper ubalansen.

Særskilt på bakgrunn av at skattenivå og støtteordningar i dag klart favoriserer uregulert kraftproduksjon, bør Statnett som ansvarleg for systemdrifta leggja opp til ei kostnadsfordeling som gjev insentiv for vidare utvikling av fleksibel kraftproduksjon.

Med helsing
SUNNHORDLAND KRAFTLAG AS

Jakob Bjelland

Statnett SF

Dato:
15.mars 2018

Vår saksbehandler:
Rune Stensland

Deres ref:
Innspill tariffmodell 2019

Vår ref:

Innledning

I følge høringsnotatet er målet å etablere en ny modell som er bedre tilpasset de omfattende endringene som kraftsystemet står overfor, og legge til rette for en mer samfunnsøkonomisk effektiv utvikling og utnyttelse av kraftsystemet.

Videre er begrunnelsen for ny modell at prisområder og marginaltapsledd ikke gir tilstrekkelig signaler for å fremme samfunnsøkonomisk optimal utvikling av nettet.

Slik vi oppfatter forslaget til ny tariffmodell vil Statnett innføre et tredje tariffledd – et lokaliseringsledd – i tillegg til eksisterende fastledd og energiledd. Lokaliseringsleddet skal beregnes områdevis på bakgrunn av et forholdstall mellom tilgjengelig vintereffekt og maksimalt forbruk. Formålet med lokaliseringsleddet er differensiering av fastleddet for produksjon og forbruk avhengig av geografisk plassering.

Etter det vi forstår ønsker ikke Statnett å gi ytterligere signaler til produsenter i overskuddsområder, og på grunn av dette settes lokaliseringsleddet til 0 for produksjon.

Det primære målet er likevel en kraftig økning av fastleddet med inntil 0,9 øre/kWh. For å få dette til må taket på innmatingstariffen fjernes.

Hvis taket opprettholdes, er det planlagt en omfordeling mellom produsenter, med en liten økning av fastleddet for produsenter i overskuddsområder for å finansiere lokaliseringsleddet/rabatten for produsenter i underskuddsområder.

Utgangspunktet for SKS produksjon

SKS Produksjon AS er et produksjonsselskap som produserer ca. 2 TWh vannkraft i Salten og Helgeland. Kraftverkene ligger i et område med gode vannkraftressurser og et stort kraftoverskudd. Dette gjenspeiles også i svært høye innmatingkostnader – dvs. fastledd + energiledd. Nivået på energileddet styres i stor grad av nivået på marginaltapsatsene i sentralnettet. Tabellen under viser faktisk energiledd for vår totale produksjon de 5 siste årene:

År	Produksjon	Energiledd	Øre/kWh
2013	1 673 505	49 474 107	3,0
2014	1 600 792	29 764 146	1,9
2015	1 956 814	26 425 232	1,4
2016	1 810 061	36 965 798	2,0
2017	2 354 033	63 403 544	2,7

SKS
Produksjon AS

I tillegg kommer et fastledd på 1,3 øre/kWh, noe som gir en total innmatingstariff i området 3-4 øre/kWh. En eventuell økning av fastleddet på 0,9 øre/kWh, vil da gi en total innmatingstariff på rundt 5 øre/kWh, eller ca. 100 mill.kr for SKS Produksjon.

Kommentarer til forslaget om ny tariffmodell

Som vannkraftprodusent i Nordland betaler vi allerede en svært høy innmatingstariff, og etter vår mening er det hverken faglig eller økonomisk forsvarlig å øke innmatingstakstene ytterligere gjennom en generell økning av fastleddet.

Det meste av vannkraftressursen er allerede bygd ut, og i praksis vil en økning av fastleddet i stor grad ramme eksisterende produksjon. Økte fastledd og økte driftskostnader på eksisterende produksjon vil ikke gi noen bidrag til en mer samfunnsøkonomisk effektiv utvikling av nettet.

I Statnetts vurderinger av ny modell er det stort fokus på nettkapasitet for ny produksjon og lite fokus på den betydningen eksisterende produksjon har på leveringssikkerhet og nettkostnadene.

I Salten/Nordland har vi mye lokal produksjon som bidrar til stabil og sikker strømforsyning i regionen. En rekke hendelser (Stormen Narve m.m.) har dokumentert at lokal produksjon har holdt oppe strømforsyning når sentralnettet har sviktet. Det er ingen ordning som belønner produsentene for dette, tvert imot blir produsenter «straffet» ved å betale Norges høyeste innmatingstariffer. Uten denne lokale produksjonen ville det ha vært behov for store nettforsterkninger både i sentral- og regionalnettet, for å opprettholde samme leveringssikkerhet.

Dette er nylig dokumentert i forbindelse med at Statnett ønsker å utsette nødvendige investeringer i Salten transformatorstasjon. Bakgrunnen er manglende samfunnsøkonomisk lønnsomhet på grunn av lave avbruddskostnader. Lave avbruddskostnader skyldes lokal produksjon som sikrer strømforsyningen i regionen når sentralnettet og Salten trafo er ute av drift.

Ut fra et hensynet til leveringssikkerhet burde lokale produsenter i overskuddsområder få en betydelig rabatt på sentralnettstariffen, siden de lokale produsenter bidrar til lavere nettkostnader og lave avbruddskostnader for samfunnet.

Hvis Statnett velger å fase inn et nytt lokaliseringssledd, bør dette beregnes på en annen måte enn det Statnett foreslår. Vi mener det er dokumentert at lokal produksjon i Salten bidrar med en betydelig nytteverdi for nettet, og dette bør gjenspeiles i lokaliseringssleddet og gi en «rabatt» til eksisterende produksjon i overskuddsområder som Salten.

Når det gjelder innfasing av ny produksjon så ser alle aktører i området meget sterke prissignaler gjennom marginaltapet/energileddet for innmating av produksjon. Det er ingen grunn til å øke disse ytterligere. Vi mener at Statnett bør finne andre virkemidler og ordninger for å styre lokalisering av ny produksjon, enn å øke tariffene og kostnadene for eksisterende produksjon. Økning av tariffene for eksisterende produksjon er en lite treffsikker ordning for en samfunnsøkonomisk effektiv utvikling og utnyttelse av nettet.

Med vennlig hilsen

SKS Produksjon AS

Stein Mørtsell
Adm.dir

Rune Stensland
Ass.dir.

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Statnett SF

Pb 4904, Nydalen

0423 Oslo

Høringssvar til Statnetts tariffmodell 2019

Kostnader i transmisjonsnettet har økt kraftig de senere årene, og er forventet å øke ytterligere. I 2018 har Statnett en anslått tillatt inntekt på 8,2 milliarder kroner, hvor ca. 5 milliarder kroner dekkes av forbruk via et fastledd. Mellom 2017 og 20 har fastleddet økt med ca. 30 prosent, og er forventet å øke ytterligere med ca. 60 prosent innen 2022. Siden Statnett står for en stadig større andel av bransjens tariffgrunnlag er spørsmål knyttet til kostnadsfordeling blitt stadig viktigere. Det er i seg selv en stor utfordring at Statnetts kostnader øker så sterkt. Kostnadskontroll og effektivisering blir derfor svært viktig. Statnett bør fokusere på å gjennomføre tiltak og prosjekter med god styring og fokus på å holde kostnadene lave. Her er vi i småkraftbransjen dessverre litt usikre på om dette alltid er tilfellet i dag.

Samtidig er det sett fra småkraftens ståsted også en del å hente på målrettet forbedring av nettet gjennom effektivt vedlikehold, fornyelse og nybygg av nett. Nett-tapet er til dels stort i Norge - opp mot fire prosent bare i sentralnettet. Innmatningen fra småkraftverk treffer her generelt de periodene med størst tap på overføring på våren og høsten. Bedre tverrsnitt, høyere spenninger, økt transformorkapasitet mellom spenningsnivå og større kapasitet på overføring mellom regioner og utland vil kunne føre til at kraftprisene utjevner seg. For småkraftverk kan slike tiltak gi noen øre bedre pris når man produserer som mest med uregulert kraft. Det vil si i mai-juni og august-oktober. Forutsatt at pengene brukes riktig kan altså investeringer i nettet gi positive effekter for småkraftprodusentene.

Småkraftforeninga har følgende konkrete innspill til Statnetts nye modell for transmisjonsnettet:

Produksjon

For øyeblikket er det gitt ca. 400 småkraftkonsesjoner som ikke bygges. Det tilsvarer rundt 3,3 TWh. Utbygging av dette potensialet vil kunne bidra med 56 milliarder NOK 2017 til BNP og generere sysselsetting på over 13 200 årsverk over kraftverkens levetid. Prosjektene viser god samfunnsøkonomisk lønnsomhet, mens lønnsomheten for investor er mer usikker. Alt dette ifølge rapporten «Samfunnsnytte av småkraft», fra Thema Consulting. Det er viktig at omleggingen av

transmisjonsnett-tariffen ikke blir til hinder for videre småkraftutbygging – noe som er et nasjonalt mål både av hensyn til klimaet og lokal verdiskaping.

Mange småkraftutbygginger er i dag økonomisk marginale slik at selv en liten økning i utgifter per kWh kan gi svært uheldige utslag. Statnett tar dermed feil når man skriver følgende i rapporten: «Statnetts analyser viser at en økning av tariffen fra dagens nivå på 1,1 øre/kWh opp mot 2 øre/kWh vil ha begrensede konsekvenser.» Realiteten er stikk motsatt og det mener vi Statnett burde fanget opp i sine analyser. Videre er det slik at mange av dagens småkraftverk ble bygd i en tid med utsikter til langt høyere kraftpriser enn i dag. Mange sliter med dårlig økonomi og kostnadsøkning på 1 øre per kWh kan en mange tilfeller gi dramatiske konsekvenser. Et småkraftverk med 10 GWh kraftproduksjon vil eksempelvis få doblet sine utgifter til ca. 200.000,- kroner per år. I et småkraftregnskap betyr slike summer noe – det kan for eksempel bety underskudd, at eierne blir tvunget til å drifte verket på dugnad eller at man må selge verket.

Småkraftforeninga mener dagens EU-tak på innmating må beholdes og at et frislipp slik Statnett legger opp til kan ha store negative konsekvenser både for nybygg og eksisterende verk.

Alminnelig forbruk

Nettleien for alminnelige forbrukere er ofte høyest der hvor det er mye produksjon og motsatt. Dette oppfattes som urimelig av de som rammes. For oss som bygger fornybart er det problematisk at folk i våre nærrområder rammes ved at de har høyere nettleie enn andre steder i landet. Dette kan skape lokal motstand mot en nasjonalt vedtatt satsing på fornybar kraftproduksjon. Slik vi ser det er arbeidet med å erstatte fossil energi med fornybar energi en nasjonal utfordring – som selvsagt også må løses nasjonalt. Følgelig bør kunder i en del områder med høy produksjon betale mindre enn i dag og kunder i en del områder med lav produksjon betale mer enn i dag.

Småkraftforeninga er i sterk tvil om Statnetts forslag bidrar til å løse dette problemet og ber om videre utredninger før det gjøres endringer i dagens K-faktor. Målet må være en mer rettferdig fordeling av byrdene landsdeler og regioner i mellom.

Kraftkrevende industri

Den kraftkrevende industrien har i dag svært lav nettleie og det er en riktig utvikling at industrien betaler en større del av regningen for sentralnettet. Det bør være en faglig begrunnelse for hvor mye fradraget i nettleie skal være.

Vennlig hilsen

Knut Olav Tveit

Daglig leder

Småkraftforeninga

Statsnett

Innspel til tariffmodell 2019

Sogn og Fjordane fylkeskommune meiner forslaget om Statsnett sin tariffstrategi får dramatiske konsekvensar og vil ramme industri- og næringsetablering i distrikta hardt.

Vasskraftressursane i Noreg har stått sentralt i industrialiseringa av landet, og har vore grunnlaget for etablering av omfattande industri i heile landet. Rikeleg tilgang på rimeleg vasskraft har vore fundamentet for etablering av kraftkrevjande industri i fylket vårt i dei solide industribygdene Årdal, Bremanger og Høyanger.

Tradisjonelt har det vore semje om at det er klokt å lokalisere kraftkrevjande industri i nærleiken av der krafta blir produsert. Dette sikrar både arbeidsplassar og verdiskaping i dei områda der det er stor kraftproduksjon. Å ta i bruk kortreist kraft reduserer også tap av kraft i transportnettet.

Sogn og Fjordane fylkeskommune meiner at det kan vere behov for ein gjennomgang av Statnett sine tariffar, men vi er klare på at dette forslaget får dramatiske konsekvensar. Det vil ramme industri- og næringsetablering i distrikta. Vi ber om at ein er varsame med å auka tariffar for denne kundegruppa, fordi dette medfører auka produksjonskostnader som gjer industrietablering vanskelegare. Dagens K-faktor må behaldast, inntil Statnett finn ei løysing som bevarer den tariffmessige fordelten for forbruk nært produksjon. I tillegg må Statnett sjå på ein løysing der regionale nettselskap beheld innmatingstariffen frå kraftproduksjon. Dette vil gje ei rettferdig fordeling av nettleiga mellom områda med mykje produksjon og store forbruksområda.

Kraftforedlende industri har store kostnader knytt til nettleige. Dette forslaget rammar i stor grad industri- og næringsetablering utanfor dei store byane som får auka kostnader til nettleige. Å stimulere til at vi skal ha næringsverksemd i heile landet er viktig for oss. Kraftkrevjande industri må kunne nytte seg av dei fortrinna det er å vere lokalisert der krafta blir produsert.

Det er urimeleg at områda der krafta blir produsert har ei langt høgare nettleige enn sentrale strøk. Statsnett sin tariffstrategi vil forverre denne situasjonen, og det vil påverke konkurransesituasjonen til mange industribedrifter rundt om i landet. Det er heilt avgjerande at ein ser dette i ein større samanheng. Norsk velstand byggjer i stor grad på den evna regionane har til å utvikle eigne fortrinn. Regional vekst er avgjerande for velstandsutviklinga nasjonalt.

Det er lite heldig å ta ifrå område som har mykje kraftproduksjon tariffmessige incentiv til å etablere ny industri i området, dersom ein ønskjer å etablere ny grøn industri i Norge. Med Statnett sitt nye netregime vil kundane i Hafslund-området spare 110 millionar kr. Dette området har landets klart billigaste nettleige i dag. Når tariffane aukar mest i område som alt har den høgste nettleiga i landet, så slår dette svært negativt ut på næringsetablering i hele landet. Det opplevast som urettferdig og har en politisk side som kan slå uheldig ut for viljen til å prioritere framtidig nettutbygging i distrikta.

Fylkeskommunen i Sogn og Fjordane støtter Kraftfylka si uttale om Statsnett sin tariffstrategi!

Med helsing

Jenny Følling

Fylkesordfører i Sogn og Fjordane

Brevet er elektronisk godkjent og er utan underskrift

Mottakar (ar)

Statsnett, ved Ketil Røn og Gro Ballestad

Statnett SF
v/ Ketil Ron
PB 4904 Nydalen
0423 Oslo

Sognekraft AS
v/ Nettseksjon / Stian J. Frøiland
Røysavegen 1
6893 Vik i Sogn

Dato: 16.03.2018

Fråsegn i høyring av forslag til tariffmodell frå 2019 – utforming av tariffar i transmisjonsnettet

I samband med høyring av fråsegn i Statnetts høyring om «Forslag til tariffmodell fra 2019 – utforming av tariffar i transmisjonsnettet», leverer Sognekraft sitt fråsegn i saka.

Sognekraft støttar Statnetts overordna mål om ei samfunnsøkonomisk effektiv utvikling og utnytting av kraftsystemet. I denne samanhengen deler Sognekraft Statnetts vurdering av nytteverdien av prisområder og marginaltapsledd som viktige prissignaler for å fremme ei samfunnsøkonomisk effektiv drift av kraftsystemet. Likevel stiller Sognekraft seg kritisk til Statnetts undervurdering av kraftproduksjonens bidrag til forsyningssikkerheita. Etter Sognekrafts oppfatning har Statnett ei til dels forenkla og urealistisk tilnærming til totaliteten i tariffkostnadane for forbrukskundar. *Etter Sognekrafts oppfatning vil Statnetts forslag til ny tariffmodell for transmisjonsnettet høgst sannsynleg paradoksalt nok verke mot si hensikt – den vil sannsynlegvis bidra til auka behov for transmisjon, forsterking av transmisjonsnettet og betydeleg auka investeringsnivå samanlikna med dagens k-faktor modell.*

Utover dette deler Sognekraft Distriktsenergis vurdering av ny modell og støtter difor deira fråsegn til det fulle.

1. Sognekrafts overordna vurdering av konsekvensane av Statnetts forslag til ny tariffmodell for transmisjonsnettet

I vurdering av lokaliseringssignal er det svært viktig å betrakte dette frå kundens ståstad. Kunden betalar ikkje berre transmisjonsnett-tariff, men også nettariff (nettleige) til det lokale nettselskapet. Dersom hovudintensjonen med framlegget til ny tariffmodell er forbetra lokaliseringssignal, er det difor særdeles viktig med ei integrert betrakning av

kundens totale tariffkostnader. Ifølgje Statnett vil fjerning av k-faktoren medføre ei omfordeling av om lag 425 mill. kroner frå nettselskap lokalisert i «produksjonsrike» områder til nettselskap lokalisert i «produksjonsfattige» områder. Svært ofte har «produksjonsfattige» områder høg befolkningstettleik og generell låg lokal nettleige, medan «produksjonsrike» områder ofte representerer geografiske områder med låg befolkningstettleik og generell høg lokal nettleige (trass i generell låg k-faktor). Følgjeleg vil Statnetts nye modell bidra til auka forskjell i dei totale tariffkostnadane for kundar i høvesvis «produksjonsrike» områder (sterk auke i total tariffkostnad) og «produksjonsfattige» områder (reduksjon i total tariffkostnad). Dette vil igjen over tid medføre ei sannsynleg omlokalisering av forbruk frå «produksjonsrike» områder til «produksjonsfattige» områder. Total konsekvens blir dermed paradoksalt nok eit forsterka bilete – overskotsområder utviklar seg sannsynlegvis i feil retning med enda større overskot, medan underskotsområder sannsynlegvis også utviklar seg i feil retning med enda større underskot. Ein må hugse på at produksjon ikkje i like stor grad let seg omlokalisere som forbruk, då produksjon har naturgjevne føresetnadar som i stor grad avgjer lokaliseringa (med unntak av solkraft). Som følge av forsterka overskot og underskot vil behovet for transmisjon mellom overskotsområder og underskotsområder sannsynlegvis auke – og dermed også Statnetts investeringskostnader i transmisjonsnettet. Dagens k-faktor modell er etter Sognekrafts oppfatning ein vesentleg betre tariffmodell for transmisjonsnettet enn det nye framlegget. Følgjeleg bør Statnett halde fram med dagens k-faktor modell, inntil ein vesentleg betre modell kan presenterast.

2. Produksjon er kritisk viktig for forsyningssikkerheita

Samlokalisering av produksjon og forbruk rundt/i same punkt i transmisjonsnettet reduserer generelt Statnetts behov for transmisjon og derav nettap. Sjølv om dette ikkje gjeld for alle timar i året – har det ein meirverdi for Statnett i form av «kortreist» kraft med generelt høgare forsyningssikkerheit samanlikna med transmisjonsnettpunkt fri for produksjon. Etter Sognekrafts vurdering bør ein tariffmodell premiere samlokalisering av forbruk og produksjon. Generelt sett er regionalnett og transmisjonsnett i overskotsområder dimensjonert for transmisjon av produksjon til underskotsområder – og ikkje for lokalt forbruk. Produksjon bidreg dermed til auka forsyningssikkerheit både lokalt og nasjonalt. Kundar lokalisert i overskotsområder bør dermed ikkje straffast med høgare tariffkostnader, når hovudfunksjonen til lokalt regionalnett og transmisjonsnett er transmisjon av produksjon til underskotsområder. Forbruk i underskotsområder er sentrale drivarar for auka transmisjon og auka investeringskostnader i transmisjonsnettet. Det lokale forbruket i overskotsområder har i svært liten grad generert nettinvesteringane i kraftige regionalnett og transmisjonsnett, men dei må likevel finansiere ein stor del av desse investeringane. Dette er ein stor svakheit ved dagens modell og framlegg til ny modell. Ein rasjonell modell må tvert i mot premiere forbruk samlokalisert med produksjon i enda større grad enn i dag!

3. Stort Forbruk Høg Brukstid (SFHB)

Modellen bør gje ein lågare tariff for forbruk i overskotsområder. SFHB-kundar bør oppnå tariffreduksjon samanlikna med ordinære forbrukskundar, men dersom storleiken på SFHB-

forbruket påverkar effektbalansen frå overskot til underskot i området, bør rabatten reduserast sterkt. Sognekraft støttar Statnetts ønskje om ein modell som knyter kostnadsansvaret til SFHB-verksemdene.

4. Metodikk for utforminga av nytt lokaliseringssignal

Framlegget til nytt lokaliseringssignal er i utgangspunktet ikkje urimeleg, men praktisk utforming saman med unødige høg kompleksitet svekker modellen betydeleg – og i praksis ubrukeleg. Det er prinsipielt komplett feil at samlokalisert forbruk med produksjon skal betala meir under ny modell enn i dag. Faktisk burde ny modell ha redusert transmisjonsnett-tariff for samlokalisert forbruk med produksjon samanlikna med dagens k-faktor modell. Straumen er billegast å bruke der den blir produsert – for desse forbrukerkundane er behovet for transmisjonsnett minimalt. Effekten av k-faktor modellen bør ikkje reverserast – snarare forsterkast!

5. Lokaliseringssignal – relevans i høve innmatingsavgift

Statnett framhevar viktigheita av lokaliseringssignal i si argumentasjon for ny tariffmodell. I dette høvet gir dagens gjeldande to-nivå nettmodell med transmisjon (≥ 220 kV) og distribusjon (< 220 kV) eit viktig lokaliseringssignal i form av opphavsrett til lokal innmatingsavgift. Innmating i distribusjonsnett (< 220 kV) skal tilfalle lokal netteigar. Det er med andre ord rett og rimeleg å «hauste fruktene der ein sår». Lokale netteigarar av regionalnett har investert for å bidra med transmisjon av kraft til underskotsområde, då er det rett og rimeleg at også innmatingsavgifta for produksjon i deira nett blir betalt til lokal netteigar. Dette gjer eit meningsfullt lokaliseringssignal i høve tariffkostnadar.

6. Anleggsbidrag i maska nett

Etter Sognekrafts oppfatning vil anleggsbidrag i maska nett utgjere eit vesentleg betre lokaliseringssignal med tanke på rettmessig fordeling av investeringskostnadar i transmisjonsnett. Sognekraft støttar difor innføring av anleggsbidrag i maska nett.

Med venleg helsing,

Stian J. Frøiland

Nettsjef

Sognekraft AS

T: +47 45 97 06 16

E-post: stian.froiland@sognekraft.no

Statnett
Ketil.ron@statnett.no

POSTAL ADDRESS:
Statkraft AS
P.O. Box 200 Lilleaker
NO-0216 Oslo, Norway

VISITING ADDRESS:
Lilleakerveien 6
NO-0283 Oslo

-- PHONE:
+47 24 06 70 00

-- FAX:
+47 24 06 70 01

-- INTERNETT
www.statkraft.no

E-POST:
post@statkraft.com

-- ORG. NR.: NO-987 059 699

DERES REF./DATO:

VÅR REF.:

STED/DATO:
Oslo, 15.03.2018

Synspunkter på Statnetts forslag til tariffmodell fra 2019

Vi viser til høringen av Statnetts foreslåtte nye tariffmodell fra 2019 og invitasjon til å komme med innspill på rapporten.

Vi har i hovedsak valgt å gi kommentarer til Statnetts vurdering av nivået på innmatingstariffen. I tillegg har vi noen synspunkter på forslaget til nytt lokaliseringssignal i tariffen.

Vi vil først oppsummere våre synspunkter på forslaget før vi etter en innledning gir en mer omfattende vurdering.

Oppsummering av Statkrafts synspunkter:

Statkraft er uenig i Statnett's ønske om å fjerne EU-taket eller heve det for Norden.

Vi mener at det er viktig å vektlegge bakgrunnen for at EU fant det nødvendig å regulere innmatingstariffen. Dette var fordi forskjeller i tariffnivå og tariffstruktur mellom land innenfor et felles kraftmarked vil kunne påvirke både effektiviteten i utnyttelsen av utbygde kraftressurser og optimal utbygging av kraftressurser. Man har derfor satt et gulv og tak for innmatingstariffen i EU/EØS for å forhindre en vridning av konkurransen og en undergraving av det indre, europeiske marked. Statkrafts vurdering er at Norge er tjent med en slik tilnærming, og mener at Olje- og energidepartementet må gjøre en helhetlig vurdering av hvordan Norges interesser best kan ivaretas på dette området.

Vi er uenig i Statnetts påstand om at det har små konsekvenser å øke produsentenes tariff til «et nivå rundt 2 øre/kWh» (en økning på 82%), og at de uheldige samfunnsøkonomiske effektene vil være vesentlig større hvis hele kostnadsøkningen skal bæres av forbrukerkundene. Vi har større tillit til de vurderingene som professor von der Fehr har gjort for henholdsvis OED og Energi Norge som kommer til motsatt konklusjon ettersom økte nett-tariffer for produsentene blant annet kan medføre en forvridning mellom ulike teknologier og dermed kostnadsineffektivitet i produksjonen som vil være samfunnsøkonomisk uheldig.

Samtidig mener vi *Statnetts foreslåtte nye lokaliseringssignal ikke medfører forbedring*. Vi tror ikke det er hensiktsmessig å forsøke å gi et langsiktig signal på hvor det er gunstig å etablere ny produksjon. Etter vår vurdering vil innføring av et lokaliseringssignal kun føre til omfordelinger og i liten grad påvirke den langsiktige tilpasningen.

Innledning

Som et underlag for den pågående tariffdiskusjonen er det viktig å ha med seg bakgrunnen for Statnetts store investeringsprogram på 35-45 mrd kr de neste 5 årene. Investeringsomfanget påvirkes i vesentlig grad av politiske beslutninger om å stimulere til økt kraftproduksjon gjennom det norsk-svenske sertifikatmarkedet, ønske om økt bruk av elektrisitet, mindre toleranse til avbrudd og dels strengere krav til kvaliteten i forsyningen til forbrukerne. Dette, sammen med et stort behov for reinvesteringer i eksisterende nett er med på å øke Statnetts behov for tariffinntekter. For kraftprodusenter og forbrukerne har disse politiske føringene ulik virkning. Økt støtte til ny kraftproduksjon reduserer kraftprisene til forbrukerne og økte krav til leveransen bedrer kvaliteten på leveransen for forbrukerne. For kraftprodusentene vil det gi lavere kraftpris og dermed lavere inntekter. Imidlertid vil et noe sterkere nett gir bedre markedsadgang.

Statkraft støtter i hovedsak Statnetts ambisiøse planer om å forsterke det innenlandske nettet samt bygge nye mellomlandsforbindelser. Det er imidlertid viktig at man har fokus på kostnadseffektivitet, både når det gjelder hva som skal gjøres og hvordan dette gjennomføres. Vi erfarer fra konkrete prosjekter at det fremdeles er potensial for økt kostnadseffektivitet i gjennomføringen.

Vi forstår at det er en utfordrende situasjon for Statnett å fordele og ta ansvar for de økte nettkostnadene. Det er imidlertid viktig at Statnett legger til grunn gode samfunnsøkonomiske vurderinger når det gjelder utforming av tariffen i transmisjonsnettet. Etter vår vurdering har Statnett også dette som utgangspunkt, men deres vurderinger blir etter hvert preget av fordelingsmessige argumenter som bør ha mindre betydning for å sikre en effektiv utnyttelse og utvikling av det norske kraftsystemet. Vi synes Statnett i for liten grad vektlegger at transmisjonsnettet bare er en del av kraftsystemet, og at en ikke bør ha tariffen som setter effektiviteten i de øvrige delene av kraftsystemet i fare.

A. Innmatingstariffen

Samfunnsøkonomisk utgangspunkt

Statnett legger til grunn at de residuale kostnadene i nettet (dvs kostnader som ikke dekkes av tilknytningskostnader eller energileddet) skal fordeles mellom de ulike kundegruppene basert på deres relative prisfølsomhet (Ramsey prising). Det innebærer at brukere med minst prisfølsomhet (dvs minst tilbøyelighet til å endre sitt bruk av nettet ved endrede nettkostnader) betaler mest. Statnett konkluderer i rapporten med at dette teoretisk utgangspunkt er lite egnet til konkret tariffing siden de sier at det i praksis er umulig å regne seg fram til et optimalt tariffnivå. Kvalitativt bruker de relativ prisfølsomhet til å anslå reduksjon i tariffsats til store forbrukere.

For produsentene opplever vi at man kun bruker relativ prisfølsomhet til å underbygge at produsentene skal betale. Det sies innledningsvis i kapittel 4.2 at «*Vi har evaluert den residuale kostnadsfordelingen i dagens modell og har konkludert med at den ikke gir en riktig fordeling fremover i tid.*» Vi finner ikke en nærmere faglig evaluering av dette i rapporten. Videre sies det at taket på innmatingstariffen fører til at produsentene vil «*bli mindre motivert til å medvirke til løsninger som begrenser kostnadsveksten*», men et viktig prinsipp med innkreving av residuale kostnader er nettopp at de ikke skal motivere til endret tilpasning.

Vi savner en bredere og mer prinsipiell samfunnsøkonomisk analyse som grunnlag for å fordele de residuale kostnadene i nettet. Vi mener rapportene professor von der Fehr har laget for OED i 2013 og Energi Norge i 2017 gir et slikt grunnlag. Han argumenterer for at de residuale kostnadene i nettet «*bør legges på forbruk snarere enn produksjon*». Videre påpeker han at det faktisk at «*nett-tariffer kan medføre en forvridning mellom ulike*

teknologier og dermed kostnadsineffektivitet i produksjonen, er et argument for å legge tariffen på forbrukerne snarere enn på produsentene».

Virkninger for norsk kraftproduksjon

Statnett har vurdert konsekvenser av en økning av innmatingstariffen for eksisterende norsk kraftproduksjon og for ny produksjon. For eksisterende produksjon konkluderer man med «at kraftprisen vil øke mye mindre enn økningen på innmatingstariffen.» Vi mener at implikasjonen av denne konklusjonen blir feil når det fremstilles som uproblematisk, mens dette nettopp er et bevis på at den norske kraftprisen er nært knyttet til det nordiske kraftmarkedet som igjen påvirkes av det kontinentale. Dette er jo også hovedårsaken til at man fra EU har ønsket å regulere tariffen innenfor et gulv og tak.

Når det gjelder virkninger for ny vannkraftproduksjon sier Statnett at tariffvirkningen er liten og dessuten er vannkraftressursene i stor grad utbygd. Når det gjelder det siste synes det å være en overdrivelse siden de selv gjengir en figur som viser at vannkraftproduksjonen kan øke med ca. 14 TWh. Videre har man ikke vurdert konsekvensene av en tarifføkning for rehabilitering av eksisterende produksjon. Gjennomsnittlig alder for norsk vannkraft er nærmere 60 år. Det betyr at man må ta stilling til omfanget på rehabilitering av mye av eksisterende kapasitet det nærmeste tiåret. Ved en slik vurdering vil en økning av innmatingstariffen ha stor betydning for forventet fremtidig dekningsbidrag fra kraftproduksjonen og således lønnsomhet og omfang av rehabiliteringer og eventuelt utvidelser av eksisterende kraftverk. Statnett har etterlyst konkrete data. Kvantifisere av denne virkningen er i praksis vanskelig siden kostnadene ved rehabiliteringer er anleggsspesifikke og i tillegg er som kjent forventet kraftpris og dermed også verdien av fleksibilitet usikkert.

Statnett sier at de gjennom sine analyser har vist at en økt innmatingstariff i teorien vil kunne føre til et redusert utbyggingsvolum i Norge og økt i Sverige. Men i neste setning bagatelliserer man dette ved å si at volumet vil påvirkes av kraftprisen og kan medføre kun marginale endringer ved enkelte nivåer på kraftpris. **Hvis man velger et annet prisnivå enn det Statnett har brukt, 380 isteden for 360 SEK/MWh, så ser man at virkningene er mer enn dobbelt så stort** som Statnett har kommet fram til; 5,7 TWh flyttes fra Norge til Sverige isteden for 2,7 TWh. Vi er uenig i Statnetts hovedkonklusjon om at en økning i tariffen fra 1,1 øre/kWh til 2 øre/kWh (eksl. påslaget for systemtariffen), eller 82%, har små konsekvenser for kraftproduksjon.

Fordelingsmessige vurderinger

Statnett underbygger sine konklusjoner med å hevde at produksjon bør være med på å bære en rimelig andel av kommende kostnadsøkning. Videre sier man at ny kraftproduksjon (og nye store forbrukere) skaper en del kostnader som man ikke får dekket ved prissignaler (inkludert anleggsbidrag) og at dette er et argument for at disse kundegruppene skal være med å bære en del av de residuale kostnadene slik at man sikrer at alle kundegrupper minst betaler de kostnadene de som gruppe påfører nettet. Dette synes å være et krevende grunnlag for å fordele de residuale kostnadene i nettet. Viktigere er imidlertid at vi ikke kan se at denne type vurderinger bør tillegges vekt gitt at man ønsker å fordele kostnadene basert på samfunnsøkonomiske kriterier.

EU taket på innmatingstariffen

Statnett sier at de vil arbeide for å oppheve det EU-fastsatte taket på innmatingstariffen. De starter med å påpeke at med taket vil produsentene betale en stadig mindre andel av nettkostnadene etter hvert som kostnadene i nettet stiger. Videre hevder de at en tarifføkning for produsentene har små virkninger og at de uheldige vridningseffektene vil være vesentlig større hvis forbrukerkundene skal bære hele kostnadsøkningen. Vi stiller spørsmål til denne påstanden og kan ikke se at Statnett har prøvd å sannsynliggjøre og

underbygg dette. I andre sammenhenger har det blitt fremført at man frykter at den totale kostnadsbelastningen fra kraftpris, nettkostnader, skatter og avgifter kan bli så høye at forbrukerne velger å koble seg fra nettet. Vi vil ikke utelukke at dette kan bli en reell problemstilling i framtiden, men etter vår vurdering er dette en større trussel i andre europeiske land siden forbrukerne her har vesentlig høyere tariffkostnad og avgifter. Vi vil også anta at dersom det blir en reell fare for dette så vil tariffreguleringen endres.

Vi mener det er viktig å vektlegge bakgrunnen for at EU fant det nødvendig å regulere innmatingstariffen. Dette var med bakgrunn i at forskjeller i tariffnivå og tariffstruktur mellom land innenfor et felles kraftmarked vil kunne påvirke både effektiviteten i utnyttelsen av utbygde kraftressurser og optimal utbygging av kraftressurser. Man har derfor satt et gulv og tak for innmatingstariffen i EU/EØS for å forhindre en vridning av konkurransen og en undergraving av det indre, europeiske marked. Dette hensynet blir også påpekt i professor von der Fehr's rapport. Vi mener at Norge er tjent med en slik tilnærming, men det er norske myndigheter som bør gjøre en helhetlig vurdering av dette.

Mot slutten av kapittel 4.2 drøftes en rapport konsulentselskapet CEPA har laget for ACER i 2015. Her påpeker Statnett at CEPA ikke anbefaler en generell harmonisering av innmatingstariffen i Europa. Årsaken til det er imidlertid at CEPA mener at det i mange EU-land er mange andre og større utfordringer med å lage et felles kraftmarked enn tariffharmonisering, og disse er det viktigere å begynne med. Derimot er en ytterligere tariffharmonisering i Nord-Vest Europa påpekt av CEPA i det de i rapportens sammendrag sier:

«The regional Nordic electricity market, Central West Europe, and the 4M market coupling in the Central East Europe region, are current examples of where well-integrated markets can be found, with strong physical interconnections and, therefore, cross-border competition, and some evidence that the absence of harmonisation of transmission tariff structures today, could act to prevent a level playing field for all market participants».

Vi mener derfor Statnett gir et feilaktig inntrykk av denne rapporten som de selv sier er «et av de største arbeidene som er blitt gjort på harmonisering på transmisjonstariffen på et europeisk nivå».

B. Statnetts foreslåtte nye lokaliseringssignal

Statnett foreslår å innføre et områdevis lokaliseringssignal for å «stimulere til regional forsyningssikkerhet og en mer riktig lokalisering av nytt forbruk og ny produksjon». Signalet skal baseres på effektbalansen i hver av Statnetts 16 nettavregningsområder. Jo større ubalanse mellom produksjon og forbruk under topplast jo sterkere signal. Produksjon i underskuddsområder er foreslått å få en tariffreduksjon på inntil 40 kr pr kW tilgjengelig vintereffekt. Produksjon i overskuddsområder får ikke noe eget lokaliseringssignal. Forbruk foreslås en sats innenfor ± 40 kr/kW, slik at et forbruk i et overskuddsområde godskrives med maksimalt 40 kr per kW forbruk under områdetets topplast, mens forbruk i underskuddsområder belastes tilsvarende. Statnett foreslår samtidig å fjerne dagens k-faktor som gir et redusert avregningsgrunnlag for forbruk når det også er innmating av kraft i felles tilknytningsspunkt i transmisjonsnettet.

Statkraft er ikke mot lokaliseringssignaler på prinsipielt grunnlag, men vi mener det foreslåtte forslaget fra Statnett ikke vil påvirke lokalisering av verken produksjon eller forbruk i nevneverdig grad. Nettet er dels bygd ut basert på gjeldende effektbalanser men også i stor grad basert på forbrukernes krav til forsyningssikkerhet. Beslutninger om nettinvesteringer som skal realiseres de neste 5 årene er i hovedsak tatt, deretter skal investeringene flates ut. Den foreslåtte tariffmodellen skal gjelde for 2019-2023. Et nytt

lokaliseringssignal vil neppe medføre ny kraftproduksjon i underskuddsområder som Stor Oslo siden det er mer gunstig å etablere økt vann- og vindkraftkapasitet andre steder.

Den lokaliseringmessige utviklingen av forbruk bestemmes i all hovedsak av den generelle utviklingen i samfunnet, og det kreves veldig store signaler for å flytte på en slik lokalisering. Statnett sier at velbegrunnede prissignaler fremmer samfunnsøkonomisk effektiv drift og utvikling av nettet. Men Statnett fremgangsmåte med å velge en tilsynelatende vilkårlig størrelse på prissignalet, ± 40 kr/kWh, virker lite målrettet gitt at man skal gi et velfundert signal. Vi vil tro at man heller bør begynne med å definere hva man ønsker å oppnå og deretter dimensjonere prissignalet basert på dette og forventet tilpasning fra forbrukere og produsenter. Og gitt at det ikke er mulig med en slik planmessig tilnærming er det en god indikasjon på at det ikke er mulig å gi et velbegrunnet prissignal.

Vi vil også påpeke at prisbaserte virkemidler, inkludert et ideelt lokaliseringssignal, vil ha begrensninger både når det gjelder å signalisere behov for nettutbygging og lokalisering av forbruk og kraftverk. Derfor må de suppleres av NVEs planbaserte tilnærming og konsesjonsbehandling hvor ny produksjon/forbruk og behov for nettførsterkninger må sees i sammenheng, ref også professor von der Fehr's rapport.

Det er gitt at det ikke bidrar til samfunnsøkonomisk effektivitet å gi et langsiktig lokaliseringssignal for nettprosjekter hvor man allerede har tatt en investeringsbeslutning, tvert imot så kan det føre til ineffektivitet at man signaliserer for høye kostnader hvis man ikke tar hensyn til at ny nettkapasitet kommer. Et mulig lokaliseringssignal må følgelig ta hensyn til den kapasiteten som man har tatt investeringsbeslutninger på. Dette omfatter en vesentlig del av Statnetts' planlagt investeringer på 35-45 milliarder kroner de neste 5 årene.

Etter vår vurdering vil derfor innføring av et lokaliseringssignal kun føre til omfordelinger og ikke påvirke den langsiktige tilpasning. Vi kan heller ikke se at Statnett har gitt noen vurdering av effekten av et nytt lokaliseringssignal. Det bør være et krav før man innfører et nytt system.

Avslutning:

Vi vil avslutningsvis gi Statnett ros for at man har hatt en grundig prosess med involvering av aktører i forbindelse med evaluering av eksisterende tariffstrategi og diskusjon av ny tariffmodell. Som det fremgår er vi ikke enig i sentrale deler av Statnetts vurderinger, spesielt knyttet til vurdering av nivået på innmatingstariffen, og vi håper på forbedringer. Statkraft står til disposisjon om det ønskes ytterligere utdyping av våre kommentarer.

Med vennlig hilsen
for Statkraft AS

Hilde Bakken
Executive Vice President Power Generation

Mvh Sunnfjord Energi Nett

Arild Fleten
-Nettsjef-

Høringskommentarer

Tizir Titanium & Iron AS Ny modell for sentralnett-tariffing fra 2019

Ny modell innebærer en kostnadsøkning for SFHB-selskapene bestående av til sammen 43 bedrifter. Storforbrukere dekker nå rundt 6% av totalkostnadene i sentralnettet og økning er eksemplifisert til 11% med ny modell. Energiuttaket er ca 40% av Norges samlede elektriske energiforbruk på rundt 140 TWh/år.

Tizir Titanium & Iron AS (TTI) med et årsforbruk på noe over 350 GWh/år vil i 2018 få betydelig økning i tariffen.

Videre økning i produksjon og forbruk vil dette bidra negativt i fremtidig investeringer.

TTI har følgende prinsipielle kommentarer til Statnetts forslag til revidert modell for sentralnettkostnader:

- 1) En lik sentralnettsats (og rabattering) for alle SFHB-bedriftene er riktig. Det tilsvarer likebehandling med kraftprodusentene som i dag betaler 12-13 kr/MWh og styrt av EU-rammeverk. Det prefererte prinsipp vil innebære en intern omfordeling av nettkostnader mellom SFHB-bedriftene. Dagens regime har tilfeller hvor bedrifter har kommet meget urimelig ut, mens andre har fått svært generøse reduksjoner.
- 2) Det legges opp til en endring fra punktrabattering til områderabattering med hensyn til lokaliseringssincentiver i modellen. Dagens modell har store svakheter idet man innenfor begrensede geografisk områder kan finne punkter med sterkt avvikende faktor. Et eksempel på dette er Grenlandsområdet. Ny modell har foreslått 16 områder. Enkelte av disse er noe uforståelige med hensyn til geografisk sammensetning. Det er ønskelig at Statnett tar en revidert gjennomgang av disse.
- 3) Statnett har skissert en grense på 33kV-uttak for å fra 2019 kunne kvalifisere som SFHB-bedrift i tillegg til 15MW og 5000 brukstimer pr år. De 33kV må endres til 10 kV.
- 4) Statnett har i forbindelse med regimeendringen ikke fremmet noe forslag om å etablere en gjennomgående tariff slik at bedrifter som ligger i regionalnettsområder (og får en til dels urimelig merkostnad) får likebehandling med bedrifter som tar ut energi direkte fra sentralnettet. Ved en modellendring som nå er unik anledning til å få ryddet opp i gammelt og tilfeldig arvegods som til dels kan slå negativt ut for enkeltbedrifter

- 5) Statnett sier lite om bruk av anleggsbidrag. Det er viktig at ny modell gir tariffer som reflekter betaling for de nettkostnader som SFHB-bedriftene samlet som gruppe og som enkeltbedrifter påfører. Førstnevnte skal dekkes av kollektivet, mens sistnevnte skal dekkes av enkeltbedriften
- 6) Statnett ønsker innspill på et eventuelt rabattelement knyttet til prisfølsomhet (energiintensitet og internasjonal konkurranse). Vi kan vanskelig se at det kan lages et godt og objektivt system for dette. Bransjeforskjeller og teknologiske forskjeller innenfor hver bransje vil gjøre dette til et omfattende og tungt byråkratisk arbeid.
- 7) Generelt må det være ønskelig å øke elektrifiseringsgraden i vår bransje. TTI arbeider konkret med et prosjekt for å kunne erstatte kull med hydrogen (framstilt ved elektrolyse av vann) som reduksjonsmiddel i prosessen. En gjennomføring av dette prosjektet vil medføre en økning i vårt kraftuttak på ca. 500 GWh per år samtidig som CO2-utslippet reduseres med 240 kT årlig. Økte nettkostnader framover vil virke negativt inn på muligheten for å realisere dette.

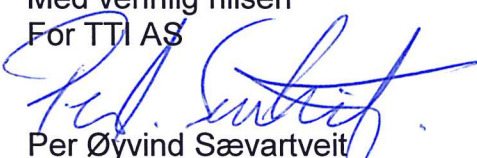
Enhver kostnadsøkning for vår bedrift er uønsket, TiZir arbeider (i likhet med andre virksomheter) med løpende interne forbedringsprogrammer for å øke inntjening, øke produktiveten, redusere innkjøpspriser og bedre kostnadsposisjonen i alle produksjonsledd og områder.

Vi mener derfor at økningen må dempes innenfor de rammer som finnes med hensyn til statsstøtte og til et nivå som er rimelig mellom partene som finansierer «nettkollektivet» i Norge.

Den skisserte rabattsatsen på 40% må derfor gjennomgås i dette lys. Likeledes nivå på områdelokaliseringselementet på 40.000 kr/MW. Det må også sees på hva nytt tariffingsnivå ligger på i sammenligning med våre konkurrenter, primært i Europa. Norge må ikke introdusere en modell hvor det er «viktigst å være best». Det er oppfatninger om at sentrale konkurrentland i Europa har en relativt liberal og mer favorabel tariffing av transmisjonsnett enn det vi ser for oss i den foreslåtte modell.

Tyssedal 16.03.18

Med vennlig hilsen
For TTI AS

Per Øyvind Sævartveit
-adm.dir.-

Statnett SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 Oslo

Sted:
Trondheim

Dato:
16.03.2018

Vår ref:
Deres ref:

18/00508-2

Merknader til Statnett rapport «forslag til tariffmodell fra 2019»

Oppsummering

TrønderEnergi Nett (TEN) er knyttet til transmisjonsnettet i punktene Eidum, Nea, Trollheim, Orkdal, Aura, Klæbu og Strinda. I tillegg til dette er det utveksling med Statnett på lavere spenningsnivåer (med Statnetts Regionalnett R8) på flere ulike punkter.

Statnett ønsker å endre tariffmodellen i transmisjonsnettet fra 2019. Endringene som Statnett ønsker å gjennomføre er publisert i rapporten «Forslag til tariffmodell fra 2019». I hovedsak er det to elementer i tariffmodellen som foreslås endret. Det første forslaget knytter seg til tarifferingen av stort og stabilt forbruk hvor det foreslås at denne kundegruppen skal betale noe mer for bruken av nettet. Den andre endringen knytter seg til en avvikling av k-faktormodellen og en innføring av et områdevis prissignal. Statnett har bedt om tilbakemeldinger på disse endringsforslagene og den foreslåtte modellen innen 16. mars 2018.

TEN mener det er rimelig at stort og stabilt forbruk dekker en større andel av kostnadene i transmisjonsnettet. Hvordan dette kan innarbeides i Statnetts tariffmodell ønsker TEN ikke å ta stilling til, dette blir opp til Statnett, og dette vil derfor ikke kommenteres ytterligere i vårt høringssvar.

TEN støtter imidlertid ikke en endring av tariffmodellen der k-faktorene blir avvirket og der det innføres en områdevis lokaliseringsfaktor på inntil 40 kr/kW/år. TEN mener den foreslåtte modellen mangler begrunnelse og verken vil gi signaler til riktigere utnyttelse/utvikling av nettet eller føre til en mer rettferdig/rimelig fordeling av kostnadene i nettet.

Innledning – repetisjon av TENs tilbakemelding på ekspertrapportene til Thema og EC Group

TEN er bekymret for den store kostnadsøkningen i sentralnettet som nettets brukere forventes å dekke i årene som kommer. For våre kunder forventes en kostnadsøkning på over 100 % over en periode på fem år noe som vil øke kostnadene for bruken av sentralnettet til opp mot 400 millioner kroner innen kort tid (fastledd). I 2017 betaler TEN til sammenligning ca. 194 millioner i fastledd.

TEN er sammen med Statnett bekymret for brukernes evne og vilje til å dekke en stadig økende nettkostnad. I dag er det store brukergrupper som er helt eller delvis skjermet for de kostnadsøkningene som kommer. De ekspertrapportene Statnett har bestilt viser både at disse brukergruppene skal bidra i spleiselaget og at noen av disse bør bidra med mer enn de i dag gjør. Dette er nesten en forutsetning for at samfunnet skal kunne takle de store kostnadsøkningene som vil komme at alle som bør og kan bidra også bidrar. Dersom nettfinansieringen skal overlates til en kundegruppe vil denne kundegruppen få

TrønderEnergi Nett AS

Telefon: 73 50 00 50

Postadresse:
Postboks 9480 Torgarden
7496 Trondheim

Besøksadresse:
Klæbuveien 118
7031 Trondheim

www.tronderenerginett.no
firmapost@tronderenerginett.no
Org.nr: NO 978 631 029 MVA

stadig større kostnader og stadig større incentiver til å foreta seg tilpasninger. Denne utviklingen fører til at store kundegrupper som i dag står for brorparten av nettfinsieringen kommer til å bli mer energiselvstendig med et redusert behov for leveranser fra nettet. Med stadig mer avansert og rimelig teknologi for småskala produksjon og lagring og mer energieffektive bygninger er dette allerede under utvikling. Spørsmålet som er vanskelig å svare på er hvor langt denne utviklingen vil gå og hvor fort dette vil skje. Mye av de økte nettkostnadene som brukerne skal dekke har også vært utløst av produsentene og stort forbruk.

TENs mener ekspertrapportene indikerer at det er fornuftig å se nærmere på elementer i tariffmodellen. TENs mener SFHB-modellen bør kunne vurderes. Som rapporten viser er det vanskelig å begrunne hvorfor disse kundene skal få tariffreduksjoner på opp mot 95 % på fastleddet. TEN mener det vil være positivt og fordelaktig om Statnett gjennomgår rabattordningen og premisene for rabattene. Enkelte av disse kundene kan også ha en gunstig lokalisering i forhold til produksjon og øvrig forbruk som gjør at marginaltapssatsene på energileddene kansellerer ut fastleddene hvilket kan bety at et forbruk på eksempelvis 3 TWh/år kan motta betaling for å være knyttet til og hente 3 TWh fra nettet. Det er viktig å se til at de aller største bedriftene ikke blir «null-nett-ytere». Dette er skadelig for nettleiers legitimitet i de brede lag av samfunnet og for nettselskapenes omdømme. Det kan vurderes om det bør være en minimumspris/reservasjonspris for nettbruken dersom slike forhold gjør seg gjeldende.

Rapporten vedrørende fordeling av residuale nettkostnader mellom produksjon og forbruk gir ingen konkrete holdepunkter for hva som er en rimelig fordeling av kostnaden mellom disse brukergruppene. Rapporten viser bare at det er et teoretisk grunnlag for at alle brukerne betaler for bruken av nettet – også produsentene. Det store spørsmålet «betaler produsentene en rimelig andel av nettkostnadene» svarer rapporten ikke på. Gitt at dagens innbetaling er et maksimum som er definert i europeisk lovgivning kreves det uansett endringer i dette regelverket før nivået kan heves. I rapportene kan det virke som produsentene dekker en høy andel av kostnadene i sentralnettet – dette er bare riktig dersom en tar inntektene fra de regionale netteierne og overfører disse til Statnett. TEN mener denne praksisen bør avvikles. Innmatingstariffen bør beholdes lokalt slik at en unngår at de lokale forbrukerne i produksjonstunge områder blir bærere av en uforholdsmessig høy andel av de totale nettkostnadene. Når tariffmodellen først er under lupen er det naturlig å se på dette også mer helhetlig. Etter dette er justert for dekker produsentene en relativt liten andel av kostnadene i sentralnettet. TEN er enig med Energi Norge at det kan være fornuftig å prøve å jobbe for en øremerking av deler av forbruksavgiften til dekning av de økende kostnadene i nettet.

Den rapporten som er mest krevende å ta stilling til og som har størst betydning er rapporten knyttet opp mot behovet for ytterligere lokaliseringssignaler i tariffen. Rapporten konkluderer med at det er behov for slike signaler og at disse bør være rimelig sterke. Samtidig mener rapporten at k-faktormodellen bør avvikles. Begrunnelsen for en avvikling av k-faktormodellen er rimelig grei – særlig når rapportforfatterne ikke tar hensyn til modellens fordelingsvirkninger. Forfatterne står fritt til å fraskrive seg ansvaret for fordelingsvirkningene, men det er vanskelig for samfunnet og for netteierne å gjøre det samme når en skal vurdere tariffen og tariffingsprinsipper. K-faktormodellen er et skjørt kompromiss mellom mange ulike kryssende interesser, næringspolitikk, fordelingspolitikk og energipolitikk. Det er vanskelig å vurdere k-faktormodellen isolert fra alle andre forhold.

Som alternativ til k-faktormodellen anbefaler rapporten et marginaltapsbasert tillegg/fratrekk i fastleddet med basis i siste tre års gjennomsnittlige marginaltap i topplast. Hvis en ser på estimatene og beregner 2018 konsekvensene for fastleddet ut fra de opplysninger som følger av rapporten skal forbruk i SN2 ha et fastledd på ca. 195 kr/kW/år mot et fastledd på ca. 389 kr/kW/år i SN 16. Forskjellen mellom prisene er 100 % noe som gir større mulige avvik for samme forbruket enn hva som er mulig å få til i dagens k-faktormodell. TEN er usikker på om en mulig fordobling av dagens prisforskjeller mellom ulike uttakspunkter i sentralnettet er realistisk.

Det som er enda viktigere å påpeke er at en fjerning av k-faktormodellen, gitt at en alternativ modell med gunstige effektivitets- og fordelingsvirkninger ikke lar seg innføre, kan gi betydelige større skadevirkninger. Dette vil trolig bety at prisforskjellen mellom Oslo/Akershus og produksjonstunge

områder i distrikts Norge vil øke betydelig fra et allerede høyt nivå. Dette vil gi ytterligere tyngde bak kravet om en landsdekkende tariff og øke den politiske oppmerksomhet rundt dette spørsmålet med økt sannsynlighet for gjennomslag.

Forslaget i rapporten vil føre til en mye større interesse og diskusjon rundt fastsettelsen av marginaltapssatsene. Slik det er i dag vil satsene estimeres uken i forveien for hele neste uke. Vil en slik praksis ha legitimitet hvis en stadig større andel av kostnaden baseres på marginaltapssatsene? Det er ytterligere problemer rundt dette forslaget som TEN kan bidra til å belyse i de kommende høringsrundene.

Sensitive tema som avregning av forbruk på brutto eller netto målinger og virkninger av ulik nettstruktur drøftes ikke i rapporten. Det er vanskelig å se for seg at dette ikke vil bli et tema i den pågående tariffgjennomgangen til Statnett.

TEN synes forslagene i rapporten om behovet for ytterligere lokaliseringssignaler gir nyttige innspill om mulige fremtidige alternative tariffmodeller. TEN mener at utredningen og anbefalingen i rapporten er for lite bearbeidet og utredet for at TEN kan ta stilling til rapportens anbefalinger. Uten at det fremlegges mer detaljerte analyser over effektivitets- og fordelingsmessige virkninger vil en omlegging med en såpass betydelig provenyeffekt ikke kunne anbefales.

Bemerkninger på Statnetts forslag til omlegging av tariffmodellen for k-faktorer

Selv om de fleste høringsinstansene, inkludert Energi Norge, delte bekymringene til TEN og advarte Statnett mot konsekvensene av forslagene i konsulentrapporten til Thema har Statnett foreslått en avvikling av k-faktorene i tariffmodellen. Statnett mener at k-faktorene først og fremst gir lokaliseringssignaler og at de som lokaliseringssignal ikke er relevante. TEN mener at k-faktorene gir lokaliseringssignaler, men at dette ikke er det viktigste som k-faktorene formidler. K-faktorene formidler et varierende behov for transmisjonsnett. Dette er ikke noe Statnett kan eller bør se bort fra når tariffmodellen skal utvikles. Et begrenset behov for et sentralisert nett kombinert med langt høyere pris for bruken av nettet er en klar invitasjon til utviklingen av nye nett og markedsløsninger. Områder med mye produksjon kan konstruere virtuelle kraftsamfunn/ lokale energisamfunn og koble seg fra det sentraliserte systemet og med dette oppnå besparelser på hundrevis av millioner.

Forslagene til Statnett vil dessuten øke de relative kostnadsforskjellene og områder som sliter med høye sluttbrukertariffer vil komme enda dårligere ut med disse forslagene. Prisforskjellene mellom det sentrale Østland og resten av Norge er allerede på et så høyt nivå at beslutningen om landsdekkende tariffer for alle kunder står og vipper på en knivsegg i Stortinget. TEN mener høringen til Statnett har vesentlige mangler på dette punktet. Høringen burde drøftet fordelingen av fastleddene for innmating av produksjon mellom de regionale netteierne og Statnett. Dagens ordning der innmatingstariffen i de regionale nettene i sin helhet tilfaller Statnett er urimelig og forsterker regionale prisforskjeller.

De lokaliseringssignalene som Statnett ønsker innført vil ikke virke etter sin hensikt. TEN anser det som sannsynlig at regelverket for anleggsbidrag i masket nett vil endres fra 2019. Etter TENs syn vil det etter dette ikke være behov for lokaliseringssignaler utover de signalene som vil formidles gjennom anleggsbidrag i masket nett, områdepriser og energiledd.

Lokaliseringssignalene som er foreslått er nokså svake og virker tilfeldige. Inndelingen i de 16 områdene er knapt nok redegjort for i høringsdokumentet. SN6 Møre har pussig nok blitt tilgodesett med veldig mye av den tilgjengelige vintereffekten og produksjonen som finnes i TrønderEnergi sitt nett - rett utenfor bygrensen til Trondheim. Med det nye lokaliseringssignalet betyr dette at kundene i Ålesund skal ha en lavere tariff på grunn av at det finnes produksjon i Trøndelag som forsyner våre kunder i Trondheim. For å forstå den valgte områdeinndelingen forventer TEN en grundigere redegjørelse og begrunnelse for områdeinndelingen. Det forventes i tillegg en grundig redegjørelse for forskjellen mellom lokaliseringssignalet i den nettfaglige vurderingen og foreslått modell, og en forklaring på hvorfor nettfaglige vurderinger nedprioriteres.

Adapt Consulting har presentert beregninger som viser at våre nettkunder vil bli hardest rammet av tariffomleggingen som foreslås, og at våre kunder med den nye modellen vil betale over 15 % mer enn kundene til Hafslund målt ved øre per kWh. Skulle dette få gjennomslag, forventer vi at Statnett ikke glemmer seg bort men stiller opp i media og stiller opp for våre kunder når de kraftige prisøkningene i Midt-Norge skal forklares og begrunnes. Dette gjelder alle deler av forslagene og grunnlaget som disse forslagene hviler på og ikke minst resultatet fra forslagene. Som områdeinndelingen der Ålesund får fordeler som tilhører Trondheim, som forsterkingen av de regionale prisforskjellene der områder med mye produksjon skal ta en større del av byrden, som synspunktet på at tariffene ikke skal være rettferdige eller rimelige (som Statnett har uttalt i ulike drøftingsmøter) og så videre.

TEN er den del av en bransje som har gjennomført store kostnadsutt, kuttet betydelig på antall ansatte og som samtidig har klart å modernisere og utvide sine nett på billige og kostnadseffektive måter. Bransjen har klart dette fordi det er konkurranse mellom selskapene i bransjen og fordi kostnadsøkninger har konsekvenser for eierne og de ansatte. Bransjen har klart dette for at de står nært kundene og må være ansvarlige overfor kundene for alle kostnadsøkninger som kundene påføres gjennom tariffen.

Statnett har samtidig som dette har pågått i resten av bransjen koblet seg helt fri og økt antall ansatte kraftig og økt kostnader på alle mulige områder. Prosjekter har blitt titalls milliarder kroner dyrere enn planlagt. TEN mener det er urimelig at kundene skal komme Statnett til unnsetning og dekke alt dette uten forbehold. Statnett bør dekke deler av kostnadsoverskridelsene og deler av egne kostnadsøkninger selv. TEN henviser til Energi Norges merknader på dette punkt som tiltredes.

Med vennlig hilsen

TrønderEnergi Nett AS

Bjørn Rune Stubbe

fungerende nettdirektør

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er elektronisk godkjent i henhold til interne rutiner.